

Institutul pentru Studierea Problemelor

Minorităților Naționale

Cluj-Napoca

Raport de activitate

2018

Conținut

Cuprins

Cap. I. Despre noi	4
Cap II. Compartimentul de studii, analiză și cercetare	8
Proiectele compartimentului de studii, analiză și cercetare și proiecte individuale	8
Cap III. Centrul de documentare	39
1. Proiecte inițiate de către CDM.....	39
2. Biblioteca.....	44
3. Promovarea CD.....	44
4. Editura	45
Editare cărți.....	45
Editare Working Paper	47
Cap IV. Proiecte internaționale	48
Cap V. Participare la evenimente organizate de către alte instituții	59
1. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, universități de vară etc. naționale.....	59
2. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, universități de vară etc. internaționale.....	74
Cap VI. Prezențe în mass-media	83
Cap VII. Publicații în afara editurii.....	87
Cap. VIII. Raport financiar	110

Cap. I. Despre noi

Cine suntem?

Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale (ISPMN) este o instituție publică cu personalitate juridică în subordinea Guvernului și în coordonarea Departamentului pentru Relații Interetnice ce funcționează la Cluj-Napoca. În exercitarea atribuțiilor sale, ISPMN colaborează cu celelalte organe de specialitate ale administrației publice centrale și locale.

Institutul s-a înființat prin Ordonanța Guvernului 121/2000, aprobată prin Legea 396/2001 și funcționează conform prevederilor Hotărârii Guvernului 893/2007.

Misiune: ISPMN contribuie la studierea și cercetarea inter- și pluridisciplinară a păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, aspectelor sociologice, istorice, culturale, lingvistice, religioase sau de altă natură ale minorităților naționale și ale altor comunități etnice din România.

Viziune: Ne dorim ca ISPMN să devină cel mai puternic institut de cercetare în domeniul minorităților naționale, să fie un partener important pentru instituții și organizații naționale și internaționale în domeniul studierii problematicei minorităților naționale.

Ce facem?

- realizăm studii, analize și cercetări inter- și pluridisciplinare, fundamentale, respectiv aplicate, privind diferitele aspecte ale păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, culturale, lingvistice și religioase în rândul minorităților naționale și a altor comunități etnice constituite în urmă unor procese migraționale recente;
- desfășurăm proiecte în parteneriat cu instituții și organisme internaționale;
- elaborăm rapoarte de informare, precum și alte materiale cu caracter științific;
- publicăm și distribuim în țară și în străinătate cărți, rapoarte de cercetare, studii de atelier;
- participăm la acțiuni cu caracter științific și cultural, la reuniuni, precum și la alte acțiuni având ca scop protejarea drepturilor cetățenilor aparținând minorităților naționale;
- inițiem și organizăm seminarii, colocvii, dezbateri, simpozioane, mese rotunde și alte acțiuni pe tema păstrării, dezvoltării și exprimării identității etnice, culturale, lingvistice și religioase în rândul minorităților naționale;
- organizăm vizite de documentare și schimburi de experiență cu persoane din țară și din străinătate în scopul cunoașterii experienței altor sisteme de protecție a drepturilor cetățenești aparținând minorităților naționale.

Care sunt domeniile noastre de cercetare?

- procese demografice în cadrul minorităților naționale din România;
- minorități tradiționale în contextul transformărilor sociale contemporane;
- violența statală împotriva minorităților;
- istoria postbelică și post 1989 a minorităților naționale din România;
- participarea politică a minorităților naționale din România;

- modele legislative de protecție a minorităților din Europa Centrală și de Sud-Est;
- evaluarea politicilor de integrare a romilor în perspectivă comparativă;
- politici lingvistice și procese sociolingvistice;
- forme de exprimare identitară și procese identitare la minoritățile naționale din România.

Institutul stimulează apariția de noi direcții în cercetare susținând parteneriatul cu universități și instituții de cercetare prestigioase din țară și străinătate, încurajând stagiile postdoctorale de cercetare, bursele de cercetare și promovând conectarea la preocupările cercetării științifice internaționale privind problematica minorităților naționale.

În demersul de stimulare a apariției noilor direcții de cercetare, suntem preocupați de principiul utilității sociale, astfel încât reevaluăm sistematic prioritățile naționale, nevoile exprimate de către organizațiile minorităților naționale și instituțiile care activează în acest domeniu.

Cum suntem organizați?

Conducerea

Institutul este condus de un președinte și un vicepreședinte.

Președintele conduce activitatea Institutului și îl reprezintă în raport cu Guvernul, cu ministerele și alte autorități ale administrației publice, cu organizații, precum și în raporturile cu persoane fizice și juridice, din țară și din străinătate.

Vicepreședintele este înlocuitorul de drept al președintelui și exercită atribuții delegate de către acesta.

Președintele Institutului îndeplinește, conform legii, funcția de ordonator terțiar de credite.

Consiliul Științific

Consiliul Științific acordă asistență președintelui în exercitarea atribuțiilor sale. Este format dintr-un număr de cinci cercetători, angajați ai Institutului. Acesta este coordonat de către un secretar științific, membru al consiliului, numit de către președinte.

Consiliul Științific contribuie la orientarea politicii de dezvoltare strategică a Institutului. Această structură funcționează ca juriu pentru proiectele interne de cercetare. Rolul său este unul consultativ.

Compartimentul de studii, analiză, cercetare

Angajații *Compartimentului de studii, analiză și cercetare* sunt responsabili pentru:

- elaborarea studiilor, cercetărilor, recenziilor în domeniul cercetării minorităților naționale;
- coordonarea cercetărilor pe domenii specifice;
- elaborarea proiectelor de cercetare și depunerea propunerilor de finanțare la diverși finanțatori, cu avizul președintelui;
- păstrarea și dezvoltarea legăturilor cu diferite organizații ale minorităților naționale, promovarea schimbului de experiență cu alte instituții de cercetare;
- redactarea buletinelor informative și a rapoartelor de cercetare;
- participarea la conferințe și manifestări culturale științifice;
- reprezentarea și promovarea intereselor și imaginii Institutului.

Centrul de documentare

Centrul de documentare al ISPMN este menit să promoveze și să consolideze cercetarea minorităților naționale din România.

Ce oferă Centrul de documentare?

Acces la literatură de specialitate și date primare.

Editura ISPMN, acreditată de către CNCS, având categoria B, publică rezultatele cercetărilor derulate în cadrul institutului, precum și lucrările unor cercetători externi.

Volumele și *Studiile de atelier* apărute în limbile română, maghiară și engleză sunt parțial accesibile publicului larg pe pagina web a ISPMN.

Biblioteca ISPMN oferă acces la literatura curentă de specialitate, cărți și reviste de științe sociale, care tratează diferitele aspecte ale etnicității. Catalogul bibliotecii poate fi consultat pe pagina web a ISPMN. Biblioteca este deschisă și publicului larg, utilizatorii având la dispoziție o sală de lectură, precum și acces la colecția online JSTOR.

Bazele de date și statisticile Centrului de documentare sunt concepute pentru a fi accesibile online prin intermediul unor proiecte, precum: *Monitorizarea presei privind minoritățile naționale*, *Colecții tematice de texte*, *Banca de date ISPMN*, *Cadastrul online* și *Hărțile etnice*.

Filmoteca, Colecția multimedia conține peste 120 de filme documentare care pot fi vizionate de către utilizatorii centrului.

Lista filmelor poate fi consultată pe pagina web a ISPMN. Lunar, sub egida centrului se desfășoară *Seminariile de film pe problematica minorităților naționale*.

Buletinele informative editate de către ISPMN, *Noutăți în cercetarea minorităților naționale și ISPMN Newsletter*, servesc la creșterea vizibilității lucrărilor științifice din domeniul cercetării minorităților naționale și la intensificarea fluxului de informații între instituțiile interesate, respectiv autorii lucrărilor. Buletinele informative cu apariție lunară pot fi primite la cerere sau accesate pe pagina web a ISPMN.

Formare profesională - programe de practică profesională, voluntariat

Prin intermediul unor programe de practică desfășurate în colaborare cu instituții de învățământ superior, studenții pot beneficia de asistența cercetătorilor din cadrul centrului, în vederea formării lor profesionale. În același timp, studenții, masteranzii pot alege să-și continue activitatea sub forma unor stagii de voluntariat. La cerere, studenții pot beneficia de consultanță oferită de către cercetătorii ISPMN în pregătirea și derularea propriilor cercetări.

Serviciul economic, contencios și administrativ

O echipă de specialiști bine pregătită asigură organizarea și funcționarea întregii activități instituționale.

Membru

Președinte

Horváth István

Vicepreședinte

Estera Roxana Hetea

Consiliul Științific

Adriana Cupcea, secretar științific

Peti Lehel, membru

Székely István Gergő, membru

Virginás Péter, membru

Bokor Zsuzsa, membru

Compartimentul de studii, analiză și cercetare

Remus Gabriel Anghel, cercetător

Cupcea Adriana, cercetător

Fosztó László, cercetător

Gidó Attila, cercetător, șef compartiment

Jakab Albert Zsolt, cercetător

Kiss Tamás, cercetător

Könczei Csongor, cercetător

Kozák Gyula, cercetător

Crăciun Ioan Lăcătuș, cercetător

Peti Lehel, cercetător

Székely István Gergő, cercetător

Toma Stefănia, cercetător

Toro Tibor, cercetător

Veress Ilka, cercetător

Centrul de documentare

Iulia-Elena Hossu, cercetător, șef compartiment

Bokor Zsuzsa, cercetător

Kiss Ágnes, cercetător

Plainer Zsuzsa, cercetător

Virginás Péter, cercetător documentarist

Anca Filipovici, cercetător

Serviciul economic, contencios și administrativ

Kállay Petru, șef-serviciu/economist

Robert Bandi, expert achiziții

Bogdan Andrea, consilier juridic

Mohácsek Magdolna, consilier juridic

Sebesi Claudia Carolina, expert PR și secretariat

Soós Ibolya, economist

Vladar Rozalia, economist

Cap II. Compartimentul de studii, analiză și cercetare

Proiectele compartimentului de studii, analiză și cercetare și proiecte individuale

Titlul proiectului: *Inventarierea sistemului instituțional al minorității maghiare din România*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Horváth István

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Veress Ilka, Kiss Ágnes, Köncei Csongor, Bokor Zsuzsa

Cercetători externi participanți în proiect: Kiss Dénes, Dániel Botond

Tema proiectului: Proiectul are precedentele sale desfășurate în cadrul ISPMN din anii 2008 și 2012, obiectivul principal fiind același: reinventarierea sistemului instituțional maghiar în complexitatea acestuia, incluzând următoarele tipuri de instituții: ecleziastice, educaționale, culturale, sociale și administrativ-politice. În interpretarea și prezentarea datelor colectate și sistematizate, metodele statistice se completează cu reprezentarea vizuală bazată pe metode cartografice.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Servicii sociale 2018**
    - **Formatul bazei de date:** SPSS
    - **Colectarea datelor:** 01/01/2018 - 20/09/2018
    - **Numărul cazurilor:** 397
    - **Numărul variabilelor:** 44
  - **Programe sociale 2018**
    - **Colectarea datelor:** 01/01/2018 - 01/10/2018
    - **Numărul cazurilor:** 718
    - **Numărul variabilelor:** 20
  - **Muzee maghiare**
    - **Formatul bazei de date:** excel
    - **Colectarea datelor:** 01/08/2018 - 10/12/2018
  - **grupuri de dansuri populare maghiare**
    - **Colectarea datelor:** 01/08/2018 - 10/12/2018
  - **Sistemul educațional superior maghiar**
    - **Colectarea datelor:** 01/08/2018 - 10/12/2018
  - **Edituri**
    - **Colectarea datelor:** 01/08/2018 - 10/12/2018

Titlul proiectului: *Cronologia minorităților naționale din România, 2010-2015*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Gidó Attila

Cercetător ISPMN participant în proiect: Toma Stefánia

Tema proiectului: În 2010, Institutul pentru Studiul Problemelor Minorităților Naționale a lansat proiectul cu titlul *Schimbare de regim în domeniul politicilor față de minorități. Cronologia minorităților naționale din România, 1989-2009*. Bazându-se pe succesul proiectului, în 2016 ISPMN a lansat etapa a doua a cercetării, sub titlul: *Cronologia minorităților naționale din România, 2010-2015*. Scopul rămâne același în continuare: realizarea de cronologii ale istoriei minorităților naționale din

România. Speranța noastră este că aceste cronologii vor constitui instrumente utile pentru cercetători și pentru publicul larg în a obține informații detaliate despre minoritățile naționale din România. Prin rezultatele acestui proiect, ISPMN și Guvernul român vor avea șansa de a obține informații precise despre istoricul minorităților, având o privire de ansamblu asupra evenimentelor de pe parcursul celor 6 ani (2010-2015). Totodată, prin metoda de lucru interactivă prin care încurajăm procesul de implicare a reprezentanților minorităților naționale în activitatea științifică a Institutului, sperăm să contribuim la adâncirea relațiilor interetnice și la dezvoltarea unor relații solide de lucru cu reprezentanți din rândul minorităților naționale, interesați de științele sociale. În proiectul de cercetare sunt incluse toate minoritățile naționale cu reprezentare parlamentară, cu excepția maghiarilor. Rezultate în 2016-2017: bulgari, armeni, evrei, turci, tătari, sârbi, italieni, germani, slovaci. Rezultate preconizate în 2018: 5-10 cronologii (fiecare având max. 25 de pagini, adică cca. 60000 de caractere) însoțite de materiale documentare.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

Descriere:

Cronologia minorității evreiești (2010–2015), autor Natalia Lazăr – 28,7 pagini

Cronologia germanilor din România 2010–2015, autor Vasile Cioban – 39,96 pagini

Cronologia minorității italiene între anii 2010–2015, autor Asociația italienilor din România - RO.AS.IT. – 23,72 pagini

Cronologia minorității sârbe 2010–2015, autor Stevan Bugarschi – 24,37 pagini

Cronologia minorităților naționale din România 2010–2015 Slovaciei, autor Ioan Kukucska – 47,11 pagini

Cronologia minorității tătare, autor Metin Omer – 24,88 pagini

Cronologia minorității turce din România 2010–2015, autor Mictat Ahmet Gârlan – 45,06 pagini

- *Cronologia minorității elene, 2010-2018*

- **Raport de cercetare Cronologia minorităților naționale din România, 2010-2015**

Descriere: În 2018 s-a realizat o singură cronologie, cea a minorității elene (2010-2018). Totodată s-a efectuat corectura lingvistică a 7 cronologii (2010-2015) și postarea lor pe pagina de web a ISPMN.

Titlul proiectului: *Problema minorităților naționale în perioada 1945–1989 reflectată în documentele Securității*

Anul: 2014-2018

Coordonator proiect: Kiss Ágnes

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Gidó Attila, Adriana Cupcea

Tema proiectului: Prin acest proiect, direcția de cercetare *Cercetarea istoriei minorităților naționale* este extinsă către documentarea problemelor minorităților naționale în perioada 1945–1989, așa cum au fost ele reflectate în documentele Securității. Ca și în anii anteriori, în anul 2018 se urmărește: a. identificarea unor teme de cercetare și posibilități de colaborare cu alți cercetători, cu alte instituții din țară și străinătate; b. procurarea și prelucrarea unor materiale noi din Arhiva CNSAS, necesare pentru temele, problemele de cercetare actuale. Obiectivele pe care ni le propunem în acest an sunt următoarele: 1. Completarea bazei de date (registru) care prezintă dosarul de Securitate al episcopului romano-catolic Márton Áron (236 dosare). Proiectul a fost demarat în 2015. Baza de date este redactată în limba română, format excel, și va fi postată pe internet, făcând-o astfel accesibilă cercetătorilor din întreaga țară. Achiziția registrului de către ISPMN se face treptat, însumând până la finalul anului curent cele 89 dosare restante. 2. Prelucrarea cazului cercului Limes. Arhiva CNSAS a revistei Limes a

fost achiziționată și prelucrată de Kiss Ágnes în 2017, urmând ca în 2018 să se elaboreze un raport de cercetare. 3. Organizarea la Cluj a unui workshop având ca temă *Minoritățile naționale și polițiile secrete în fostele țări socialiste*, cu participare internă și internațională.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Registrul adnotat al dosarului de Securitate al episcopului Márton Áron. Partea a V-a**
    - **Descrierea bazei de date:** excel
    - **Colectarea datelor:** 01/01/2018 - 20/04/2018
  - **Registrul adnotat al dosarului de Securitate al episcopului Márton Áron. Partea a VI-a**
    - **Formatul bazei de date:** excel
    - **Descrierea bazei de date:** Fondul informativ al Securității conține două dosare deschise pentru episcopul romano-catolic Áron Márton, însumând 236 de volume, cca. 77.000 de pagini de documente. Dosarul mai mare, care este compus din 174 volume, a fost prelucrat integral până la sfârșitul anului 2018, pentru a obține un registru (repertoriu) care conține informații detaliate privind fiecare document în parte, inclusiv subiectul documentului, precum și cuvinte cheie. Dosarul conține procese verbale ale discuțiilor interceptate, corespondență, rapoarte legate de supraveghere, analize, sinteze, planuri de măsuri și alte tipuri de documente.
    - **Colectarea datelor:** 01/05/2018 - 31/10/2018
- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Cercul și revista „Limes” prin prisma documentelor Securității**
Descriere: Raportul de față reflectă prelucrarea dosarelor de urmărire a patru persoane implicate în acțiunea Limes (1985-1989). Pentru interpretarea unor informații și date au fost folosite și surse secundare, precum memorii și documente emise de către Securitate, puse la dispoziția publicului larg prin diferite colecții. Raportul este structurat în următoarele două capitole mari: 1. Istoria sintentică a Limes-ului (proiectul Limes, realizările, punctele de cotitură); 2. Securitatea și Limes-ul (descrierea dosarelor prelucrate, măsurile Securității, strategiile Securității, atenția acordată acțiunii Limes pe baza agendei Securității).
- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Minoritățile naționale și polițiile secrete în fostele țări socialiste**
    - **Perioada:** 08/11/2018 - 09/11/2018
    - **Locul:** Cluj-Napoca
    - **Responsabili ISPMN:** Kiss Ágnes, Adriana Cupcea
    - **Număr participanți:** 25
    - **Coorganizatori:** Departamentul pentru Relații Interetnice – Guvernul României, Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității
    - **Descriere:** Scopul evenimentului a fost trecerea în revistă a cercetărilor privind istoria minorităților naționale, care valorifică sursele de arhivă ale fostelor poliții secrete din țările socialiste de stat. Astfel, la eveniment au fost făcute prezentări care se axează pe următoarele tematici: a) stadiul actual al cercetărilor cu privire la diferitele grupuri minoritare sau, în general, referitor la minoritățile naționale dintr-un fost stat comunist pe baza documentelor emise de serviciile secrete relevante; b) studii de caz; c) publicații recente, proiecte de cercetare care reflectă tematica workshop-ului. Pe lângă cercetătorii instituțiilor partenere, la

eveniment au luat parte cercetători din partea următoarelor instituții: Arhiva Istorică a Serviciilor Secrete din Ungaria, Universitatea de Stat din Moldova, Institutul de Istorie „A.D. Xenopol”, Universitatea „Dunărea de Jos” Galați, Institutul de Cercetări al Universității din București, Universitatea Babeș-Bolyai, Academia Română – Filiala Timișoara, University College Cork, Universitatea din Pécs (Ungaria) și Universitatea din Szeged (Ungaria). Din partea ISPMN au participat în calitate de moderatori Attila Gidó, Adriana Cupcea și Ágnes Kiss. Adriana Cupcea a susținut în cadrul workshop-ului și o prezentare cu titlul *Naționalism tătar și comunism. Destinul familiei Fazıl, 1946–1989*, iar Ágnes Kiss o prezentare cu titlul *Cercul și revista Limes din perspectiva Securității*.

Titlul proiectului: *Muzeul virtual al minorităților turcă și tătară din Dobrogea*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Adriana Cupcea

Tema proiectului: Obiectivul proiectului este valorificarea moștenirii istorice și culturale a minorităților turcă și tătară din Dobrogea, prin realizarea unui muzeu virtual al turcilor și tătarilor musulmani din Dobrogea.

În acest context, utilizăm termenul de moștenire istorică și culturală din perspectiva conceptului istoric avansat de Pierre Nora care definește ca loc al memoriei orice entitate semnificativă, materială sau imaterială, care în virtutea voinței umane sau sub acțiunea timpului a devenit un element simbolic al moștenirii memoriale a unei comunități. Pe parcursul anului 2018, va avea loc etapa de cartografiere a locurilor memoriei în conștiința colectivă a celor două minorități.

Proiectul va produce un Muzeu Virtual axat pe trei componente majore: o arhivă vizuală, ce va conține cartografierea locurilor memoriei în conștiința colectivă a comunității (geamii, cimitire și monumente, obiecte tradiționale, fotografii de familie), însoțită de o arhivă orală, accesibilă online ce va conține un număr de interviuri life-history.

A treia componentă a muzeului virtual este una academică și de diseminare, constând în accesul la o bibliografie online a problemei și la studiile realizate de ISPMN.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport referitor la elaborarea proiectului de realizare a unui muzeu virtual al minorităților turcă și tătară din România**

Titlul proiectului: *Analiza instituției cenzurii minoritare*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Plainer Zsuzsa

Tema proiectului: Analiza mecanismelor de cenzură minoritare din perioada comunismului de stat la instituțiile culturale din Oradea.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
    - **Analiza instituției cenzurii minoritare**
- Descriere:** După finalizarea muncii de teren din februarie 2018, în perioada octombrie-decembrie 2018 au fost revizuite (rescrise) două capitole din teza de doctorat, susținută în 2011, cu scopul de a fi publicate într-o carte la editura ISPMN.

Titlul proiectului: *Holocaustul din Transilvania de Nord. Ghettoizare și viața în gheto-uri în 1944*

Anul: 2014-2018

Coordonator proiect: Gidó Attila

Tema proiectului: Demersul este continuarea proiectului cu titlul *Holocaustul din Transilvania de Nord. Ghettoizare și viața în gheto-uri în 1944* inițiat în 2014. În anii precedenți au apărut mai multe sinteze și enciclopedii despre Holocaust, respectiv despre ghetourile din teritoriile aflate sub ocupație germană în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Aceste lucrări includ informații referitoare și la Holocaustul din Transilvania de Nord. Informațiile, însă, sunt lacunare și de multe ori incomplete. Cercetarea de față, prin consultarea de noi surse documentare, dorește să depășească cunoștințele actuale despre acest teritoriu și să ofere o analiză amplă asupra perioadei 1940-1944 și asupra contextului istoric, a circumstanțelor înființării ghetourilor, respectiv asupra funcționării acestor tabere de concentrare temporare. Un alt aspect important al istoriei evreilor în timpul Holocaustului este întoarcerea acasă a supraviețuitorilor. Până la momentul actual nu se știa numărul exact al deportaților care au supraviețuit Holocaustului din Transilvania de Nord. În 2013 Attila Gidó, coordonatorul proiectului, a efectuat cercetări legate de ghetourile din Transilvania de Nord în Ierusalim, Israel. Acest stagiu de cercetare (1 lună) și rezultatele stagiului sunt punctul de pornire al proiectului de față. În următorul an, în 2014, Attila Gidó a efectuat cercetări la Arhivele ITS din Bad Arolsen, Germania. Datele celor aproape 20000 de supraviețuitori colectate în Bad Arolsen au fost introduse în 2015 într-o bază de date în format excel. Lista conține numele și datele personale (numele mamei, locul și data nașterii, locul ghettoizării) a 19950 de supraviețuitori.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de cercetare**

Descriere: Rezultate în 2018: Finalizarea și corectarea bazei de date; în curs de pregătire un studiu despre contextul istoric al eliberării și reîntoarcerii acasă a supraviețuitorilor; cercetări în Arhivele Naționale Române, Serviciul Județean Cluj.

Titlul proiectului: *Dimensiunea etnică a educației moderne în România. Evreii între integrare și marginalizare prin școală*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Anca Filipovici

Tema proiectului: Proiectul urmărește evoluția politicilor educaționale în România anilor 1918-1944 și locul atribuit populației școlare evreiești în cadrul acestora. Se au în vedere reglementările implementate de autoritățile române mai ales la nivelul instrucției secundare și superioare, dar și modul în care evreii se raportează la finalitățile educației moderne și la transformările sociale implicate de acestea. În cursul anului 2016, s-au efectuat documentări bibliografice la bibliotecile universitare din Cluj și București, precum și la arhiva CSIER, în urma cărora s-a redactat și publicat în Revista INSHR Holocaust. Studii și cercetări, studiul cu titlul *Mechanisms of Anti-Semitism in 20th-Century Bukovina. Case Study: Sociologist Traian Brăileanu (1882-1947) [Resorturi ale antisemitismului în Bucovina secolului 20. Studiu de caz: sociologul Traian Brăileanu]*. În 2017, s-a continuat documentarea bibliografică la biblioteca universitară din Cluj, completată de un stagiu la Arhivele Naționale unde au fost accesate fondurile Ministerului Instrucțiunii Publice – Direcția învățământ secundar și superior, Direcția generală de poliție, Inspectoratul general al jandarmeriei. Anumite aspecte ale cercetării au fost diseminate în cadrul *17th World Congress of Jewish Studies* [Al 17-lea Congres Mondial de Studii Iudaice] (Ierusalim, 5-10 august), unde cercetătoarea a participat cu o prezentare legată de situația elevilor evrei în liceele din România interbelică. Cercetările vor continua în 2018 prin studierea

populației școlare evreiești în sistemul de învățământ secundar din România interbelică. Cercetarea va viza, de asemenea, analiza fenomenului antisemit propagat în licee și impactul acestui fenomen în viața cotidiană a elevilor de liceu.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de cercetare**

Descriere: În acest an, s-au continuat cercetările de arhivă în cadrul Arhivelor Naționale Istorice Centrale, legate de politicile educației în statul național, conturând totodată profilul tineretului din liceele interbelice, cu accent pe gradul de integrare a elevilor minoritari și a relațiilor între etnii. În iulie 2018, cercetătoarea a efectuat un stagiu de documentare la Das Zentrum für Holocaust-Studien am Institut für Zeitgeschichte în München, finanțat prin bursele din rețeaua EHRI, pentru a studia formarea și activitatea mișcărilor de tineret de extremă dreaptă în anii '30, precum și date privind organizațiile de tineret evreiești din Germania interbelică.

Rezultatele parțiale ale cercetărilor au fost diseminate în cadrul unei prezentări cu titlul *The youth of the unified nation. Minorities, social control and discipline in Romanian interwar high schools* [Tineretul națiunii unificate. Minorități, control social și disciplină în liceele din România interbelică], susținute la 2018 Conference of the Society for Romanian Studies, în iunie 2018, la București. De asemenea, a fost publicat un articol ce analizează antisemitismul în liceele românești interbelice, în numărul recent al Revistei de Istorie a Evreilor din România.

Titlul proiectului: *Eugenie, minoritate și discurs medical in Transilvania interbelică*

Anul: 2017-2018

Coordonator proiect: Bokor Zsuzsa

Tema proiectului: Proiectul constă în cercetarea istorico-socială a perioadei interbelice transilvane. În cercetările anterioare, coordonatorul proiectului a analizat modul în care dezbaterile asupra corpului sănătos au devenit parte a unui discurs politic național mai larg, ilustrând munca și efortul acelor medici români care și-au ocupat noile funcții în școlile de medicină și în diferitele instituții medicale clujene după Primul Război Mondial. A analizat măsurile adoptate care au fost, mai întâi de toate, instrumente de putere prin care noua societate medicală încerca să se legitimeze.

Cercetarea actuală se axează în special pe campaniile sanitare din Transilvania rurală și urbană, organizate de medicii maghiari din regiune și a modului în care corpul biologic al națiunii – adică al comunității etnice, care s-a găsit într-o poziție minoritară după 1919 – se construiește în acest discurs medical.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport**

Descriere: În 2018, documentarea s-a realizat în cadrul arhivelor Bibliotecii Centrale Universitare din Cluj, la Arhivele Naționale, cât și în cadrul Asociației Muzeului Transilvan (Erdélyi Múzeum-Egyesület), sursele istorice de bază fiind publicațiile specifice ale cercului medical și materialele care vizau publicul larg. Așadar, cercetătoarea a studiat fondul personal Jancsó Béla, revista *Magyar Népegészségügyi Szemle*, articole de specialitate în revista *Hitel*, *Erdélyi Fiatalok*.

Temele elaborate în cadrul acestei cercetări sunt legate de discursurile și proiectele biopolitice ale cercului medical maghiar din Cluj, temele mai restrânse fiind

maternitatea, sănătatea copilului, instituționalizarea sistemului medical minoritar în perioada interbelică.

Articolele urmează să fie publicate în reviste de specialitate.

Titlul proiectului: *Gen și etnicitate în Transilvania după Primul Război Mondial*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Bokor Zsuzsa

Tema proiectului: Cercetarea explorează modul în care dimensiunile de gen și etnicitate se leagă între ele și influențează viața cotidiană din Transilvania după Primul Război Mondial. Pe scurt, modul în care se formează identitățile de gen într-un nou context istoric. Principalele teme de cercetare sunt: influența puterii politice asupra genului în această perioadă de tranziție, discursul sănătății corpului, istoria pieței forței de muncă și integrarea femeilor pe aceasta, concepția familiei minoritare.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport**

Descriere: În 2018 s-a continuat documentarea și cercetarea surselor arhivistice. Cercetarea a fost efectuată atât la BCU Cluj, cât și la Serviciul Arhive Naționale Istorice Centrale, Direcția Județeană Cluj a Arhivelor Naționale, în Arhivele Bisericii Reformate și Arhivele Bisericii Unitariene. Rezultatele acestei cercetări au fost prezentate în cadrul mai multor conferințe științifice din țară și din străinătate.

La Arhivele Naționale ale României, cercetătoarea a studiat în special fondul Familial Cantacuzino, dosarele Alexandrina Cantacuzino. Cercetarea s-a axat pe problema organizațiilor feminine din perioada interbelică și relația acestora cu Consiliul Național al Femeilor Române .

Rezultatele cercetărilor au fost diseminate prin participarea la mai multe conferințe și ateliere științifice.

În mai 2018, în cadrul atelierului științific: *Női alkotók és nőképek a 20. század eleji vizuális kultúrában* [Imaginea femeii și arta feminină în cultura vizuală maghiară de la începutul secolului 20] Bokor Zsuzsa a analizat reprezentarea vizuală a feminității minoritare în presa maghiară creștină din perioada interbelică și a arătat cum narațiunile și conținutul vizual asociat acestor imagini pot reflecta asupra tensiunilor sociale ale perioadei interbelice, și cum pot arăta schimbările în rolurile feminine și în stilul de viață al acestora.

Tot în luna mai, în cadrul conferinței *Hullóidő. Székely identitásépítés a 19-20. században* [Construirea identității secuiești în secolele 19 și 20], organizată de Institutul pentru Cercetarea Minorităților din cadrul Academiei Maghiare de Științe din Budapesta, a discutat modul în care genul, etnicitatea și identitatea regională se construiesc într-un eveniment interbelic numit „Ziua celor o mie de fete secuiene”.

În noiembrie 2018, a participat la conferința internațională: *Challenges, conflicts and opportunities. 100 years of state- and nationhood in Central and Eastern Europe* [Provocări, conflicte și oportunități. 100 de ani de stat și națiune în Europa Centrală și de Est]. În cadrul acestei conferințe a prezentat întâlnirea organizată în 1925 de către Consiliul Național al Femeilor Române cu organizațiile femeilor minoritare din Transilvania, Banat și Bucovina și a analizat formarea unor identități, precum categoria foarte sensibilă și specială a feminității minoritare. Prezentarea discută totodată diferitele moduri de utilizare a acestei categorii în discursurile politice interbelice, și în procesul de creare a unei noi identități etnice regionale.

În data de 7 decembrie 2018, a participat la conferința academică: *Istoria femeilor maghiare din secolul al 20-lea*, organizată de Centrul de Studii a Istoriei Femeilor al Universității Eötvös Loránd, Secția de Istorie a Femeilor din cadrul Asociației Maghiare de Istorie și Secția de Istoria Femeilor a Academiei Maghiare din Budapesta. A prezentat reprezentările și politicile feminine în comunitatea maghiară din Transilvania în perioada interbelică (*Női reprezentációk és női politikák a két világháború közötti erdélyi magyar társadalomban*) și a analizat modul în care – în anii 1920-1930 –, la răscrucea dintre etnicitate și gen, se naște o nouă identitate, categoria femeii minoritare. Rezultatele cercetării urmează să fie publicate în cursul anului 2019.

Titlul proiectului: *Organizare conferință „Minoritățile naționale din România după 1945”*

Anul: 2018

Perioada: 26/10/2018 - 27/10/2018

Coordonator proiect: Gidó Attila

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Kiss Ágnes, Veress Ilka, Adriana Cupcea, Anca Filipovici, Bokor Zsuzsa

Cercetător extern participant în proiect: Novák Csaba Zoltán

Instituții partenere: Uniunea Democrată a Maghiarilor din România, Muzeul Județean Mureș

Tema proiectului: Unirea cu România a Bucovinei, a Basarabiei și a Transilvaniei este considerată de istorici, dar și de majoritatea societății românești, un vis de secole împlinit. O mare parte a evenimentelor din anul centenarului sunt centrate pe comemorarea evenimentelor din 1918, respectiv trecerea în revistă a câștigurilor și a realizărilor din anii postbelici. Dacă ne uităm la datele statistice ale vremii, vom observa că noile câștiguri teritoriale au transformat România într-un stat multinațional. În 1930, minoritățile etnice constituiau 28,1% din totalul populației țării (în 2011 această cifră era 16,5%), cei mai mulți fiind maghiarii (7,9%), germanii (4,1%), evreii (4%), rutenii și ucrainenii (3,2%), rușii (2,3%), respectiv bulgarii (2%). Pentru cele mai multe comunități etnice, Unirea nu a adus o schimbare în ceea ce privește statutul lor ierarhic anterior. Însă, maghiarii și unele comunități germane, precum și cele ruse, odată cu făurirea României Mari, au devenit, în sens politic și sociologic, din națiuni dominante națiuni minoritare. Politica statului român față de minorități a fost strâns legată de schimbările politice interne. Cele trei mari perioade, adică anii interbelici, perioada celui de-al Doilea Război Mondial și perioada comunistă au propriile lor caracteristici în ceea ce privește situația minorităților. În anii care au urmat după 1944/1945, s-a încercat integrarea lor prin intermediul organizațiilor minoritare aflate sub influența Partidului Comunist. În 1953, însă, organizațiile minoritare au fost dizolvate sub pretextul că în România problema minorităților a fost rezolvată. După 1965, minoritățile au devenit „naționalități conlocuitoare” și s-a început restrângerea sistemului lor instituțional.

Cei o sută de ani de la 1918 arată că procesul de integrare a minorităților în societatea românească s-a produs diferențiat. În unele cazuri, procesul de integrare s-a dovedit de succes. În alte cazuri, putem vorbi doar despre succese parțiale unde istoria comună a fost umbrată de conflicte și de violență statală la diferite nivele.

Rezultatele proiectului:

- Organizare eveniment ISPMN:
  - *Minoritățile naționale din România după 1945*
    - **Perioada:** 26/10/2018 - 27/10/2018
    - **Locul:** Târgu Mureș
    - **Responsabil ISPMN:** Gidó Attila
    - **Număr participanți:** 40

- **Linkuri în presă:** <https://www.agerpres.ro/politica/2018/10/26/kelemen-hunor-sa-ne-spuna-si-majoritatea-de-ce-considera-si-acum-ca-maghiarii-ar-fi-un-factor-de-risc-pentru-securitatea-nationala--200207>
- **Coorganizatori:** UDMR
- **Descriere:** În perioada 26-27 octombrie 2018, a avut loc conferința științifică *Minoritățile naționale din România după 1945*, la Muzeul de Arheologie și Istorie a Muzeului Județean Mureș. Evenimentul a fost organizat de către Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale și Uniunea Democrată a Maghiarilor din România, în parteneriat cu Muzeul Județean Mureș. Coordonatorii programului au fost Attila Gidó (cercetător ISPMN) și Csaba Zoltán Novák, senator UDMR Mureș, cercetător științific al Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” al Academiei Române. Din partea ISPMN, evenimentul a fost deschis de către István Horváth (președintele Institutului). Cei interesați au avut ocazia să urmărească prezentări în următoarele tematici: istorie politică și instituțională a minorităților, societate, demografie, cultură, identitate, istorie ecleziastică. Din partea ISPMN au participat: István Horváth (președinte), Zsuzsa Bokor (cercetător ISPMN) și Adriana Cupcea (cercetător ISPMN). Au susținut prezentări: Ilka Veress (cercetător ISPMN) – *Grecii din Izvoarele în oglinda politicilor lingvistice față de minorități (1948-1989)*; Attila Gidó (cercetător ISPMN) – *Momente de cotitură în istoria evreilor din Transilvania în secolul 20* și Ágnes Kiss (cercetător ISPMN) – *Cercul „Limes” prin prisma documentelor Securității*. Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a prezentat două volume publicate în 2017, la Editura ISPMN, incluse în Colecția Minorități: *Istorie și identitate la turcii din Dobrogea*, editat de Adriana Cupcea și Kozák Gyula și *Un destin la Marea Neagră. Tătarii din Dobrogea*, editat de Metin Omer și Adriana Cupcea.

Titlul proiectului: *Monografia minorității cehe din România*

Anul: 2016-2018

Coordonatori proiect: Peti Lehel, Jakab Albert Zsolt

Tema proiectului: Obiectiv: Elaborarea unei descrieri monografice a situației minorității cehe din România. Aceasta va cuprinde studii tematice: dinamica demografică, mobilizarea electorală, cronologia minorităților, organizațiile minorităților naționale. Se va avea în vedere și elaborarea unor studii tematice, precum: locuri și ritualuri ale memoriei, forme de păstrare a „tradițiilor populare”, sistemul educațional pentru minorități etc.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - **Etnicitate și turism – cehii din Banat.** Studiu introductiv. Albert Zsolt Jakab–Lehel Peti (ed.): *Cehii din Banat*. Colecția Minorități. Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale, Cluj–Napoca, 13–34.
  - **Cehii din Banat**
Descriere: În luna decembrie 2018, a apărut în colecția Minorități volumul *Cehii din Banat*, Editura ISPMN, Cluj-Napoca, 2018, 328 p., editat de cercetătorii ISPMN Albert Zsolt Jakab și Lehel Peti. Au contribuit cu studii și capitole autorii: Alena Gecse, Desideriu Gecse, Albert Zsolt Jakab, Ioan Kukucska, Lehel Peti și Sînziana Preda.

Titlul proiectului: *Monografia minorității evreiești din România***Anul:** 2016-2018**Coordonatori proiect:** Anca Filipovici, Gidó Attila

Tema proiectului: Proiectul se încadrează în direcția de cercetare a ISPMN *Monografia minorităților din România* și are ca scop final elaborarea unei monografii a minorității evreiești. Componentele proiectului: 1) elaborarea unor sinteze interimare tematice în forma unor Studii de Atelier prin actualizarea unor studii tematice (dinamica demografică, mobilizarea electorală, cronologia minorităților, organizațiile minorităților naționale), respectiv elaborarea de noi studii tematice (locuri și ritualuri ale memoriei, forme de păstrare a „tradițiilor populare”, sistemul educațional etc.); 2) întărirea unor parteneriate existente, crearea de noi parteneriate cu actori semnificativi academici implicați în mod sistematic, fie în acțiunile specifice de politici identitare, fie în reflectarea mediatică sau academică asupra situației minorității evreiești; 3) dezvoltarea rețelei de specialiști și evidența sistematică a potențialilor colaboratori, urmărirea sistematică a producției lor științifice; 4) dezvoltarea resurselor bibliografice și arhivistice pe acest segment de cercetare; 5) urmărirea sistematică a producției media în această arie tematică, dezvoltarea de parteneriate active pe acest segment. Găsirea unor modalități de arhivare, eventual de stocare digitală accesibilă pentru un public mai larg, a acestor materiale. Pe parcursul proiectului sunt identificate acele instituții și personalități (autori) din mediul academic care vor colabora la elaborarea monografiei minorității evreiești. Monografia va avea următoarea structură: Editori: Anca Filipovici, Attila Gidó; cca. 170-190 pagini 1. *Introducere* – Anca Filipovici, Gidó Attila 2. *Situația demografică a evreilor* – Ladislau Gyémánt 3. *Istoria evreilor până la crearea României Mari* – Ladislau Gyémánt 4. *Perioada interbelică* – Carol Iancu 5. *Perioada 1940–1944 - Transilvania de Nord* – Tibori Szabó Zoltán - *România* – Lya Benjamin 6. *Memoria Holocaustului și politici ale memoriei* – Alexandru Florian 7. *Reprezentarea Holocaustului în literatură, film, imagine* Camelia Crăciun (literatură, teatru) Anca Tudorancea (fotografie) 8. *Perioada comunistă* – Natalia Lazăr 9. *Perioada post-decembristă* – Liviu Rotman 10. *Antisemitismul și negaționismul post-1989* – Michael Shafir 11. *Memoria Holocaustului în Transnistria* – Diana Dumitru

Rezultatele proiectului:

- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Lansare de carte**
    - **Perioada:** 10/12/2018
    - **Locul:** Institutul Cultural Român din Tel Aviv
    - **Responsabili ISPMN:** Gidó Attila
    - **Număr participanți:** 30
    - **Linkuri în presă:** <https://www.icr.ro/tel-aviv/lansarea-volumului-trecutul-prezent-evreii-din-romania-istorie-memorie-reprezentare-editori-anca-filipovici-si-attila-gido-10-decembrie-ora-1700>
<http://www.agentiadecarte.ro/2018/12/lansarea-volumului-trecutul-prezent-evreii-din-romania-istorie-memorie-reprezentare-editori-anca-filipovici-si-attila-gido/>
    - **Coorganizatori:** Institutul Cultural Român din Tel Aviv
    - **Descriere:** În data de 10 decembrie 2018, a avut loc lansarea volumului de studii *Trecutul prezent. Evreii din România: istorie, memorie, reprezentare* editată de către cercetătorii ISPMN, Anca Filipovici și Attila Gidó (Editura ISPMN, Cluj-Napoca, 2018). Evenimentul a avut loc la Institutul Cultural Român din Tel Aviv, în cadrul „Cafenelei românești”, cel mai nou concept cultural al reprezentanței. Evenimentul, moderat de Martin Salamon, director ICR Tel Aviv, s-a desfășurat în prezența lui Attila Gidó, unul dintre editorii cărții. La

lansare, a participat, de asemenea, Raphael Vago, istoric și profesor la Universitatea din Tel Aviv.

Lucrarea cuprinde 12 studii despre istoria evreilor din România. Semnate de specialiști consacrați, textele din volum urmăresc mutațiile ce au loc în jurul unor borne importante, precum Primul Război Mondial și Unirea de la 1918, Holocaustul și cel de-al Doilea Război Mondial, regimul comunist și istoria recentă.

○ **Lansare de carte**

- **Perioada:** 06/12/2018
- **Locul:** Muzeul de Artă Cluj-Napoca
- **Responsabili ISPMN:** Anca Filipovici, Gidó Attila
- **Număr participanți:** 30
- **Linkuri în presă:** <http://citynews.ro/cultura/lansare-de-carte-despre-evreii-din-romania-la-muzeu-de-arta-din-cluj-1292635>
- **Descriere:** Joi, 6 decembrie, a avut loc în Sala Tonitza a Muzeului de Artă din Cluj-Napoca lansarea volumului *Trecutul prezent. Evreii din România: istorie, memorie, reprezentare*, editat de Anca Filipovici și Attila Gidó. Au luat cuvântul, alături de editori, Lucian Nastasă-Kovács, directorul Muzeului de Artă, și Horváth István, președintele ISPMN. Evenimentul s-a bucurat de un public numeros, care a inclus și o parte dintre autorii volumului.

Titlul proiectului: *Monografia minorității tătare din România*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Adriana Cupcea

Cercetător ISPMN participant în proiect: Horváth István

Cercetător extern participant în proiect: Metin Omer

Tema proiectului: Obiectivul principal al proiectului îl constituie realizarea unei descrieri monografice a minorității tătare, în perioada cuprinsă între 1878 și până în prezent. Structura monografiei se pliază pe acest interval cronologic, cercetarea urmărind câteva aspecte principale pentru toate cele trei perioade majore: interbelic, comunism, postcomunism.

Principalele componente constă în: 1) elaborarea unor sinteze interimare tematice în forma unor Studii de Atelier; 2) întărirea unor parteneriate existente, crearea de noi parteneriate cu actori semnificativi academici implicați în mod sistematic, fie în acțiunile specifice de politici identitare, fie în reflectarea mediatică sau academică asupra situației minorității tătare; 3) dezvoltarea rețelei de specialiști și evidența sistematică a potențialilor colaboratori, urmărirea sistematică a producției lor științifice; 4) dezvoltarea resurselor bibliografice și arhivistice pe acest segment de cercetare; 5) urmărirea sistematică a producției media în această arie tematică, dezvoltarea de parteneriate active pe acest segment. Găsirea unor modalități de arhivare, eventual de stocare digitală accesibilă pentru un public mai larg, a acestor materiale.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

○ **Raport de cercetare**

Descriere: Miercuri, 12 septembrie 2018, la Muzeul de Istorie și Arheologie din Constanța, Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României în colaborare cu Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale a organizat lansarea volumelor *Istorie și identitate la turcii din Dobrogea* (coordonatori: Adriana Cupcea și Kozák Gyula) și *Un destin la Marea Neagră. Tătarii din Dobrogea* (coordonatori: Metin Omer și Adriana Cupcea) publicate la editura ISPMN. Cele două

volumele oferă o analiză structurată a celor două comunități – turcă și tătară – din Dobrogea.

Evenimentul a fost moderat de către directorul Muzeului de Istorie Națională și Arheologie din Constanța, dr. Sorin Marcel Colesniuc, și secretarul de stat din cadrul DRI, Lacziko Enikő-Katalin.

Despre cele două volume au vorbit atât doi dintre coordonatori, Adriana Cupcea și Metin Omer, cât și lect. univ. dr. Silvana Rachieru (Centrul de Studii Turce, Universitatea din București) și prof. univ. dr. Florin Anghel (Facultatea de Istorie, Universitatea Ovidius, Constanța).

Lansarea a fost urmată de o masă rotundă moderată de secretarul de stat din cadrul DRI, Lacziko Enikő-Katalin și conf. univ. dr. Emanuel Plopeanu, decanul Facultății de Istorie și Științe Politice din cadrul Universității „Ovidius” din Constanța, în cadrul căreia s-a discutat situația actuală a comunității tătare.

Titlul proiectului: *Monografia minorității turce din Dobrogea (România)*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Adriana Cupcea

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Kozák Gyula, Horváth István

Tema proiectului: Obiectivul proiectului îl constituie realizarea unei descrieri monografice a minorității turce, în perioada cuprinsă între 1878 și până în prezent. Structura monografiei se pliază pe această interval cronologic, cercetarea urmărind câteva aspecte principale pentru toate cele trei perioade majore: interbelic, comunism, postcomunism.

Principalele componente constă în: 1) elaborarea unor sinteze interimare tematice în forma unor Studii de Atelier; 2) întărirea unor parteneriate existente, crearea de noi parteneriate cu actori semnificativi academici implicați în mod sistematic, fie în acțiunile specifice de politici identitare, fie în reflectarea mediatică sau academică asupra situației minorității tătare; 3) dezvoltarea rețelei de specialiști și evidența sistematică a potențialilor colaboratori, urmărirea sistematică a producției lor științifice; 4) dezvoltarea resurselor bibliografice și arhivistice pe acest segment de cercetare; 5) urmărirea sistematică a producției media în această arie tematică, dezvoltarea de parteneriate active pe acest segment. Găsirea unor modalități de arhivare, eventual de stocare digitală accesibilă pentru un public mai larg, a acestor materiale.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de cercetare**

Descriere: Miercuri, 12 septembrie 2018, la Muzeul de Istorie și Arheologie din Constanța, Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României în colaborare cu Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale a organizat lansarea volumelor *Istorie și identitate la turcii din Dobrogea* (coordonatori: Adriana Cupcea și Kozák Gyula) și *Un destin la Marea Neagră. Tătarii din Dobrogea* (coordonatori: Metin Omer și Adriana Cupcea) publicate la editura ISPMN. Cele două volume oferă o analiză structurată a celor două comunități – turcă și tătară – din Dobrogea.

Evenimentul a fost moderat de către directorul Muzeului de Istorie Națională și Arheologie din Constanța, dr. Sorin Marcel Colesniuc, și secretarul de stat din cadrul DRI, Lacziko Enikő-Katalin.

Despre cele două volume au vorbit atât doi dintre coordonatori, Adriana Cupcea și Metin Omer, cât și lect. univ. dr. Silvana Rachieru (Centrul de Studii Turce,

Universitatea din București) și prof. univ. dr. Florin Anghel (Facultatea de Istorie, Universitatea Ovidius, Constanța).

Lansarea a fost urmată de o masă rotundă moderată de secretarul de stat din cadrul DRI, Lacziko Enikő-Katalin și conf. univ. dr. Emanuel Plopeanu, decanul Facultății de Istorie și Științe Politice din cadrul Universității „Ovidius” din Constanța, în cadrul căreia s-a discutat situația actuală a comunității turce.

Titlul proiectului: *Monografia minorității slovace din România*

Anul: 2016-2018

Coordonatori proiect: Jakab Albert Zsolt, Peti Lehel

Tema proiectului: Obiectiv: Elaborarea unei descrieri monografice a situației minorității slovace din România. Aceasta va cuprinde studii tematice: dinamica demografică, mobilizarea electorală, cronologia minorităților, organizațiile minorităților naționale. Se va avea în vedere și elaborarea unor studii tematice precum: locuri și ritualuri ale memoriei, forme de păstrare a „tradițiilor populare”, sistemul educațional pentru minorități etc.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Slovacii din România**

Descriere: În luna decembrie 2018, a apărut în colecția Minorități volumul *Slovacii din România*, Editura ISPMN, Cluj-Napoca, 2018, 448 p., editat de cercetătorii ISPMN Albert Zsolt Jakab și Lehel Peti. Au contribuit cu studii și capitole autorii: Elena Rodica Colta, Adriana Iozefina Furicova, Ianko Gubani, Ioan Kukucska și Milan Midler.

Titlul proiectului: *Monografia minorității rușilor lipoveni din România*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Hossu Iulia

Cercetător extern participant în proiect: Marius Lazăr

Tema proiectului: Obiectiv: Elaborarea unei descrieri monografice a situației minorității rușilor lipoveni din România. Aceasta va cuprinde studii tematice: dinamica demografică, mobilizarea electorală, cronologia minorităților, organizațiile minorităților naționale. Se va avea în vedere și elaborarea unor studii tematice precum: locuri și ritualuri ale memoriei, forme de păstrare a „tradițiilor populare”, sistemul educațional pentru minorități etc.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Referitor la proveniența termenului „lipovean” - Alla Vințeler**

- **Raport de cercetare**

Descriere: În anul 2018 a fost finalizată munca de documentare și identificare a principalelor materiale suport ce vor fi incluse în Monografia rușilor lipoveni din România. Manuscrisul a fost depus la Editura ISPMN și a intrat în etapa de editare la finalul anului 2018. Volumul este coeditat de către Iulia-Elena Hossu și Marius Lazăr, având autori specialiști în diverse arii pe problematica minorității lipovene din România. Lucrarea va vedea lumina tiparului la Editura ISPMN în decursul anului 2019.

Titlul proiectului: *Monografia minorității poloneze din România*

Anul: 2017-2018

Coordonator proiect: Anca Filipovici

Tema proiectului: Elaborarea unei descrieri monografice a istoriei și situației actuale a comunității poloneze din România. Se urmărește includerea unor aspecte, precum: istoricul comunității, evoluția demografică, sistem instituțional, sistem educațional, forme de păstrare a identității etnice. În 2017, s-a finalizat structura publicației referitoare la minoritatea poloneză din România și au fost contactați o parte dintre autori. În 2018, vor fi contractate toate studiile ce vor constitui volumul dedicat acestei minorități.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Istoria comunității poloneze din România până la Primul Război Mondial. Învățământul polonez din Bucovina în perioada ocupației austriece (1774-1918)- Marius Petraru**
Descriere: Textul analizează rețeaua de școli poloneze din Bucovina istorică înainte de 1918, cu accent pe principalele instituții și personalități care au creat și întreținut dezvoltarea școlilor de limbă poloneză.
  - **Comunitatea poloneză din România după 1990. Situație demografică, organizare politică și legăturile cu patria mamă - Florin Pintescu**
Descriere: Textul oferă o serie de date privitoare la situația demografică, organizarea și componența Uniunii Polonezilor din România. Partea a doua a materialului tratează problematica complexă a relațiilor româno-polone post 1990 și a întâlnirilor bilaterale româno-polone. În final, sunt reliefate legăturile culturale ale polonezilor din România cu patria-mamă.
  - **Językowa tożsamość Polaków na Bukowinie Karpackiej (Identitatea lingvistică a polonezilor din Bucovina Carpatică) - Helena Krasowska**
Descriere: Textul prezintă rezultatele unor cercetări efectuate în satele poloneze din Bucovina, privind vitalitatea lingvistică a etnicilor polonezi, caracteristicile graiurilor și dialectelor, sferele de utilizare și procesele de conservare a limbii poloneze ca moștenire culturală.
  - **Raport de cercetare**
Descriere: În acest an au fost contactați potențialii autori cărora li s-a propus colaborarea la volum. Au fost încheiate contracte de drept de autor cu trei autori: 1. Marius Petraru - *Istoria comunității poloneze din România până la Primul Război Mondial. Învățământul polonez din Bucovina în perioada ocupației austriece (1774-1918)*, 2. Florin Pintescu - *Comunitatea poloneză din România după 1990. Situație demografică, organizare politică și legăturile cu patria mamă*, 3. Helena Krasowska - *Językowa tożsamość Polaków na Bukowinie Karpackiej (Identitatea lingvistică a polonezilor din Bucovina Carpatică)* - text care a fost tradus în limba română de traducător Ioana Mureșan.
  - **Traducere poloneză-română studiu Identitatea lingvistică a polonezilor din Bucovina Carpatică**
Descriere: Textul reprezintă versiunea în limba română a studiului *Identitatea lingvistică a polonezilor din Bucovina Carpatică*, Helena Krasowska. Traducător: Ioana Diaconu

Titlul proiectului: *Monografia minorității germane din România*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Anghel Remus

Tema proiectului: Istoria minorității germane din România

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Drumul spre „alinieră“ . Pentru o istorie politică a germanilor din România 1933–1940**
Florian Kühner-Wielach
  - **tehnoredactare, index de nume, pregătire pentru tipar**
Descriere: finalizarea lucrării
- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Diseminare / PR / participări târg de carte
  - **Perioada:** 15/12/2018
  - **Descriere:** Lansare de carte la Brașov și Sibiu.
În data de 14 decembrie 2018 a avut loc la Biblioteca Județeană „George Barițiu” din Brașov lansarea volumului *Un veac frământat. Germanii din România după 1918*. Volumul a fost prezentat de către coordonatori, Ottmar Trașcă și Remus Anghel. Au participat aproximativ 30 de persoane, inclusiv din partea comunității germane și a presei.
În data de 15 decembrie 2018 a avut loc la Biblioteca Județeană „Astra” din Sibiu lansarea aceluiași volum. Volumul a fost prezentat de către profesorul universitar Sorin Radu. Au luat cuvântul pe lângă coordonatori și autori prezenți în volum: Hannelore Baier, Vasile Ciobanu și Ovidiu Oltean. Pe lângă aceștia au mai fost prezenți reprezentanți ai comunității germane, ai presei, publicul larg.

Titlul proiectului: *Monografia minorității sârbe din România*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Székely István

Tema proiectului: Proiectul se încadrează în direcția de cercetare ISPMN „Monografia minorităților din România” și are ca scop final elaborarea unei monografii a minorității sârbe. Obiective: - crearea unor parteneriate cu actori semnificativi academici și din comunitate implicați fie în acțiunile specifice de politici identitare, fie în reflectarea mediatică sau academică asupra situației minorității. - urmărirea producției științifice legate de această minoritate. - dezvoltarea resurselor bibliografice și arhivistice legate de minoritatea cercetată. - urmărirea sistematică a producției media în tema minorității sârbe.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Persoane și instituții contact minoritatea sârbă**
    - **Formatul bazei de date:** .xls
    - **Descrierea bazei de date:** În anul 2018 s-a continuat identificarea persoanelor care ar fi potențiali contributori. S-a luat legătura cu prof. Miodrag Milin, istoric, care și-a manifestat interesul pentru acest proiect și a oferit sugestii pentru alți potențiali autori. În afară de aceștia, încă o autoare și-a exprimat acordul să participe cu un studiu despre educația în limba sârbă.
    - **Colectarea datelor:** 01/09/2016 - 31/12/2018

Titlul proiectului: *Mobilizarea și comportamentul electoral al minorităților naționale din România*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Székely István

Cercetător ISPMN participant în proiect: Veress Ilka

Tema proiectului: În cadrul proiectului vor fi continuate cercetările derulate în cadrul ISPMN legate de participarea și reprezentarea politică a minorităților naționale, cu atenție specială dedicată analizei rezultatelor obținute de organizațiile minorităților la cele alegeri.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Bază de date despre reprezentarea minorității maghiare la nivel de consilii locale și primării**
    - **Formatul bazei de date:** .xlsx
    - **Descrierea bazei de date:** Baza de date conține informații despre prezența partidelor etnice maghiare (UDMR, PCM, PPMT) în consiliile locale după alegerile locale din 2016, precum și despre primarii și viceprimarii aparținând acestor formațiuni. Baza de date servește drept sursă pentru realizarea unor hărți tematice.
    - **Colectarea datelor:** 01/05/2018 - 31/10/2018
    - **Numărul cazurilor:** 1342
    - **Numărul variabilelor:** 32

Titlul proiectului: *Monografia minorității armenice din România*

Anul: 2017-2018

Coordonator proiect: Veress Ilka

Cercetător extern participant în proiect: Lucian Nastasă-Kovács

Tema proiectului: Obiectivul principal al proiectului constă în inventarierea și sistematizarea studiilor științifice deja existente sub forma unui volum cu caracter monografic, având următoarele subcapitole:

1. sec. XV-XIX: Demografie istorică, Instituțiile ecleziastice, Formarea comunităților, Procese de urbanizare
2. sec. XX-XXI: Genocidul și refugiații din România, Instituții armenesti, Moștenire culturală, Procese demografice, Memorie, Tradiții

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport pentru proiectul Monografia armenilor din România**

Titlul proiectului: *Cartografierea evoluției numărului populației grecești în perioada 2002-2011*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Veress Ilka

Cercetător ISPMN participant în proiect: Toma Stefánia

Tema proiectului: Scopul proiectului este cartografierea evoluției numărului populației grecești în perioada 2002-2011, bazat pe datele de recensământ.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **harta greci**
    - **Formatul bazei de date:** PDF
    - **Colectarea datelor:** 01/01/2018

Titlul proiectului: *Cartografierea evoluției numărului minorității cehe în perioada 2002-2011*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Veress Ilka

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Peti Lehel

Tema proiectului: Scopul proiectului este efectuarea unei analize teritorial-statistice a asimilării etnice și lingvistice în cazul populației cehe din România.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Asimilare etnică și lingvistică în cazul cehilor din România**
    - **Colectarea datelor:** 18/10/2018

Titlul proiectului: *Monografia grecilor din România – MOZAIC: Minoritatea greacă din România*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Toma Stefánia

Tema proiectului: Lansarea proiectului MOZAIC are ca scop trecerea în revistă a diferitelor resurse științifice care s-au ocupat de minoritatea elenă din România din domeniul științelor sociale. Astfel, se va crea și o posibilă rețea de specialiști, iar colaborarea cu acești specialiști va ușura urmărirea sistematică a publicațiilor și a cercetărilor care se axează pe minoritatea greacă din România. Pe lângă crearea parteneriatelor cu cercetători specialiști, proiectul dorește să creeze noi parteneriate cu actori semnificativi care sunt implicați activi în politicile identitare ale minorității elene. Proiectul, neavând precedente în activitățile ISPMN, în primă fază se va concentra pe cercetare bibliografică, colectarea și analiza datelor secundare, și identificarea persoanelor resursă (din România, dar și din străinătate) cu care Institutul ar putea să colaboreze în viitor. În cadrul proiectului MOZAIC au fost planificate următoarele activități: 1. Crearea unei baze de date bibliografice referitoare la minoritatea greacă din România (inclusiv resurse on-line); 2. Contribuție la dezvoltarea Bibliotecii ISPMN prin cumpărarea cărților, publicațiilor relevante; 3. Crearea unei baze de date a organizațiilor elene din România; 4. Identificarea unor instituții în a căror preocupare intră cercetări referitoare la minoritatea greacă din România (inclusiv din Grecia); 5. Identificarea persoanelor resursă în vederea colaborării cu Institutul (cercetător, bursier, lector de specialitate, consultant, reprezentanți mass-media etc); 6. Elaborarea unor lucrări noi cu contribuția actorilor identificați în diferite domenii de cercetare (reprezentare politică, actualizarea cronologiei, descrierea și dinamica demografică, educație, producție culturală, reprezentare identitară, etc); 7. Deplasări în teren în țară și în străinătate. 8. Colaborare cu autori în vederea editării monografiei.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Petruța Teampău:** *„Erau greci-greci, nu...”. Cosmopolitanism, nostalgie și strategii identitare la Sulina*
Descriere: Capitol volum
  - **Alexandru Chiselev:** *Comunitatea grecilor din Dobrogea de Nord. Coordonate istorico-demografice și etnografice*
Descriere: Capitol volum
  - **Leonidas Rados:** *Instrucția tinerilor în școlile grecești din România (1860-1905)*
Descriere: Capitol volum
  - **Maria Pakucs-Willcocks:** *Negustori de profesie - grecii în Transilvania secolului al XVII-lea*

Descriere: Capitol volum

- **Olga Cicanci:** *Orientarea politică și problemele cele mai importante abordate în ziarele de limbă greacă*

Descriere: Capitol volum

- **Paula Scalcău - Cronologia minorității grecești din România. 2010-2018**

Descriere: Capitol volum Mozaik

- **Toma Stefánia – Introducere**

Descriere: Capitol volum Mozaik

- **Raport de cercetare Monografia grecilor din România - MOZAIC: Minoritatea greacă din România**

Descriere: Pe parcursul anului 2018 au fost finalizate studiile volumului și s-a făcut corectura lingvistică a acestora.

Cronologia minorității elene, capitol al volumului, dar și material independent (autor Paula Scalcău) a fost extins până în anul 2018.

De asemenea, au fost arhivate la Centrul de Documentare o serie de materiale colectate de Paula Scalcău (afișe, fotografii, broșuri, etc.) care se leagă de activitatea cultural-științifică a minorității elene din România. Aceste materiale pot fi consultate pe bază de cerere la Centrul de Documentare.

În toamna anului 2018, Uniunea Elenă din România – filiala Prahova a lansat un anunț public de donații de carte în limba română în vederea deschiderii unei biblioteci în Grecia. Editura ISPMN a contribuit cu o selecție de titluri în limba română din publicațiile proprii.

Dezvoltarea bazei de date a organizațiilor culturale și sociale ale minorității elene este o activitate permanentă.

Titlul proiectului: *Monografia minorității albaneze din România*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Plainer Zsuzsa

Tema proiectului: Proiectul de față are ca scop realizarea unui volum cu cele mai importante informații și analize referitoare la minoritatea albaneză din România. În acest sens, monografia tratează aspectele istorice, lingvistice, culturale ale albanezilor din România, precum și situația instituțiilor lor culturale și condiția actuală a acestei minorități.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Monografia minorității albaneze**

Descriere: În anul 2018 a fost încheiat procesul de editare a tuturor materialelor pentru monografia minorității albaneze din România

Titlul proiectului: *Harta etnică a României după recensământul din anul 2011*

Anul: 2018

Perioada: 01/01/2018 - 31/03/2018

Coordonator proiect: Veress Ilka

Cercetător ISPMN participant în proiect: Horváth István

Tema proiectului: Scopul proiectului este cartografierea diversității etnice a României pe baza datelor recensământului din 2011, și editarea unei hărți de mari dimensiuni pe baza acestora.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Harta etnică a României după recensământul din 2011**

Titlul proiectului: *Procese politice și regimul drepturilor minoritare*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Kiss Tamás

Tema proiectului: În cadrul proiectului se va analiza efectul retoricii și luptei anti-corupție pe modelul de integrare politică a elitei maghiare în câmpul politic românesc

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - *Kiss Tamás: How anti-corruption populism affected minority accommodation? A Romanian case study. [Cum a afectat lupta anti-corupție modelul de integrare a minorităților? Un studiu de caz privind România]*
Descriere: Manuscris în limba engleză, prezentat la conferința SRS din București în iulie 2018 și la Conferința Asociației de Sociologie de la Timișoar, în septembrie 2018.

Titlul proiectului: *Vitalitate etnolingvistică în cazul minorităților din România*

Anul: 2017-2018

Coordonator proiect: Horváth István

Cercetător ISPMN participant în proiect: Veress Ilka

Tema proiectului: Obiectivul acestui proiect este surprinderea stării actuale a limbilor minoritare din România prin prisma modelului de vitalitate etnolingvistică (Giles 1977). Conform acestuia, analiza se centrează pe următoarele teme majore: 1. evoluția demografică a populației respective pe baza recensămintelor, 2. inventarierea acestor instituții care îndeplinesc și funcții de „furnizor lingvistic” pentru comunități de vorbitori (cum ar fi instituțiile educaționale, ecleziastice, culturale, media etc.), 3. Analiza practicilor lingvistice ale instituțiilor de stat. Prima etapă a analizei era axată pe procesele de dispersare lingvistică.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - *Vitalitate etnolingvistică în cazul maghiarilor din România*

Titlul proiectului: *Inegalități educaționale ale tinerilor romi din România*

Anul: 2014-2018

Coordonator proiect: Plainer Zsuzsa

Tema proiectului: Cercetarea începută în 2011 urmărește două direcții. Pe de o parte, analizează mecanismele instituționale și strategiile individuale care influențează performanța educațională într-o școală cu copii romi, respectiv într-o comunitate de romi din Oradea.

O mare parte a părinților și bunicilor acestor copii provin din aceeași comunitate, colonia de romi „Cinka Panna” din acest oraș (un spațiu geografic și social, care a fost desființat în anii 1970, în urma politicilor de locuire ale comunismului de stat). Al doilea obiectiv al cercetării este descrierea fostei colonii, destrămarea sa, relocarea forțată a membrilor comunității, transformarea sa într-un ghetou urban, memoria comunicativă a vieții în colonia respectivă.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Inegalități educaționale ale tinerilor romi din România**
Descriere: În anul 2018 au fost publicate două studii la reviste internaționale despre rezultatele acestui proiect: 1) “*This Is How I Abandoned School and Began Selling Sunflower Seeds*” – *Work Experiences, Living Conditions, and Relations to Formal*

Education of Roma Families in a Romanian Town [„Așa am abandonat școala și am început să vând semințe de floarea soarelui” – experiențe despre muncă, condiții de trai și relația cu educația formală în familii de romi dintr-un oraș din România]. In: Klaus Roth – Milena Benovksa (eds.): *Ethnologia Balcanica. Journal for South-East Anthropology* nr. 20/2017 *Balkan Life Courses/1.*, Lit Verlag Zürich – Berlin, 33-44. (Revista are cotație ERIH). 2) *“Everybody Loved Each Other There”*: *Roma Memories of the One-Time Cinka Panna Colony in Oradea and Its Liquidation during the Communist Times [„Acolo fiecare a iubit pe celălalt”*: *Memorii romi despre fosta colonie Cinka Panna din Oradea și destrămarea sa în perioada comunistă]*. In: *East European Politics and Societies* Vol. 32 nr. 4, 964-988, revistă ISI cu factor de impact: 0.817.

Titlul proiectului: *Cercetarea rețelelor sociale și culturale ale muzicanților romi din Transilvania*

Anul: 2008-2018

Coordonator proiect: Könnczei Csongor

Tema proiectului: Cercetarea rețelei sociale și culturale a muzicanților romi din Transilvania din mai multe perspective este o sarcină importantă și interesantă în domeniul socio-umanist. Până în prezent, abordările care vizau activitățile muzicienilor profesioniști din sate s-au concentrat fie pe aspectele muzicale ale acestei problematice, fie pe aspectele ce priveau relațiile sociale și economice existente între comunitate, sat și muzicant ca servitor. Totodată, din etnomuzicologie, respectiv cercetare etnografică, lipsește acea concepție care ar asigura o privire mai amplă și complexă asupra acestei tematici. De exemplu: activitatea profesională și viața cotidiană a muzicanților romi din zonele rurale este marcată și într-un fel limitată de o rețea. Descrierea acestei rețele ar cuprinde în totalitate modul de viață al comunității. De aceea, punctul forte al unei astfel de cercetări ar fi viziunea complexă, cuprinzătoare, globală.

Scopul proiectului: Scopul descrierii rețelei sociale și culturale a muzicanților romi din Transilvania este de a certifica faptul că muzicanții tradițional profesioniști nu sunt izolați unii de alții, ci activitatea lor a fost și este marcată de reguli nescrise. Acest sistem de reguli poate fi interpretat ca un sistem complex multicolor, unde fiecare parte din sistem este într-o anumite relație sau contact cu celelalte părți. Importanța cercetării se reflectă și prin prisma descrierii unei entități profesionale cu o mare mobilitate între diferite identități și grupuri etnice, regionale și culturale. Muzicanții romi din Transilvania recunosc diferențele culturale constituite pe plan etnic și folosesc într-un mod conștient rezultatele specifice ale acestora. Cu ajutorul profesiei de muzicant retrăiesc complexitatea și schimburile din cultură, unde granițele, trecerile devin mai plauzibile. Astfel, sunt mai ușor transgresabile. De aici derivă faptul că trăsăturile care stau la baza identității etnice și care în contextul fluxului cultural au o anumită discontinuitate sunt pre-definite ca simboluri ale identității etnice. Pentru muzicanții romi acesta nu este un lucru primordial. În anumite situații, aceste trăsături sunt considerate ca sursă de venit. Prin acest proiect s-a dorit crearea unui model de cercetare. Constatările pot fi relevante și pentru alte rețele de muzicanți din alte regiuni, susținând astfel necesitatea cercetărilor similare. Colectarea datelor referitoare la muzicanții din Transilvania, respectiv procesarea acestora, necesită și o perspectivă istorică: faptul că comunitățile examinate între timp s-au dezintegrat aproape în totalitate justifică utilizarea în cercetare a metodologiei de antropologie istorică. Prin aceasta putem obține informații noi, care pe parcurs pot fi analizate și interpretate în cadrul modelului creat.

Antecedente proiectului:

1. În 2008 cercetătorul și-a susținut teza de doctorat cu titlul *Rețelele sociale și culturale ale muzicanților romi din zona etnografică Călata*, la Universitatea Eötvös Lóránd, Facultatea de Litere din Budapesta, Ungaria. În 2011, această disertație a fost editată și publicată în limba maghiară de către Asociația Etnografică Kriza János în seria Kriza Könyvek. Tot în 2011, în

cadrul ISPMN, lucrarea a fost tradusă și editată în limba engleză, iar în decembrie 2012 a fost publicat volumul cu titlul *On the Social and Cultural Network of the Gypsy Musicians of Kalotaszeg*. Volumul a fost prezentat la Institutul Etnografic al Universității Eötvös Lóránd din Budapesta în data de 11 decembrie 2013.

2. În vara anului 2008, cercetătorul a început – folosind infrastructura Institutului – studierea muzicanților romi pe teren în Câmpia Transilvaniei. A debutat cu o familie de muzicanți din Pălatca, familia Codoba, rezultatul fiind studiul de atelier publicat cu titlul: *Hogyan lett a Kodobákból Codoba? Másodlagos identitásváltások egy mezőségi cigánymuzsikus családnál / De la Kodoba la Codoba. Despre schimbarea identității etnice secundare într-o familie de muzicanți romi dintr-un sat din Câmpia Transilvaniei*. În paralel cu publicarea acestui studiu, rezultatele au fost prezentate în mai multe prelegeri științifice la diferite evenimente, conferințe în ultimii ani. (În anul 2014 am republicat studiul într-un volum de studii antropologice editat de către Institutul Etnografic al Universității Eötvös Lóránd din Budapesta). În vara anilor 2008, 2009, 2010 și 2011 s-au cules date din comuna Sic, județul Cluj. În 2011, cercetarea s-a extins și în comuna Bonțida, iar în 2013 s-a continuat și în alte comune din Câmpia Transilvaniei.
3. În 2010, cercetătorul a efectuat stagii de documentare la Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” din Cluj-Napoca, despre muzicanții romi orășeni în presa secolelor 19–20 din Transilvania.

Obiectivele proiectului: Continuarea prezentării rezultatelor acestor cercetări în cadrul unor prelegeri științifice la diferite evenimente și conferințe.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Kalotaszeg hangszeres tánczenéje (Muzica populară instrumentală de dans din Țara Călatei)**
Descriere: În perioada 23–26 august 2018, Csongor Köncei (cercetător ISPMN) a susținut un șir de prelegeri despre muzica populară tradițională instrumentală de dans din Transilvania în cadrul Zilelor Folk, ediția a II-a, organizate de către Fundația Heltai Gáspár din Cluj-Napoca, în cadrul Zilelor Culturale Maghiare din Cluj, ediția a 9-a. Astfel, joi, 23 august, Csongor Köncei a prezentat o prelegere cu titlul *Kalotaszeg hangszeres tánczenéje [Muzica populară instrumentală de dans din Țara Călatei]* cu participarea tarafului condus de Varga István „Kiscsipás” din Huedin, județul Cluj.
  - **Maros – Küküllő mente hangszeres népzeneje (Muzica populară instrumentală de dans din regiunea Mureș – Târnave)**
Descriere: În perioada 23–26 august 2018, Csongor Köncei (cercetător ISPMN) a susținut un șir de prelegeri despre muzica populară tradițională instrumentală de dans din Transilvania în cadrul Zilelor Folk, ediția a II-a, organizate de către Fundația Heltai Gáspár din Cluj-Napoca, în cadrul Zilelor Culturale Maghiare din Cluj, ediția a 9-a. Astfel sâmbătă, 25 august, a susținut o prelegere cu titlul *Maros – Küküllő mente hangszeres népzeneje [Muzica populară instrumentală de dans din regiunea Mureș – Târnave]* cu participarea tarafului din Ceauș, județul Mureș.
  - **Belső-Mezőség hangszeres tánczenéje (Muzica populară instrumentală de dans din regiunea Câmpia Transilvaniei)**
Descriere: În perioada 23–26 august 2018, Csongor Köncei (cercetător ISPMN) a susținut un șir de prelegeri despre muzica populară tradițională instrumentală de dans din Transilvania în cadrul Zilelor Folk, ediția a II-a, organizate de către Fundația Heltai Gáspár din Cluj-Napoca în cadrul Zilelor Culturale Maghiare din Cluj, ediția a 9-a. Astfel, duminică, 26 august, a susținut o prelegere cu titlul *Belső-Mezőség hangszeres tánczenéje*

[*Muzica populară instrumentală de dans din regiunea Câmpia Transilvaniei*] cu participarea tarafului Codoba din Pălatca, județul Cluj.

Titlul proiectului: *Rețeaua tinerilor cercetători științifici romi*

Anul: 2017-2018

Coordonator proiect: Lăcătuș Crăciun Ioan

Cercetători externi participanți în proiect: Neagotă Bogdan (lector universitar Facultatea de Litere – Universitatea Babeș-Bolyai), Dima Doru (doctorand în cadrul Universității Babeș-Bolyai)

Instituții partenere: Centrul de Studii Romani – Facultatea de Litere din Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca (Romania)

Tema proiectului: În mediul științific din România – și nu numai – există un număr foarte mic de cercetători romi în științele sociale care să se evidențieze prin publicații și activitate de cercetare ori științifică în problematica romă. Din anul trecut, 2017, pentru prima dată după 1989, Guvernul României a acordat locuri bugetate pentru romi la nivel de doctorat în cadrul măsurilor educaționale. La Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj au fost admiși șase doctoranzi romi. Prin activitățile acestui proiect dorim să realizăm o rețea a tinerilor cercetători științifici și doctoranzi romi prin invitarea lor de a susține prelegeri științifice în cadrul unor ateliere științifice ISPMN, în cadrul altor instituții academice din Cluj-Napoca, sau alte centre Universitare din România, precum și încurajarea publicării materialelor științifice elaborate de aceștia. Scopul atelierelor științifice, a prelegerilor științifice în medii academice, a micro-conferințelor, sau a publicațiilor cu grad crescut de performanță academică care se doresc a fi dezvoltate în prezentul proiect este de a crește vizibilitatea tinerilor cercetători romi. O altă componentă a proiectului va conține focalizarea pe mediul universitar clujean unde se vor organiza ateliere științifice (lunare, pe cât posibil) despre problematica romă, care se vor adresa mediului universitar clujean (studenți, masteranzi, doctoranzi etc.) în care să fie cooptate și cadre didactice din mediul universitar sau specialiști în problematica romă. Antecedentele proiectului: implicare în demersul către Ministerul Educației Naționale de solicitare a locurilor bugetate pentru romi la doctorat în cadrul Universității Babeș-Bolyai; Consultanță științifică oferită pentru doctorandul rom Dima Doru din cadrul Universității Babeș-Bolyai în perioada 2015-2016; Conferința ISPMN din 2011: „Utilizarea limbii romani în diverse domenii de activitate”; micro-conferința cu titlul „Rromii în spațiul Bisericii Ortodoxe” din august 2015; Simpozionul „Romii: aproapele de lângă noi, între vizibili și invizibili”, din aprilie 2016, organizate de cercetătorul ISPMN, Lăcătuș Crăciun-Ioan.

Rezultatele proiectului:

- Co-organizare eveniment:
  - **Conferința despre romi "Monsieur, vous avez peur des gitans?"** [„Domnule, vă este frică de gitani?"]
    - **Perioada:** 05/03/2018
    - **Locul:** Sala Ovidiu, Facultatea de Litere – Universitatea Babeș-Bolyai
    - **Responsabil ISPMN:** Lăcătuș Crăciun Ioan
    - **Număr participanți:** 30
    - **Linkuri în presă:** <https://allevents.in/events/conferinta-cu-tema-rroma-monsieur-vous-avez-peur-des-gitans/430883857344686>

Titlul proiectului: *Mobilitate și stratificare socială la romi*

Anul: 2016-2018

Perioada: 13/12/2018

Coordonator proiect: Lăcătuș Crăciun Ioan

Cercetători externi participanți în proiect: Gheorghe Sarău (prof. univ. dr. – Universitatea București), Roni Ben-Ari (artist foto din Tel Aviv – Israel)

Tema proiectului: Proiectul, multianual, vizează valorificarea unor activități de cercetare anterioare, cu privire la comunitățile de romi, respectiv fenomene cercetate anterior precum locuirea marginală, gentrificarea urbană, excluziunea socială, politici educaționale pentru romi. Rezultatele acestor demersuri de cercetare sunt analizate exhaustiv în sensul unui studiu despre mobilitate și stratificare socială la romi.

În cursul anului 2018, au continuat preponderent demersurile de cercetare privind politica lingvistică de înființare a Departamentului de Limba Romani în cadrul Facultății de Litere de la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, după ce în anul 2016 s-a reușit introducerea studiului Limbii Romani cu statut de curs facultativ în Univesitatea Clujeană. În primul an au participat peste 50 de persoane, din patru județe din Transilvania, studenți, cercetători, lucrători sociali, cadre didactice rome din învățământul preuniversitar, teologi, etc.), iar în anul academic 2017-2018 numărul participanților a crescut până la 70 de persoane.

De asemenea, în proiect au fost valorificate oportunități privind schimbul de vizite pe tema locuirii marginale și excluziunii sociale în scopul unei analize în perspectiva comparative, orașe mari în state membre UE, condiții, contexte naționale, atitudini și strategii de intervenție.

Rezultatele proiectului:

- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Colaborare cu echipă interdisciplinară formată din specialiști din Franța în domeniul lucrului cu migranții romi**
    - **Perioada:** 18/01/2018
    - **Locul:** Cluj-Napoca
    - **Responsabil ISPMN:** Lăcătuș Crăciun Ioan
    - **Număr participanți:** 15
    - **Coorganizatori:** Asociația Alteralia din Sain-Denis din Franta, Facultatea de Teologie Ortodoxă-UBB Cluj
    - **Descriere:** În luna martie 2018, cercetătorul ISPMN Lăcătuș Crăciun-Ioan a demarat colaborarea cu membrii Asociației franceze Alteralia, cu o echipă interdisciplinară formată din specialiști din Franța în domeniul lucrului cu migranții printre care și migranți romi din mai multe zone ale României în Franța. Asociația Alteralia activează în zona municipalității franceze Saint-Denis, zonă apropiată de Paris. În această perioadă specialiști din Asociația Alteralia au realizat o primă vizită de lucru în municipiul Cluj-Napoca, însoțiți de unul dintre viceprimarii municipalității Saint-Senis și de consilieri locali pentru a se întâlni cu instituții reprezentative care lucrează cu populația de romi din regiunea Cluj (Senatul Universității Babeș-Bolyai, Primăria municipiului Cluj-Napoca, Instituția Prefectului Județului Cluj și Facultatea de Teologie Ortodoxă-UBB Cluj). Cercetătorul ISPMN Lăcătuș Crăciun-Ioan a avut rolul de a introduce echipa de specialiști ai Asociației Alteralia și reprezentanții autorităților administrative din zona Paris Saint-Denis în specificul problematic al romilor din zona Cluj, de a modera discuțiile în cadrul întâlnirilor și, ulterior, de a participa la conferința internațională din Franța - prezentare studiu de caz, locuire marginală într-o comunitate compactă de romi .

Titlul proiectului: *Kiss Dénes–Peti Lehel (red.): Afirmarea etnicității în comunitățile minoritare din România (în limba română)*

Anul: 2014-2018

Coordonator proiect: Peti Lehel

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Veress Ilka, Kiss Tamás

Cercetători externi participanți în proiect: Kardos Melinda, Deák Attila, Kiss Dénes

Tema proiectului: Volumul va cuprinde șapte articole realizate în cadrul proiectului din 2011, cu titlul Afirmarea etnicității în comunitățile minoritare în afara celei maghiare și rome (coordinatori: Kiss Dénes – Peti Lehel). Fiecare articol sintetizează rezultatele cercetării de teren efectuate la o comunitate minoritară, analizând subiecte ca: etnicitate și politică, etnicitatea în instituții, limbă și etnicitate, etnicitatea și migrația, viața de zi cu zi și etnicitatea. Scopul proiectului: editare unui volum colectiv pe tema afirmarea etnicității în rândul comunităților minoritare din România.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport despre volum**

Descriere: În cursul anului 2018 au fost traduse două articole pentru acest volum: 1. *Migrația și politica etnicității: cazul ceangăilor din Moldova* (autor: Peti Lehel); 2. *Amestec lingvistic și identitate nouă într-o localitate ceangăiască din Moldova* (autor: Peti Lehel).

Titlul proiectului: *Metamorfoze ale Islamului din Dobrogea. Între contextul local și influențele transnaționale (The changing face of Islam in Dobruja. Between local context and transnational influences).*

Anul: 2018

Perioada: 31/12/2018

Coordonator(i) proiect: Adriana Cupcea

Tema proiectului: După 1990, Dobrogea (România), regiunea în care comunitatea turcilor musulmani și a tătarilor sunt concentrate demografic, asemeni altor comunități musulmane din Balcani, a devenit mediul de interacțiune și confruntare între diverși actori transnaționali. O parte dintre ei au avut un rol important în revitalizarea etnică și religioasă a comunității musulmane în post-comunism. Pe de o parte vorbim despre prezența actorilor turci formali și informali, reprezentativi pentru Islamul sunnit, care caracterizează Balcanii otomani.

Pe de altă parte, este vorba despre o serie de fundații religioase, înrădăcinate în Orientul Mijlociu, în special în Arabia Saudită. Aceste prezențe au adus diferențe între Islamul „tradițional” local, aparținând școlii de jurisprudență hanefită tipică pentru Balcani și, implicit pentru Islamul din Dobrogea, și influențele Islamului „ortodox”, considerat a fi „pur” sau „adevărat” Islam, care, în contextul dobrogean, a constat în influențele specifice statelor arabe din Golf, în special Arabia Saudită.

În cadrul cercetării am încercat să determinăm influența asupra comunității musulmane din Dobrogea a Islamului transnațional, identificând care sunt actorii transnaționali implicați în revitalizarea religioasă după 1990 în Dobrogea, analizând modurile și planurile lor de acțiune și interacțiune în comunitatea musulmană, începând de la nivelul elitei religioase și până la nivelul membrilor comunității, inclusiv asupra vieții cotidiene și practicii religioase de zi cu zi, dar și asupra personalului religios și asupra educației religioase

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de cercetare**

Descriere: Articolul *Islamul în Dobrogea (România). Interacțiuni între tradiția locală și influențele transnaționale*, propus pentru seria WP, analizează influența asupra comunității musulmane din Dobrogea, a Islamului transnațional, identificând care sunt actorii transnaționali implicați în revitalizarea religioasă după 1990 în Dobrogea. Textul analizează modurile și planurile lor de acțiune și interacțiune în comunitatea musulmană, începând de la nivelul elitei religioase și până la nivelul membrilor comunității, inclusiv asupra vieții

cotidiene și practicii religioase de zi cu zi, dar și asupra personalului religios și asupra educației religioase. Mai exact, urmărește influența Islamului transnațional asupra comunității din Dobrogea, pornind de la afirmația Inei Merdjanova, că Islamul transnațional poate fi definit prin noțiunea de *umma*, comunitatea musulmană universală, cât și prin variate forme de expresie: organizații și mișcări islamice transnaționale, dinamici migratorii, rețele de diaspora, pelerinaje, legături culturale și educaționale.

Metodologic, cercetarea se bazează pe analiza documentară, cercetarea empirică, pe informații colectate prin metode calitative, ca interviurile semistructurate (oficiali turci, elita religioasă, membrii comunității), observație participativă, conversații informale, în comunitățile musulmane urbane și rurale din Dobrogea.

Titlul proiectului: „*Petrecere descrisă...*” *Cercetarea istoriei ideilor în mișcarea de tip „revival” a Caselor de Dansuri populare din Transilvania (‘Táncház’)*

Anul: 2016-2018

Perioada: 31/12/2018

Coordonator proiect: Könczei Csongor

Tema proiectului: Mișcarea de tip revival a *Caselor de dans popular* (‘Táncház’) din mediul urban poate fi considerată una din cele mai importante mișcări din ultimele decenii, care în 2017 a împlinit 40 de ani de la înființare și putem afirma că – din perspectiva contextului socio-cultural al maghiarilor din Transilvania – a avut un impact major. În ultimii ani au apărut mai multe scrieri, volume, în mare parte retrospective, care tratau parțial sau din punct de vedere local această tematică. Dar din perspectiva etnocoreologiei și etnografiei această cercetare va fi o nișă, în sens mai larg al literaturii științelor sociale, care printr-o evaluare sistematică și critică, printr-o analiză a științelor sociale a acestor 40 de ani ar trata istoria ideilor, funcționarea, impactul socio-cultural al acestei fenomen, numit ‘Táncház’.

Antecedentele proiectului: 1. Proiectul individual multianual cu numărul 6-1-2014 – *Coregrafia și etnocoreologia maghiară din Transilvania în mileniul trei*. 2. În 2016 am început stagii de documentare la Biblioteca Centrală Universitară „Lucian Blaga” din Cluj despre mișcarea de tip „revival” a Caselor de dans popular (‘Táncház’) din mediul urban. În paralel cu aceste stagii de documentare, rezultatele cercetării au fost prezentate în mai multe prelegeri științifice la diferite evenimente, conferințe în ultimii ani. 3. În 2017 a avut loc la Casa Tranzit din Cluj lansarea volumului *A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája I. (1977–1990)* [*Cronologia presei referitoare la cei 40 de ani ai casei dansului popular din Cluj I. (1977–1990)*], volum editat de către Csongor Könczei (cercetător ISPMN) și apărut la Editura Asociației Etnografică Kriza János din Cluj.

Obiectivele proiectului: revizuirea și prelucrarea scrierilor, articolelor și a știrilor, respectiv a materialelor de arhivă (inclusiv documentele de la CNSAS) apărute în presa maghiară din România din 1977 și care au tangență cu mișcarea de tip „revival” a *Caselor de dansuri populare* din mediul urban, scrierea și editarea mai multor studii și volume în limba maghiară în anii următori.

Rezultatele proiectului:

- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Lansarea volumului A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája II. (1990–2017)** [*Cronologia presei referitoare la cei 40 de ani ai casei dansului popular din Cluj II. (1990–2017)*]
    - **Perioada:** 26/04/2018
    - **Locul:** Casa Tranzit, Cluj-Napoca
    - **Responsabil ISPMN:** Könczei Csongor
    - **Număr participanți:** 50
    - **Linkuri în presă:**

https://www.facebook.com/pg/KrizaJanosNeprajziTarsasag/photos/?tab=album&album_id=1591056647658986

- **Coorganizatori:** Asociația Etnografică Kriza János, Fundația Tranzit Alapítvány
- **Descriere:** Vineri, 26 aprilie 2018, a avut loc la Casa Tranzit din Cluj lansarea volumului *A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája II. (1990–2017)* [*Cronologia presei referitoare la cei 40 de ani ai casei dansului popular din Cluj II. (1990–2017)*], volum editat de către Csongor Köncezi (cercetător ISPMN). Volumul a apărut la Editura Asociației Etnografică Kriza János din Cluj și a fost prezentat de către Albert Zsolt Jakab (cercetător ISPMN, președintele Asociației Etnografică Kriza János).

Titlul proiectului: *Religiozitate și procese de modernizare în comunități tradiționale rurale*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Peti Lehel

Tema proiectului: Prelucrarea materialului etnografic care provine din cercetările de teren efectuate în diferite comunități tradiționale, rurale (de exemplu: romi, ceangăi, minorități religioase etc.), completarea cercetărilor, elaborarea unor articole și prezentarea rezultatelor la conferințe științifice.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

Descriere: În perioada 31.10.2018. – 03.11.2018, Peti Lehel a făcut cercetare de teren în satele ceangăiești din județul Bacău (Galbeni, Pustiana, Fundu Răcăciuni, Fărăoani). Cercetarea s-a axat pe tematica schimbărilor religioase urmate de migrația masivă a catolicilor din Moldova în țările vest-europene. Cercetătorul a acordat atenție accentuată strategiilor de adaptare a Bisericii catolice (de exemplu, consolidarea cultelor unor persoane marcante în memoria comunităților locale, inițierea procedurilor de beatificare a acestora, organizarea ritualurilor de reînnumare, crearea spațiilor de tip *lieux de mémoire* etc.) în situația în care modelele religioase tradiționale și valorile legate de el pierd din eficacitate/validitate socială. Rezultatul cercetării: interviuri, poze, note de teren.

În perioada de 4-9 iulie 2018, Peti Lehel a participat la cercetarea de teren în satul Cleja și Galbeni, județul Bacău. Cercetarea s-a axat pe problematica schimbării stilului de viață și a religiozității urmând procesul de modernizare, precum și a fenomenului migratoriu. Rezultatul cercetării: material etnografic (interviu, poză, notă de teren).

În cazul acestui proiect cercetătorul Peti Lehel a participat la 5 conferințe/workshopuri:

1. Titlul: **Irányzatok és módszerek a Kárpát-medencei népi vallásosság kutatásában. Nemzetközi konferencia a szakrális néprajzban iskolateremtő tudósok emlékére 4. (Tendințe și metode în cercetarea etnologiei religiei în Bazinul Carpatic. Conferință internațională în memoria celor mai prestigioși oameni de știință 4.)** Titlul prezentării: *Migráció és pünkösdzizmus egy kelet-moldvai kolduló roma közösségben (Migrație și religie pentecostală într-o comunitate de romi cerșetori din estul Moldovei)*. Organizatori: Universitatea Babeș-Bolyai, Departamentul de Etnografie și Antropologie Maghiară, Asociația Etnografică „Kriza János”, Comisia Academică din Cluj – Secția Etnologie și Antropologie. Țara: Romania. Localitatea: Cluj-Napoca. Perioada: 01/06/2018 - 03/06/2018.
2. Titlul: **Csángó Ifjúsági Tábor (Tabăra de tineret ceangăiesc)**. Titlul prezentării: *Migráció és egy új csángó identitás lehetőségei Moldvában (Migrația și posibilitățile apariției unei noi identități ceangăiești în Moldova)*. Organizatori: Asociația Maghiarilor Ceangăi din Moldova. Țara: Romania. Localitatea: Bacău. Perioada: 10/08/2018 - 12/08/2018.
3. Titlul: **Language, Individual and Society. 12th International Conference (Limbă, individ și societate. A XII-a conferință internațională)**. Titlul prezentării: **Ethnic Migration at the**

Czechs from Romania (Migrația etnică a cehilor din România). Organizatori: Bulgarian Academy of Sciences, Union of Scientists in Bulgaria Science & Education Foundation, Institute of Philosophy and Social and Political Studies of the Southern Federal University. Țara: Bulgaria. Localitatea: Elenite. Perioada: 26/09/2018 - 30/09/2018.

4. Titlul: **XII. Csikfalvi Csúrszemináriumok. Párhuzamos ruralitások – a falu változó valósága (Ruralități paralele - realitatea satului în schimbare).** Titlul prezentării: *Migráció és a pünkösdzizmus intézményesülése. Egy moldvai roma közösség modernizációs stratégiái (Migrație și instituționalizarea religiei pentecostale. Strategiile de modernizare a unei comunități de romi din Moldova).* Organizatori: Universitatea Sapientia din Târgu Mureș. Țara: Romania. Localitatea: Vărgata. Perioada: 25/06/2018.

5. Titlul: **XII. Csikfalvi Csúrszemináriumok. Párhuzamos ruralitások – a falu változó valósága (Ruralități paralele - realitatea satului în schimbare).** Titlul prezentării: *Migráció és a pünkösdzizmus intézményesülése. Egy moldvai roma közösség modernizációs stratégiái (Migrație și instituționalizarea religiei pentecostale. Strategiile de modernizare ale unei comunități de romi din Moldova).* Organizatori: Universitatea Sapientia din Târgu Mureș. Țara: România. Localitatea: Vărgata. Perioada: 23. 5/06/2018

În cadrul proiectului, Peti Lehel a publicat 5 articole (2 articole în calitate de co-autor):

1. Titlul publicației: **Acta Ethnographica Hungarica.** Titlul articolului: *Migration and pentecostalism in a mendicant Roma community in Eastern Moldavia (Migrație și religie pentecostală într-o comunitate de romi cerșetori din estul Moldovei)* pp. 83-106.

2. Titlul publicației: **Magyar Kisebbség.** Titlul articolului: *A román munkaeö-piaci helyzete egy Kis-Küküllő menti településen (Situația pe piața muncii a romilor într-o așezare situată în regiunea Târnavei Mici, 101-142).* (co-autor: Kiss Tamás)

3. Titlul publicației: **Cultural Heritage and Cultural Politics in Minority Conditions (Patrimoniu cultural și politici culturale în contexte minoritare).** Titlul articolului: *Migration and the Politics of Ethnicity. The Case of Moldavian Csángós (Migrația și politica etnicității: cazul ceangăilor din Moldova)* pp. 247-264.

4. Titlul publicației: **Erdélyi Társadalom.** Titlul articolului: *Migráció és pünkösdzizmus egy kelet-moldvai kolduló roma közösségben (Migrație și religie pentecostală într-o comunitate de romi cerșetori din estul Moldovei)* pp. 57–80.

5. Titlul publicației: **Cehii din Banat.** Colecția Minorități. Titlul articolului: *Etnicitate și turism – cehii din Banat. Studiu introductiv.* pp 13–34.

Titlul proiectului: Romii musulmani din Dobrogea (România)

Anul: 2017-2018

Coordonator proiect: Adriana Cupcea

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Fosztó László, Toma Stefánia

Tema proiectului: Cercetarea se încadrează în cadrul conceptual al teoriilor etnicității, elaborate de Richard Jenkins, care face distincția între categorizarea socială, ca proces de definire extern (de către diverși actori care au suficientă autoritate pentru a impune clasificări) și identificarea de grup, ca proces intern, generat din interiorul grupului. Pornind de la cele două fenomene interconectate cercetarea își propune să exploreze care sunt actorii în poziție de autoritate externă și care sunt mijloacele /instrumentele prin care aceștia au impact asupra comunităților din Dobrogea, identificate ca fiind de romi musulmani, de romi turci sau Xoraxaj. Cercetarea examinează inclusiv procesele de autoidentificare la romii musulmani din Dobrogea, incluzând motivațiile opțiunii lor pentru o identitate etnică sau alta (turcă, tătară, roma) și care este rolul religiei islamice în acest proces.

Proiectul valorifică o cercetare de teren realizată în comunitatea din Medgidia, în octombrie 2015, în cadrul ISPMN. Pe parcursul anului 2018 vor avea loc cercetări de teren în comunitățile de romi

musulmani din Constanța (cartierele Piața Griviței, Piața Chiliei, Henri Coanda) și în cea din Mangalia, fiind inițiate astfel o serie de cercetări comparative asupra comunităților urbane de romi musulmani din zona centrală și de sud a Dobrogei .

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - Articolul, **Remembering and Being. The Memories of Communist Life in a Roma Muslim Community in Dobruja (Romania) (A-ți aduce aminte și a fi. Memoriile vieții în comunism, într-o comunitate de romi musulmani din Dobrogea, România)** a fost elaborat pe parcursul anului 2018 și se află în proces de peer-review la revista *Balkanologie*.
  - Stagiul de cercetare la Universitatea din Viena, Institutul pentru Istoria Europei de Sud Est
Descriere: În perioada 5-9 februarie 2018, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a realizat un stagiul de cercetare la Universitatea din Viena, Institutul pentru Istoria Europei de Sud Est, în scopul documentării bibliografice pentru studiul *Remembering and Being. The Memories of Communist Life in a Roma Muslim Community in Dobruja (Romania) (A-ți aduce aminte și a fi. Amintirile perioadei comuniste într-o comunitate de romi musulmani din Dobrogea, România)*.

Titlul proiectului: *Locuri și spații ale identității naționale în cadrul minorităților naționale din Transilvania*

Anul: 2012-2018

Coordonator proiect: Jakab Albert Zsolt

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Jakab Albert Zsolt, Gidó Attila

Tema proiectului: Cercetarea și analiza locurilor, spațiilor și a identității minorităților naționale din Transilvania.

Scopul proiectului: 1. întocmirea și completarea unei baze de date pe următoarele categorii: copac comemorativ, plăci comemorative, statui și busturi, monumente publice (comemorative), obeliscuri, cenotafuri, cimitire de onoare; 2. publicarea datelor pe internet pe un site special; 3. cercetarea și analiza practicilor de comemorare legate de aceste locuri și spații.

Antecedentele proiectului: În anul 2012 s-a luat legătura cu instituții de specialitate, s-au publicat două cărți în limba maghiară pe tema ridicării monumentelor și practica comemorării în Cluj-Napoca, s-a participat la conferințe naționale și internaționale pe tema respectivă.

În anul 2013-2014 s-a întocmit baza de date a monumentelor din Partium și Banat; în 2016 s-a completat și s-a continuat colectarea datelor din Transilvania.

Rezultatul cercetării efectuate în 2016 a fost descrierea a peste 500 de obiecte de comemorare trecute în baza de date a locurilor comemorative din Transilvania și Banat. Prin urmare, baza de date conține un număr de 1500 de obiecte comemorative. Această bază de date funcționează în format electronic și ulterior va fi încărcată în baza de date online a paginii web a ISPMN.

Proiectul este unul deschis, care se poate extinde și pe alte județe, creând o bază de date complexă, care poate fi utilă cercetătorilor minorităților naționale, dar și publicului larg interesat de istoria și situația minorităților naționale din România.

Rezultatele proiectului:

- În cadrul acestui proiect cercetătorul Jakab Albert Zsolt a participat la 3 conferințe:
- 1. între 25–28 iunie a participat la al XII-lea Seminar Științific de Hambar din Vărgata. **Ruralități paralele – realitatea satului în schimbare [XII. Csíkfalvi Csűrszeminariumok. Párhuzamos ruralitások – a falu változó valósága]**, organizat de Universitatea Sapienția,

Facultatea din Târgu Mureș, Departamentul de Științe Sociale Aplicate. Titlul prezentării a fost *Emlékállítás és emlékezési gyakorlatok vidéki környezetben (Constituirea memoriei și practici comemorative în contexte rurale)*

- 2. între 26–30 august a participat la conferința **Language, Individual & Society 2018. 12th International Conference (Elenite, Bulgaria) [Limbă, individ și societate. A XII-a conferință internațională]**, organizată de Bulgarian Academy of Sciences – Union of Scientists in Bulgaria – Science & Education Foundation, Bulgaria – Institute of Philosophy and Social and Political Studies of the Southern Federal University, Russia. Titlul prezentării a fost *Turism etnic și construirea memoriei în satele cehe din Banat [Ethnic tourism and memory construction in the Czech villages in Banat (Romania)]*.
- 3. În 21 septembrie a participat la conferința [**Ruralități paralele. Formele ruralității în Transilvania**] **Párhuzamos ruralítások. A vidékiség formái Erdélyben – a KJNT vándorkonferenciája**, organizată de Asociația Etnografică „Krizsa János” (Cluj-Napoca) – Institutul de Etnologie a Academiei Maghiare de Științe (Budapesta) – Universitatea Sapientia, Facultatea din Târgu Mureș, Departamentul de Științe Sociale Aplicate (Târgu Mureș). Titlul prezentării a fost [*Monumente și practica comemorării în contexte rurale în perioada postsocialistă*] *Emlékállítás és (meg)emlékezési gyakorlatok vidéken a poszt-socialista időszakban*.

Titlul proiectului: *Antisemitism și relații interetnice în România secolului XX*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Anca Filipovici

Tema proiectului: Proiectul vizează explorarea unor aspecte legate de istoria minorității evreiești din România interbelică, din perspectiva dinamicii relaționale minoritate-majoritate. Sunt vizate procesele de construcție identitară etnică și națională și plasarea acestora în contextul consolidării statului național de după 1918. Un loc central în cadrul acestei cercetări îl va deține problema antisemitismului și a reprezentării Holocaustului, cu accent pe valorile violenței în structura identitară. Se va investiga apoi dimensiunea instituțională a comunității evreiești după 1945. În cursul anului 2016, cercetarea s-a axat în special pe aspecte ale istoriei evreilor din Bucovina istorică. Documentarea bibliografică s-a bazat pe surse de la bibliotecile universitare din Cluj-Napoca și București. S-au urmărit două direcții de cercetare; pe de o parte, conexiunile între perceperea violenței și identitatea etno-culturală; pe de altă parte, s-au analizat particularități ale antisemitismului cu un studiu de caz aplicat în Bucovina interbelică. Documentarea bibliografică a inclus și un stagiul la Centrul pentru Studiul Istoriei Evreilor din România, unde au fost consultate și fotografiate dosare din fondurile de arhivă (I-VI) referitoare la comunitățile de evrei din nordul Moldovei, Bucovina și Transilvania, perioada 1850-1944. O parte din rezultatele cercetării au fost diseminate în cadrul conferinței: *SHAPING IDENTITIES / CHALLENGING BORDERS. Photographic histories in Central and Eastern Europe [MODELAREA IDENTITĂȚILOR. PROVOCAREA GRANIȚELOR. Istorie fotografice în Europa Centrală și de Est]* (Praga, 8-11 mai), unde a fost susținută prezentarea cu titlul *National identity coping with ethnicity. Images of interwar Romania in Iosif Berman's photography [Identitatea națională și etnicitatea. Imagini ale României interbelice în fotografia lui Iosif Berman]*. Proiectul s-a materializat și prin publicarea unei cronici a filmelor și documentarelor din cadrul TIFF 2017, din perspectiva istoriei și identității evreiești (*Istorie evreiască și klezmer la TIFF, în Apostrof – Revistă a Uniunii Scriitorilor (11/2017)*). Cercetările vor continua prin investigarea istoriei regionale, prin inventarierea arhivelor referitoare la evreii din Bucovina, din fondurile ANIC, CSIER, precum și din fonduri regăsite la Arhivele din Ucraina și vor avea în vedere în special aspecte legate de Universitatea interbelică din Cernăuți.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de cercetare**

Descriere: În acest an, documentarea s-a realizat în cadrul Arhivelor Naționale Istorice Centrale, unde au fost studiate dosare din fondurile Ministerului Educației, Direcției Generale de Poliție, Ministerului de Interne, Inspectoratelor regionale ale Jandarmeriei, pe problematici legate de antisemitism și relații interetnice în România secolului XX.

Rezultatele cercetărilor au fost diseminate prin participarea la conferințe și publicarea unor studii în publicații de specialitate. Astfel, în februarie 2018, în cadrul conferinței internaționale *The Holocaust in the Borderlands: Interethnic Relations and the Dynamics of Violence in Occupied Eastern Europe (Holocaustul la periferie: relații interetnice și dinamica violenței în estul Europei sub ocupație)*, Anca Filipovici a susținut o prezentare ce analizează mișcarea studențească naționalistă de la Universitatea din Cernăuți, în cadrul mai larg al antisemitismului și relațiilor interetnice în Bucovina interbelică. Dinamica acestor relații, marcate în Bucovina mai ales prin colaborările sau confruntările dintre români, evrei, germani și ucraineni, în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, a făcut subiectul unei prelegeri susținute în iulie 2018, la Zentrum für Antisemitismusforschung der Technischen Universität Berlin, în cadrul colocviilor de vară.

Rezultatele parțiale ale cercetărilor au făcut și obiectul a două studii. Primul text, intitulat *Universitarii și extrema dreaptă: cazul Dragoș Protopopescu de la Universitatea din Cernăuți*, a fost publicat la Editura UAIC, într-un volum colectiv dedicat istoriei universitare în România. Un alt text legat de reprezentarea vizuală a națiunii și a etniilor în fotografia românească interbelică a apărut în revista "Brukenthalia. Romanian Cultural History Review".

Titlul proiectului: *Conferință internațională: Provocări, conflicte și oportunități. 100 de ani de statalitate și națiune în Europa Centrală și de Est [Challenges, conflicts and opportunities. 100 years of state- and nationhood in Central and Eastern Europe]*

Anul: 2018

Coordonator(i) proiect: Székely István

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Horváth István

Cercetători externi participanți în proiect: Tonk Márton, Toró Tibor

Instituții partenere: Universitatea Sapientia (Romania)

Tema proiectului: Conferință internațională prilejuită de marcarea a 100 de ani de la încheierea Primului Război Mondial, care a condus la o reconfigurare serioasă a spațiului central- și est-european, la căderea imperiilor multietnice și crearea unor state-națiune mai mici, însă nu neapărat omogene etnocultural. Pe lângă formarea acestor noi state, un număr de grupuri etnice au devenit minorități în state în care alte etnii formau majoritatea titulară. Multe dintre aceste minorități s-au dovedit a fi reziliente în timp, pe parcurs, în multe cazuri, țările lor de origine adoptând anumite politici de susținere, câteodată controversate.

La conferință au fost prezentate contribuții teoretice și empirice care abordează probleme legate de fenomenele descrise mai sus, mai precis provocările cu care se confruntă statele și minoritățile din Europa Centrală și de Est, constrângerile și oportunitățile din această regiune, așa cum sunt acestea modelate de relațiile internaționale în general și de tendințele curente din cadrul Uniunii Europene în particular.

Rezultatele proiectului:

- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Conferință internațională: Provocări, conflicte și oportunități. 100 de ani de statalitate și națiune în Europa Centrală și de Est [Challenges, conflicts and opportunities. 100 years of state- and nationhood in Central and Eastern Europe]**
    - **Perioada:** 15/11/2018 - 17/11/2018
    - **Locul:** Cluj
    - **Responsabil ISPMN:** Székely István
    - **Număr participanți:** 35
    - **Linkuri în presă:**
    - http://szabadsag.ro/cikk/-/asset_publisher/J0tAKcLGRmmM/content/nemzetkozi-konferencia-az-elmult-szaz-evrol-a-sapientian?_101_INSTANCE_J0tAKcLGRmmM_viewMode=view
<http://www.kolozsvariradio.ro/2018/12/07/kihivas-nemzetkozi-modra-a-centenarium-eveben/>
    - **Coorganizatori:** Universitatea Sapientia Cluj
    - **Descriere:** Conferință internațională prilejuită de marcarea a 100 de ani de la încheierea Primului Război Mondial, care a condus la o reconfigurare serioasă a spațiului central- și est-european, la căderea imperiilor multietnice și crearea unor state-națiune mai mici, însă nu neapărat omogene dpdv etnocultural. Pe lângă formarea acestor noi state, un număr de grupuri etnice au devenit minorități în state în care alte etnii formau majoritatea titulară. Multe dintre aceste minorități s-au dovedit a fi reziliente în timp, pe parcurs, în multe cazuri, țările lor de origine adoptând anumite politici de susținere, câteodată controversate.
La conferință au fost prezentate o serie de prelegeri, atât teoretice cât și empirice, care au abordat probleme legate de fenomenele descrise mai sus, mai precis provocările cu care se confruntă statele și minoritățile din Europa Centrală și de Est, constrângerile și oportunitățile din această regiune, așa cum sunt acestea modelate de relațiile internaționale în general și de tendințele curente din cadrul Uniunii Europene în particular.
Participanți din partea ISPMN: din comisia de organizare au făcut parte István Horváth (președinte ISPMN) și István Gergő Székely (cercetător). În cadrul conferinței au susținut prezentări: Zsuzsa Bokor (*Dialogue and rapprochement. The experiences of a one-off meeting between majority and minority women in 1925 [Dialog și reconciliere. Experiențele unei întâlniri din 1925 dintre femei majoritare și minoritare]*), Adriana Cupcea (*Islam in Dobruja. Interactions between local tradition and transnational influences [Musulmanii din Dobrogea. Interacțiunile dintre tradițiile locale și influențele transnaționale]*), Tamás Kiss (*An ethnic caste system and its erosion in a Székely village – [Un sistem de castă și eroziunea acestuia. Romii într-un sat din Ținutul secuiesc]*).
Programul final al conferinței este accesibil la pagina web: <http://kv.sapientia.ro/en/challenges100/program>

Cap III. Centrul de documentare

1. Proiecte inițiate de către CDM

Titlul proiectului: *Actualizarea bazei de date a organizațiilor minorităților naționale*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Anca Filipovici

Tema proiectului: *Actualizarea bazei de date a organizațiilor minorităților naționale* s-a constituit ca secțiune distinctă în cadrul unui proiect complex pe tema *Monografia minorităților naționale din România*. Proiectul urmărește să actualizeze și să consolideze baza de date a organizațiilor minorităților naționale, identificând organizațiile nou constituite și reprezentanții acestora. Se are în vedere clasificarea organizațiilor în funcție de obiective și forma de activitate. Scopul proiectului vizează astfel evaluarea gradului de organizare instituțională și reprezentare, precum și a măsurii în care minoritățile naționale sunt antrenate în activități specifice. În cursul anului 2016, s-a actualizat baza de date a instituțiilor minorităților naționale reduse ca număr, utilizând registrele Ministerului Justiției. Liderii asociațiilor au fost contactați pentru aplicarea unor chestionare legate de activitatea organizației. La corectarea bazei de date și la contactarea organizațiilor au contribuit două bursiere, în perioada august-octombrie 2016. De asemenea, s-a creat o platformă electronică în care au fost incluse aceste organizații și, parțial, răspunsurile la chestionarele aplicate. În 2018 s-a actualizat baza de date, urmând să se continue aplicarea chestionarelor, iar informațiile actualizate să se introducă în secțiunea dedicată din site-ul ISPMN.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **organizații minorități reduse ca număr**
    - **Formatul bazei de date:** excel
    - **Descrierea bazei de date:** În cursul anului 2018, s-a continuat actualizarea bazei de date a instituțiilor minorităților naționale reduse ca număr, utilizând registrele Organizațiilor, asociațiilor și fundațiilor de pe portalul Ministerului Justiției. Secțiunea instituțiilor a fost integrată și în pagina proiectului *Monografia minorităților naționale din România*, din cadrul site-ului ISPMN: <http://ispmn.gov.ro/page/monografia-minoritatilor-nationale-din-romania>
    - **Colectarea datelor:** 08/01/2018 - 31/12/2018

Titlul proiectului: *Producția media în domeniul minorităților naționale din România*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Anca Filipovici

Tema proiectului: *Producția media în domeniul minorităților naționale din România* s-a constituit ca secțiune distinctă în cadrul unui proiect complex pe tema *Monografia minorităților naționale din România*. În cursul anului 2016, s-au identificat producțiile media din România (presa scrisă, emisiuni radio/TV) care explorează aspecte legate de cultura și istoria minorităților naționale reduse ca număr. În urma workshop-ului organizat în octombrie 2016, s-au inițiat și dezvoltat parteneriate cu producătorii și redactorii de emisiuni sau rubrici de profil. În 2017, s-au adăugat materialele audio-video transmise de redactori în categoria dedicată fiecărei minorități din site-ul ISPMN. Secțiunea *producției media* a fost integrată și în pagina proiectului *Monografia minorităților naționale din România*, dezvoltată în cadrul site-ului ISPMN: <http://ispmn.gov.ro/page/monografia-minoritatilor->

nationale-din-romania. În 2018, se va continua arhivarea materialelor media transmise de redactori și încărcarea acestora în secțiunea dedicată din site-ul ISPMN.

Rezultatele proiectului:

- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Arhivare
  - **Perioada:** 08/01/2018 - 31/12/2018
  - **Descriere:** În 2018, s-au adăugat materialele audio-video transmise de redactori în categoria dedicată fiecărei minorități din site-ul ISPMN. Secțiunea *producției media* a fost integrată și în pagina proiectului *Monografia minorităților naționale din România*, dezvoltată în cadrul site-ului ISPMN: <http://ispmn.gov.ro/page/monografia-minoritatilor-nationale-din-romania>

Titlul proiectului: *Documentarea vizuală a minorităților naționale din România*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Anca Filipovici

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Hossu Iulia

Tema proiectului: Documentarea vizuală a istoriei și identității minorităților se va constitui ca o direcție de cercetare distinctă în cadrul activităților ISPMN. Prin acest proiect, urmărim crearea unui fond documentar de fotografie care va putea fi prelucrat ulterior sub forma unor produse media care să pună în valoare diferite aspecte ale istoriei și culturii minorităților. Fotografii vor fi preluate din colecțiile de arhivă foto ale A.N.I.C. București, colecții muzeale, colecții ale bibliotecilor universitare București și Cluj-Napoca, precum și ale Bibliotecii Academiei Române, colecții foto online (de ex.: colecția Willy Pragher din cadrul Landesarchiv Baden-Württemberg), presa ilustrată a perioadei 1918-1940.

În 2018, propunem crearea unui album foto online, integrat în site-ul ISPMN, care să conțină o selecție de fotografii cu caracter istoric, ce documentează viața, cultura și identitatea minorităților naționale în cadrul statului național român creat prin Unirea de la 1918. Colecția de fotografii va putea fi accesată ca sursă de documentare vizuală de către cercetătorii de specialitate, dar și de publicul larg interesat de această tematică. Albumul va fi diseminat și prin intermediul paginii de Facebook a *Centrului de Documentare al ISPMN*.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Colecția fotografică ANIC - cote și descriere**
    - **Formatul bazei de date:** excel
    - **Descrierea bazei de date:** Pe baza inventarelor Colecției fotografice, existente la sala de referințe a Arhivelor Naționale Istorice Centrale din București, a fost întocmită o bază de date excel ce conține informații despre fotografii reprezentând minoritățile etnice din România secolului XX. Baza de date include cota documentelor și descrierea, pe baza acestor informații urmând să se solicite, printr-un protocol de colaborare, reproducerea materialului vizual ce va fi inclus în arhiva fotografică a ISPMN.
De asemenea, au fost identificate și alte colecții fotografice online ce conțin imagini care surprind membri ai minorităților etnice în diverse ipostaze.
    - **Colectarea datelor:** 01/05/2018 - 31/12/2018
- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de cercetare**

Descriere: În acest an au fost consultate colecții de fotografie de la instituții deținătoare de arhive din țară, precum și colecții păstrate în mediul online, pe site-uri de specialitate. Unele dintre fotografiile consultate vor fi preluate în format digital în arhiva ISPMN. De asemenea, unele rezultate ale cercetărilor au fost diseminate într-un text publicat într-o revistă de istorie culturală, cu titlul *Images of National and Ethnic Identity in Iosif Berman's Photography (Imagini ale identității naționale și etnice în fotografia lui Iosif Berman)*.

Titlul proiectului: *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România*

Anul: 2010-2018

Coordonator proiect: Kiss Ágnes

Cercetător ISPMN participant în proiect: Plainer Zsuzsa

Tema proiectului: Scopul proiectului este colectarea și difuzarea informațiilor despre lucrările științifice recent apărute în domeniul cercetării minorităților naționale din România, respectiv evenimentele de importanță majoră din această arie. Aceste informații sunt redactate în forma unui buletin informativ periodic. *Buletinul informativ* apare din două în două luni. Până în mai 2018, buletinele informative în format electronic au fost difuzate de către ISPMN la cca. 900 adrese: organizațiile minorităților din România, organizațiile guvernamentale și neguvernamentale din România care se ocupă de problemele minorităților naționale, relațiile interetnice și drepturile omului. Pentru a respecta Regulamentul general privind protecția datelor (Regulamentul UE 2016/679), din luna mai 2018 folosim un sistem de abonare de tip double opt-in (cu doi pași de confirmare a abonării), iar trimiterea buletinului informativ se realizează prin serviciul MailChimp, care la rândul său respectă Regulamentul general privind protecția datelor. În 2018 au fost redactate și difuzate 6 numere.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Noutăți în cercetarea minorităților naționale, ianuarie 2018**
  - **Noutăți în cercetarea minorităților naționale, februarie-martie 2018**
  - **Noutăți în cercetarea minorităților naționale, aprilie-mai 2018**
  - **Noutăți în cercetarea minorităților naționale, iunie-iulie 2018**
  - **Noutăți în cercetarea minorităților naționale, august-septembrie 2018**
  - **Noutăți în cercetarea minorităților naționale, octombrie-noiembrie 2018**

Titlul proiectului: *Pagina Web ISPMN*

Anul: 2008-2018

Coordonator proiect: Hossu Iulia

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Anca Filipovici, Kiss Ágnes, Hossu Iulia, Virginás Péter, Toma Stefánia, Plainer Zsuzsa

Tema proiectului: Scopul proiectului: Cei care accesează pagina noastră de web pot afla date legate de profilul Institutului, principalele cercetări și proiecte efectuate de către noi și pot accesa rapoartele acestora; au accesul la catalogul online al bibliotecii ISPMN, pot afla informații despre viitoare manifestări, conferințe organizate de către instituția noastră, pot descărca versiunea online a anumitor cărți, newslettere, textele Studiilor de atelier pe care le edităm. Antecedentele proiectului: Conținutul paginii este dezvoltat încă din anul 2007 în 3 limbi: limba română, limba engleză și limba maghiară. Conținutul paginii este permanent dezvoltat cu noile proiecte ale Institutului, cu rapoartele rezultate în urma cercetărilor, cu noile publicații ale Editurii ISPMN etc., astfel încât să oferim o imagine cât mai completă despre activitățile Institutului, precum și despre alte tipuri de informații care ar putea fi utile celor interesați de problematica minorităților naționale, atât la nivel național, cât și internațional. Pagina web: www.ispmn.gov.ro Suprafața de administrare: www.ispmn.gov.ro/admin Componentele

proiectului (stagii de documentare, anchete sociologice, ateliere, mese rotunde, conferințe etc.): programare web, update permanent.
Pentru anul 2018 pe lângă actualizarea continuă a site-ului, se are în vedere dezvoltarea structurii și conținutului paginii Proiecte Roma.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Pagina Web ISPMN**
    - **Formatul bazei de date:** on-line
    - **Descrierea bazei de date:** Pe parcursul acestui an, s-a realizat actualizarea permanentă de conținut: știri ISPMN, aparițiile editurii ISPMN, rezultatele cercetărilor (rapoarte de cercetare, materiale multimedia, baze de date).
A fost creată pagina proiectului internațional *YOUMIG*, în care s-au încărcat materiale informative și rezultate ale cercetărilor (responsabili pagină: Kiss Agnes, Anca Filipovici).
S-a actualizat pagina proiectului *Monografia minorităților naționale din România*, care integrează rezultatele cercetărilor concretizate în: - volume coordonate de cercetători ISPMN dedicate minorităților, - actualizarea bazei de date a instituțiilor minorităților, - selecții bibliografice și producție media (emisiuni radio-tv dedicate minorităților). Responsabil de dezvoltarea și actualizarea paginii de proiect: Anca Filipovici
A fost creată pagina proiectului internațional *REDISCOVER*, în care se vor integra materiale informative și rezultate ale cercetărilor (responsabili pagină: Anca Filipovici, Gido Attila).
În cadrul site-ului ISPMN s-au operat modificările necesare pentru a ne conforma cerințelor impuse prin The General Data Protection Regulation. Detaliile sunt incluse în secțiunile Privacy Policy și Terms and Conditions. De asemenea, a fost creată o nouă platformă pentru abonare la buletinul informativ, pe baza sistemului double opt in.
Conform datelor furnizate prin Google Analytics, site-ul ISPMN a înregistrat în acest an 4375 accesări, din care 685 utilizatori au fost vizitatori cu accesări repetate.
    - **Colectarea datelor:** 08/01/2018 - 31/12/2018
    - **URL:** <http://ispmn.gov.ro>

Titlul proiectului: *Platformă activități ISPMN*

Anul: 2014-2018

Coordonator proiect: Kiss Ágnes

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Hossu Iulia, Anca Filipovici

Tema proiectului: Suprafață web și suprafață administrativă pentru înregistrarea și arhivarea cercetărilor, proiectelor ISPMN: elaborarea Planului de activitate ISPMN, elaborarea Raportului de activitate ISPMN, arhivarea ISPMN, evidență buget pe activități. Scopul proiectului: colectarea, sistematizarea și păstrarea materialelor aferente proiectelor derulate în cadrul *Compartimentului de studii, analize, cercetare*, respectiv *Centrul de documentare* al ISPMN. În 2017 se vor efectua activități de întreținere a platformei și de corectare a eventualelor erori.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Platformă activități ISPMN**

- **Formatul bazei de date:** online
- **Descrierea bazei de date:** În 2018, s-au efectuat activități de întreținere a platformei și de corectare a anumitor erori.
- **Colectarea datelor:** 08/01/2018 - 31/12/2018

Titlul proiectului: *NL ISPMN*

Anul: 2010-2018

Coordonator proiect: Hossu Iulia

Tema proiectului: *Centrul de documentare* a lansat în luna octombrie 2010 *Newsletter-ul ISPMN*. Scopul său este de a oferi publicului avizat informații despre principalele activități organizate sub egida institutului sau de către cercetătorii care activează în cadrul acestuia. Paleta de evenimente la care se va face referire va fi destul de largă, putând să cuprindă informații despre: ultimele apariții editoriale ale ISPMN, conferințe, ateliere, mese rotunde organizate de către institut, parteneriate de cercetare etc. Apariția sa este o dată la două luni, pe parcursul anului 2018 fiind difuzate 6 numere.

Pentru a respecta Regulamentul general privind protecția datelor (Regulamentul UE 2016/679), din luna mai 2018 folosim un sistem de abonare de tip double opt-in (cu doi pași de confirmare a abonării), iar trimiterea buletinului informativ se realizează prin serviciul MailChimp, care la rândul său respectă Regulamentul general privind protecția datelor.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **NL ISPMN - ianuarie-februarie 2018**
  - **NL ISPMN - martie-aprilie 2018**
  - **NL ISPMN - mai-iunie 2018**
  - **NL ISPMN - iulie - august 2018**
  - **NL ISPMN - septembrie - octombrie 2018**
  - **NL ISPMN - noiembrie - decembrie 2018**

Titlul proiectului: *Filmoteca ISPMN – Seminarii de film*

Anul: 2011-2018

Coordonator proiect: Hossu Iulia

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Kiss Ágnes, Virginás Péter, Plainer Zsuzsa

Instituții partenere: Universitatea Babeș-Bolyai/Universitatea Sapientia

Tema proiectului: În 2017 și 2018 s-au prelungit drepturile de proiectare la ISPMN pentru filmul documentar *Judgement in Hungary (Verdict în Ungaria)* despre procesele inculpaților crimelor împotriva romilor din Ungaria. În 2018 se dorește organizarea unor evenimente (proiecția filmului urmată de discuții) pentru studenții de la UBB și Universitatea Sapientia din Cluj-Napoca.

Rezultatele proiectului:

- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Filmoteca ISPMN - proiecția filmului Verdict în Ungaria**
    - **Perioada:** 18/12/2018
    - **Locul:** Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării UBB, Universitatea Sapientia
    - **Responsabil ISPMN:** Plainer Zsuzsa
    - **Număr participanți:** 20
    - **Coorganizatori:** Balázs Imre József, Györffy Gábor, Vallasek Júlia (UBB), Virginás Andrea (Universitatea Sapientia)

- **Descriere:** În 2018 s-au organizat proiecții speciale ale filmului documentar **“Judgement in Hungary” (Verdict în Ungaria)**. Filmul regizat de Eszter Hajdu are ca temă procesul juridic al crimelor organizate împotriva romilor din Ungaria. Scopul acestor evenimente a fost familiarizarea studenților și masteranzilor cu documentarul Verdict în Ungaria, respectiv organizarea unor discuții despre mecanismele de excludere împotriva grupurilor de romi din Europa de Est. Primul eveniment a avut loc în data de 26 noiembrie pentru studenții FSPAC, secția jurnalistică, și studenții Facultății de Litere, Universitatea Babeș-Bolyai, coordonatori Balázs Imre József, Györffy Gábor și Vallasek Júlia (lectori univ.) și Plainer Zsuzsa (cercetător ISPMN). La eveniment au participat aproximativ zece persoane. A doua proiecție a avut loc în data de 28 noiembrie, pentru studenții de la Universitatea Sapientia, coordonator lector univ. Virginás Andrea și Plainer Zsuzsa, cercetător ISPMN. La eveniment au participat 17 persoane. Proiecția filmelor a fost urmată de discuții cu studenții și profesorii și a fost moderată de Plainer Zsuzsa.

2. Biblioteca

Descriere: În anul 2018 propunem îmbogățirea fondului de documente prin acceptări de donații de cărți de specialitate (în limbi de circulație internațională, în limba română și maghiară) în domeniile de colecție – literatură despre romi, sociologie și migrație, antropologie și psihologie socială, metode de cercetare socială, relații interetnice, naționalism și etnicitate, drepturi ale minorităților, sociolingvistică etc.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Catalog bibliotecă**
    - **Descrierea bazei de date:** Catalogul online al cărților introduse în baza de date a bibliotecii reinstalată la începutul lunii mai 2018.
    - **Colectarea datelor:** 08/05/2018 - 07/12/2018
    - **URL:** <http://ispmn.gov.ro:8080/liberty/libraryHome.do>

3. Promovarea CD

Titlul proiectului: *Promovarea Centrului de Documentare și a Bibliotecii ISPMN*

Anul: 2012-2018

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Anca Filipovici, Kiss Ágnes, Hossu Iulia, Virginás Péter

Tema proiectului: Proiectul implică promovarea pe diverse canale a activităților *Centrului de Documentare*, precum și a publicațiilor editurii și a bibliotecii ISPMN.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - **Raport de activitate**

Descriere: În 2018, activitățile și rezultatele *Centrului de Documentare* au fost prezentate publicului în cadrul unor evenimente și prin mijloace media:

    - Diseminarea volumelor Editurii ISPMN a avut loc periodic, cu ocazia diferitelor lansări, workshop-uri și conferințe la care au participat cercetători ai ISPMN.

- Pagina web a institutului se află în permanentă actualizare a datelor.
- Pagina de Facebook a *Centrului de Documentare* a înregistrat o activitate sporită, postând constant evenimente care implică cercetarea minorităților naționale, publicații și lansări de carte, call-uri pentru burse sau alte tipuri de aplicații. În prezent, pagina este urmărită de 1280 utilizatori FB.

4. Editura

Editare cărți

Titlul cărții: *Trecutul prezent. Evreii din România: istorie, memorie, reprezentare*

Editori: Anca Filipovici, Gidó Attila

Colecția ISPMN: Colecția Minorități

Nr. Pagini: 280

Coordonatori colecție: Hossu Iulia, Horváth István

Redactor responsabil ISPMN: Hossu Iulia

ISBN: 978-606-8377-56-8

Abstract: Volumul de față plasează sub reflector parcursul istoric al minorității evreiești din România, implicând chei de lectură ce conectează fenomene mai largi – emancipare, naționalism sau antisemitismul modern. Semnate de specialiști consacrați, studiile din volum urmăresc mutațiile ce au loc în jurul unor borne importante, precum Primul Război Mondial și Unirea de la 1918, Holocaustul și cel de-al Doilea Război Mondial, regimul comunist și istoria recentă. Textele care trasează istoria evreilor până la instaurarea regimului comunist sunt structurate defalcat pe provinciile istorice, urmărind – în măsura în care a fost posibil – particularitățile comunităților evreiești din Transilvania, Țările Române, Bucovina sau Basarabia. Apartenența la o provincie sau alta a conferit nu doar o imagine distinctă a comunităților, ceea ce a potențat caracterul eteroclit al minorității în România Mare, dar și destine diferite. Evoluția minorității evreiești din România este, din această perspectivă, un complex de istorii cu traiectorii comune și rupturi, reliefând totodată și dinamica alertă a secolelor XIX–XX. Conceput de către editori ca ghid istoric, volumul propune astfel o deschidere de perspectivă către o sinteză modernă a istoriei evreilor din România.

Titlul cărții: *Cehii din Banat*

Editori: Jakab Albert Zsolt, Peti Lehel

Colecția ISPMN: Colecția Minorități

Nr. Pagini: 328

Coordonatori colecție: Jakab Albert Zsolt, Horváth István

Redactor responsabil ISPMN: Jakab Albert Zsolt

ISBN: 978-606-8377-58-2

Abstract: Obiectivul volumului este elaborarea unei descrieri în stil monografic a situației minorității cehe din Banat (România). Acesta cuprinde următoarele capitole tematice: contextul istoric al colonizării, dinamica demografică, organizarea vieții politice și economice, sistemul educațional, organizarea vieții ecleziastice și religioase, organizarea, locurile și ritualurile memoriei, elementele patrimoniului cultural și formele de preservare a tradițiilor populare ale minorității cehe, un studiu despre perioada postdecembristă, cu accent deosebit pe sistemul instituțional și pe relațiile cu statul ceh, precum și prezentarea amplă a cronologiei minorității cehe.

Titlul cărții: „*Vreau să fiu român!*”

Identitatea lingvistică și religioasă a ceangăilor din Moldova

Autor: Tánczos Vilmos

Editor: Peti Lehel

Colecția ISPMN: Documenta et studia minoritatum

Nr. Pagini: 472

Coordonatori colecție: Hossu Iulia, Peti Lehel

Redactor responsabil ISPMN: Hossu Iulia

ISBN: 978-606-8377-55-1

Abstract: În concepția autorului volumului, denumirea de ceangău din Moldova se referă la grupul etnic romano-catolic de origine maghiară care trăiește în partea estică a României, în primul rând în județele Bacău și Neamț. În prezent, majoritatea oamenilor care aparțin acestui grup etnic nu mai vorbesc deloc dialectul maghiar al strămoșilor și o mică parte din acest grup etnic se află în diferite faze ale procesului de pierdere a limbii materne. Conform acestei definiții a termenului, numărul ceangăilor moldoveni, potrivit datelor recensământului din 2011, este de 185.665 de suflete. Bilingvismul ceangăilor din Moldova și transferul lingvistic sunt cercetate din perspectiva geo-, psiho- și sociolingvisticii. Autorul prezintă dezechilibrul lingvistic din cadrul comunității ceangăilor din Moldova prin metodele sociolingvisticii variaționiste, a etnografiei comunicării, a sociolingvisticii interacționale (interpretative) și a psiholingvisticii. Volumul se bazează pe cercetările lingvistice efectuate în circa 90 de sate locuite de populația catolică, precum și pe cercetări arhivistice. Autorul se bazează pe metoda statistică a înregistrării prin procedee numerice, pe generații și arii geografice. Stabilește cotele nivelurilor de competență lingvistică, gradul de cunoaștere a limbii tradiționale maghiare și stadiul de pierdere totală a acestui grai. Datele statistice prezentate sunt validate și cu niște eseuri etnografice („descrieri dense”) cuprinse în volum, prin care autorul surprinde diferite fenomene lingvistice, religioase și identitare.

Titlul cărții: *Slovacii din România*

Editori: Jakab Albert Zsolt, Peti Lehel

Colecția ISPMN: Colecția Minorități

Nr. Pagini: 448

Coordonatori colecție: Jakab Albert Zsolt, Horváth István

Redactor responsabil ISPMN: Jakab Albert Zsolt

ISBN: 978-606-8377-59-9

Abstract: Obiectivul volumului constă în elaborarea unei descrieri în stil monografic a situației minorității slovace din România. Acesta cuprinde următoarele capitole tematice: contextul istoric al colonizării, dinamica demografică, elementele patrimoniului cultural și formele de păstrare a tradițiilor populare ale minorității slovace, organizațiile lor, relațiile cu statul slovac, folosirea limbii materne, locuri și ritualuri ale memoriei, sistemul educațional al minorității slovace, precum și un studiu de caz care prezintă diferite aspecte ale vieții comunității slovace din județul Arad, cu un accent deosebit pe etnicitate și pe cronologia minorității slovace.

Titlul cărții: *Un veac frământat. Germanii din România după 1918*

Editori: Remus Gabriel Anghel, Ottmar Trașcă

Colecția ISPMN: Colecția Minorități

Nr. Pagini: 464

Coordonatori colecție: Bokor Zsuzsa, Horváth István

Redactor responsabil ISPMN: Bokor Zsuzsa

ISBN: 978-606-8377-57-5

Abstract: În luna octombrie 2018, în cadrul Editurii ISPMN, în seria Colecția Minorități a apărut volumul Ottmar Trașcă, Remus Gabriel Anghel (coord.): *Un veac frământat. Germanii din România după 1918*. La acest volum, au contribuit cu studii autorii: Hannelore Baier, Vasile Ciobanu, Claudiu Mihail Florian, Laura Gheorghiu, Florian Kühner-Wielach, Remus Gabriel Anghel, Ovidiu Oltean, Rudolf Poledna, Ottmar Trașcă, Ulrich A. Wien.

Volumul *Un veac frământat* oferă publicului român o sinteză necesară prin care cititorii să se familiarizeze cu dinamica comunității germane în ultima sută de ani și cu rolul ei în evoluția contextului social românesc.

Volumul a fost finanțat de Administrația Fondului Cultural Național.

Editare Working Paper

Titlul cărții: *Minorități din România. Recensământ 2011 – procese demografice*

Autori: Kiss Tamás, Veress Ilka

Nr. Pagini: 103

Coordonatori colecție: Hossu Iulia, Horváth István

Redactor responsabil ISPMN: Hossu Iulia

Abstract: Studiul își propune să schițeze portretul etnodemografic al minorităților naționale din România ce au reprezentare parlamentară. Datele utilizate pentru elaborarea acestui studiu pot fi grupate în două categorii: (1) datele de recensământ din perioada 1930-2011 și (2) date ce provin din înregistrarea mișcării populației între anii 1994-2011.

Cap IV. Proiecte internaționale

Titlul proiectului: *REDISCOVER - Rediscover, expose and exploit the concealed Jewish heritage of the Danube Region (Redescoperă, expune și explorează moștenirea evreiască ascunsă din regiunea Dunării)*

Anul: 2018

Coordonatori proiect: Gidó Attila, Anca Filipovici

Instituții partenere: Municipiul Szeged (Hungary)

Tema proiectului: REDISCOVER a pornit de la constatarea caracterului fragmentat al societăților evreiești din zona Dunării, al căror patrimoniu cultural și religios este bine reprezentat în orașele capitală și în marile centre regionale. Situația este însă diferită la nivelul orașelor de mărime medie care pun în valoare astfel de patrimonii iudaice doar prin conexiune cu alte rețele turistice. Principala dificultate pentru aceste orașe central și est-europene constă în explorarea și punerea în circulație a elementelor materiale și imateriale ale moștenirii culturale iudaice locale, prin intermediul produselor culturale cu potențial turistic.

Principalul obiectiv constă astfel în explorarea și revitalizarea moștenirii culturale evreiești „ascunse” din orașele partenere în proiect, prin crearea unor instrumente și servicii turistice accesibile publicului larg, care pot fi tranferate ulterior și în alte spații.

Proiectul având ca partener principal orașul Szeged, Ungaria, reunește 18 instituții, orașe și comunități evreiești din state dunărene (Ungaria, România, Germania, Slovenia, Croația, Serbia, Muntenegru, Bosnia și Herțegovina).

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de cercetare**

Descriere: În 2018, cercetătorii ISPMN implicați în acest proiect au oferit consultanță științifică partenerului reprezentat de Municipiul Galați, în activitățile legate de elaborarea listei factorilor interesați, prin indicarea organizațiilor și instituțiilor la nivel național care ar putea fi de interes pentru tema proiectului.

De asemenea, cercetătorii au intervenit și în activitatea de pregătire a Ghidului pentru elaborarea seriei de interviuri, oferind indicații pentru realizarea metodologiei și a conținutului acestuia.

În site-ul ISPMN a fost creată o secțiune dedicată proiectului REDISCOVER în care sunt incluse descrierea și obiectivele proiectului, precum și activitățile în care sunt implicați cercetătorii ISPMN (<http://ispmn.gov.ro/page/rediscover>).

Titlul proiectului: *Inventarierea izvoarelor arhivistice referitoare la istoria evreilor din Transilvania*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Gidó Attila

Cercetători externi participanți în proiect: Ladislau Gyémánt, Tóth Levente, Anton Dörner

Instituții partenere: Rothschild Europe Foundation (Fundația „Rothschild Europe”) (United Kingdom)

Tema proiectului: În iulie 2016 s-a lansat proiectul ISPMN privind inventarierea materialelor arhivistice păstrate la direcțiile județene ale Arhivelor Naționale din România. Direcțiile județene transilvănene incluse ale ANR sunt: Arad, Bihor, Bistrița-Năsăud, Covasna, Harghita, Hunedoara,

Maramureș, Satu Mare, Sălaj, Caraș-Severin. Pe parcursul cercetărilor, membrii echipei identifică acele fonduri arhivistice care conțin documente referitoare la evreii din Transilvania. Pe baza inventarelor de fonduri se pregătește o bază de date în format excel conținând următoarele informații: numele instituției la care se păstrează fondul arhivistic, denumirea și numărul fondului, instituția creatoare a fondului, limba documentelor, starea fizică a materialului arhivistic respectiv, descrierea de conținut a fondului documentar. Se estimează că pe parcursul celor 3 ani vor fi verificate 3000-4000 de inventare de fonduri arhivistice păstrate la ANR. Realizări în 2016/2017: 1) Cercetări în direcțiile județene ale ANR din Caraș-Severin, Zalău și Bistrița. 2) Baze de date în format excel conținând informații referitoare la materialele arhivistice păstrate în aceste trei localități.

Cercetarea este finanțată de către „Rothschild Europe” Foundation (Fundatia „Rothschild Europe”) și face parte din proiectul internațional „Yerusha” privind inventarierea izvoarelor referitoare la evreii în diferite țări ale Europei (Franța, Olanda, Belgia, Cehia, Slovacia, Ungaria, Serbia, România, Ucraina, Grecia, Georgia, Rusia, Polonia, Estonia, Lituania, Letonia).

Rezultate preconizate în 2018: Cercetări în direcțiile județene ale ANR din Satu Mare, Hunedoara, Harghita și Maramureș. 2) Baze de date în format excel conținând informații referitoare la materialele arhivistice păstrate în aceste patru localități.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Yerusha 2017/2018**
    - **Formatul bazei de date:** excel
    - **Colectarea datelor:** 30/06/2018
- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Raport de cercetare 2017/2018**
  - **Raport de cercetare 2018**

Descriere: Realizări în 2018/2019: Cercetări pornite în direcțiile județene ale ANR din Bihor, Arad și Covasna. Aceste cercetări vor fi finalizate în 2019, iar rezultatele vor fi introduse în baze de date până în 31 iulie 2019.

Titlul proiectului: *Editare volum "Unequal Accommodation of Minority Rights. Hungarians in Transylvania"*

Anul: 2018

Coordonator(i) proiect: Kiss Tamás

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Székely István

Cercetători externi participanți în proiect: Bárdi Nándor, Papp Z. Attila, Márton János, Barna Gergő, Tibor Toró

Tema proiectului: Monografie privind procesele sociale, politice și identitare ale maghiarilor din România

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Kiss, Tamás - István-Gergő Székely - Tibor Toró - Nándor Bárdi - István Horváth (eds.): Unequal Accommodation of Minority Rights. Hungarians in Transylvania. [Un sistem asimetric de integrare a minorităților. Maghiarii din Transilvania] Palgrave Macmillan, 2018. XVII, 545 p. [DOI 10.1007/978-3-319-78893-7]**

Descriere: Volumul oferă o analiză multidiscplinară aprofundată despre procesele sociale și politice majore care au afectat maghiarii din România după căderea regimului comunist. Lucrarea evidențiază, pe de o parte, interdependența dintre regimul politicilor minoritare din România și strategiile etnopolitice ale elitelor minoritare, iar pe de altă

parte, impactul acestora asupra unor procese sociale specifice, precum procesele demografice, reproducerea barierelor etnice și stratificarea etnică. Capitolele combină perspectiva mai multor discipline, în special științele politice și sociologia relațiilor etnice, susținute de un vast material empiric provenind din cercetări sociale efectuate în Transilvania în ultimele două decenii. Volumul este structurat în trei părți mai ample, în funcție de nivelul analizei. Primele trei capitole abordează fenomene de nivel macro, oferind o analiză istorică a sistemului instituțional și a structurilor de oportunități în cadrul cărora elitele minoritare și-au formulat revendicările și au decurs negocierile interetnice, a strategiilor politice ale minorității maghiare, iarăși în perspectivă istorică, respectiv o evaluare a politicilor referitoare la folosirea limbilor minorităților și a drepturilor lingvistice ale acestora. Următoarele cinci capitole se concentrează asupra nivelului mezo, adică prezintă și analizează rețeaua instituțională care oferă coloana vertebrală a pilonului societal minoritar: sistemul educațional în limba maghiară, bisericile și viața religioasă, mass media, respectiv domeniul economic. Esența argumentului este că principalul obiectiv al elitelor maghiare a fost organizarea acestor domenii sociale după principiul etnic, cu excepția celui economic, în care pot fi identificate doar câteva elemente de această natură. Ultimele trei capitole abordează impactul fenomenelor de ordin macro și mezo asupra celor de nivel micro (adică individual), mai concret dinamicile demografice, schimbările care au survenit în sistemul de stratificare și clasificare etnică, precum și fenomenele de asimilare și reproducerea barierelor etnice.

Titlul proiectului: *DICE-ROMA*

Anul: 2016-2018

Perioada: 01/01/2018

Coordonator proiect: Toma Stefánia

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Hossu Iulia, Peti Lehel, Fosztó László, Anghel Remus, Kozák Gyula, Plainer Zsuzsa, Adriana Cupcea

Tema proiectului: DICE-ROMA este o platformă multidisciplinară pentru cercetători, postdoctoranzi, universitari, bursieri etc. din cadrul ISPMN, dar și de la alte centre de cercetare, respectiv universități din România unde cei interesați își pot prezenta proiectele de cercetare sau publicațiile în fața unei audiențe interesate de tematica propusă. Astfel se poate crea un nod comunicațional pentru cercetători din domeniul științelor sociale interesați de tematica cercetării în domeniul Romani Studies, creând un spațiu de schimburi academice creative, gândire inovativă și critică, care contribuie la îmbunătățirea producției științifice în acest domeniu și la lărgirea colaborărilor la nivel național și chiar internațional. Astfel, în cadrul proiectului se vor organiza seminarii, ateliere, lansări de carte, întâlniri interne sau cu prezentări invitate din afara Institutului. Antecedentele proiectului: Proiectul DICE-ROMA a fost lansat în anul 2016. Pe parcursul anului 2016 au fost prezentate cinci articole în lucru, fiecare fiind publicat în anul 2017. În 2017 au fost organizate o serie de seminarii, inclusiv cu participare internațională. Articolele în lucru prezentate și discutate în cadrul acestor seminarii au fost publicate în 2017 sau sunt în curs de publicare în 2018.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Vizita unui cercetător de la Universitatea York, Toronto, Canada**
Descriere: În data de 24 iulie 2018, cercetătoarea Cosmina Nistor de la Departamentul de Științe Sociale al Universității York din Toronto, Canada, Programul de Masterat în Studii despre Migrație și Refugiați, a efectuat o vizită la ISPMN. Cercetătoarea este interesată mai ales de proiectele de integrare socială care vizează minoritatea romă din

România, cu accent pe programele și politicile educaționale. Pe parcursul discuției au fost prezentate și câteva dintre proiectele de cercetare implementate la ISPMN.

- **Raport de activitate DICE-ROMA**
Descriere: Pe parcursul anului 2018, s-a organizat o lansare de carte (autor ISPMN - Iulia Hossu), o prezentare a evoluției cercetărilor despre romi în cadrul ISPMN, România și pe plan internațional în cadrul unui atelier ISPMN, și o serie de întâlniri de lucru în vederea elaborării unor studii despre minoritatea romă în limba engleză (pentru revistele *Intersections* și *Review of Sociology*, respectiv un capitol pentru *Palgrave Handbook of Ethnicity*). Un articol a fost publicat în 2018, iar celelalte urmează să fie publicate pe parcursul anului 2019.
- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Lansare de carte: "Departate și totuși aproape. Fragmente din viața familiilor transnaționale", de Iulia-Elena Hossu și Viorela Ducu, Editura MEGA, Cluj-Napoca, 2017**
    - **Perioada:** 25/04/2018
    - **Locul:** Cluj-Napoca, Biblioteca Județeană Octavian Goga
    - **Responsabil ISPMN:** Toma Stefánia, Hossu Iulia
    - **Număr participanți:** 14
    - **Coorganizatori:** Centrul de Studiere a Populației, Cluj-Napoca
    - **Descriere:** Luni, 23 aprilie 2018, a avut loc evenimentul de lansare a titlului *Departate și totuși aproape. Fragmente din viața familiilor transnaționale*, de Iulia-Elena Hossu și Viorela Ducu, Editura MEGA, Cluj-Napoca, 2017. Evenimentul a fost organizat de ISPMN și Centrul de Studiere a Populației. Invitați speciali au fost dr. Alina Branda, conf. univ. la Facultatea de Studii Europene, Universitatea Babeș-Bolyai și dr. Fosztó László, cercetător în cadrul ISPMN. Volumul are la bază, în mare parte, o colecție de interviuri cu membri ai familiilor transnaționale. Interviurile au fost realizate în cadrul cercetării cu titlul *Confruntarea diferenței prin practicile familiilor transnaționale*, proiect finanțat de Unitatea Executivă pentru Finanțarea Învățământului Superior, a Cercetării, Dezvoltării și Inovării (UEFISCDI) în perioada 2015–2017 și implementat de Centrul de Studiere a Populației, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca. Lansarea a fost găzduită de Biblioteca Județeană „Octavian Goga”, Compartimentul Colecții Speciale, memorie și cunoaștere locală, Sediul Central.
  - **"Újdonságok a romániai romák és a roma migráció kutatásában" (Noutăți în cercetarea despre romii din România și în cercetarea despre migrația romilor)**
    - **Perioada:** 13/04/2018
    - **Locul:** ISPMN, Cluj-Napoca
    - **Responsabil ISPMN:** Toma Stefánia
    - **Număr participanți:** 30
    - **Descriere:** Vineri, 13 aprilie 2018, Toma Stefánia (cercetător ISPMN) a susținut o prezentare cu titlul **"Újdonságok a romániai romák és a roma migráció kutatásában" (Noutăți în cercetarea despre romii din România și în cercetarea despre migrația romilor)**. În prezentarea sa, cercetătoarea a prezentat pe scurt direcțiile și temele de cercetare care domină în publicațiile academice internaționale în ultimii ani. Astfel, s-a conturat că cele mai multe studii și articole sunt publicate pe teme de educație, sănătate, migrație și politici identitare, iar conceptele și termenele recurente au fost: „discriminare”, „reziliență”, „identitate” și „securitizare”. În final, cercetătoarea a prezentat pe scurt rezultatele proiectului MIGROM, cea mai recentă cercetare din cadrul

- direcției de cercetare „Studii despre Romi”. Prezentarea a avut loc în cadrul unei mini-conferințe cu ocazia primirii unui grup de studenți din Ungaria.
- **Romanian Identity and Immigration in Europe (Identitatea românească și imigrare în Europa)**
    - **Perioada:** 21/06/2018
    - **Locul:** ISPMN, Cluj-Napoca
    - **Responsabil ISPMN:** Anghel Remus, Toma Stefánia, Fosztó László
    - **Număr participanți:** 3
    - **Descriere:** Workshop organizat în vederea elaborării unui articol în limba engleză intitulat *Romanian Identity and Immigration in Europe (Identitatea românească și imigrare în Europa)*, un capitol în *Palgrave Handbook of Ethnicity*. Studiul prezintă literatura științifică accentuând diversitatea etnică și religioasă a fenomenului de migrație din România. *Palgrave Handbook of Ethnicity* oferă o analiză cuprinzătoare și de ultimă oră printr-o perspectivă multidisciplinară. Numeroasele studii și analize explorează variate aspecte ale etnicității în contextul politicii contemporane și în lumina problemelor sociale și economice, atât la nivel global, cât și regional și local.
  - **Returnees and their Neighbours. Migration of the Romanian Roma, Networks, Social Distance and Local Development (Cei care se întorc și vecinii lor. Migrația romilor din România, rețele, distanță socială și dezvoltare locală)**
    - **Perioada:** 13/09/2018
    - **Locul:** ISPMN, Cluj-Napoca
    - **Responsabil ISPMN:** Toma Stefánia, Fosztó László
    - **Număr participanți:** 3
    - **Descriere:** Workshop în vederea elaborării unui articol în limba engleză pentru revista *Review of Sociology* (Ungaria), volumul 4. Articolul de față analizează efectele sociale și economice ale migrației romilor din România, propunând o schemă a posibilelor traiectorii de dezvoltare luând în considerare tipurile contactelor dintre grupuri diferite.

Titlul proiectului: *Fond Special Nicolae Gheorghe – Sam Beck*

Anul: 2017-2018

Coordonatori proiect: Toma Stefánia, Fosztó László

Cercetători externi participanți în proiect: Sam Beck

Tema proiectului: În aprilie 2016, prof. Sam Beck a donat ISPMN diferite materiale de cercetare realizate în cadrul unor cercetări antropologice în rândul minorităților din România înainte de 1989. Materialele donate sunt în mare parte diapozitive color și fotografii alb-negru din perioada cercetării de teren în județul Brașov între anii 1970 și 1980, respectiv diapozitive realizate cu ocazia vizitei lui în România în 1990, documente dactilografiate nepublicate din colecția personală elaborate în aceeași perioadă împreună cu Nicolae Gheorghe, scrisori și cărți poștale. Scopul proiectului este de a crea un fond special în cadrul ISPMN cu implicarea, colaborarea directă a prof. Sam Beck. Activitățile prevăzute sunt: ordonarea materialelor, identificarea și inventarierea lor, realizarea de fișe de descriere, pregătire pentru microfilmare sau digitalizare, crearea unei baze de date cu fotografii (crearea unui spațiu virtual accesibil on-line, interviu narativ/autobiografic și de istorie orală cu Sam Beck – acestea fiind activități prevăzute pentru anii următori, în măsura bugetului accesibil).

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Raport de activitate: Fond Special Nicolae Gheorghe - Sam Beck**
Descriere: În cadrul proiectului au fost digitalizate 817 de diapozitive, fotografiile realizate de către Sam Beck (Universitatea Cornell) în perioada cercetării lui de teren în România între anii '70-'90. S-a început indexarea digitală și inventarierea fotografiilor, celor a căror locație poate fi identificată mai ușor (locații din județul Brașov și București). Fosztó László a elaborat un articol intitulat *Encounters at the Margins: Activism and Research in Romani Studies in Postsocialist Romania (Întâlniri la margine: Activism și cercetare în studiile despre romi în România postsocialistă)*, publicat în volumul "Roma activism. Reimagining Power and Knowledge" (Activism roma: reimaginează puterea și cunoașterea), editat de Sam Beck și Ana Ivasciuc, Editura Berghahn, 2018.
- **Întâlniri la margine: Activism și cercetare în studiile romilor din România Postsocialistă** ["Encounters at the Margins: Activism and Research in Romani Studies in Post-Socialist Romania." In *Renewing Research and Romani Activism*, edited by Sam Beck and Ana Ivasciuc. Oxford and New York: Berghahn Books. 2018]
Descriere: Textul reprezintă un capitol în volumul *Reînnoirea cercetării și activismului în rândul romilor [Renewing Research and Romani Activism]*, editat de Sam Beck și Ana Ivasciuc. Oxford and New York: Berghahn Books. 2018]

Titlul proiectului: *Migrație, mobilitate și efectul acestora în comunitățile locale*

Anul: 2017-2018

Perioada: 01/01/2018

Coordonatori proiect: Toma Stefănia, Fosztó László

Tema proiectului: Proiectul *Migrație, mobilitate și efectul acestora în comunitățile locale* abordează modul în care mobilitatea spațială și socială se intersectează, respectiv modul în care migrația și mobilitatea pot fi încadrate în contextele economice, sociale și politice mai largi, care definesc viața socială a unor comunități. În ultimele două decenii condițiile și contextul migrației au fost favorabile, în sensul că a devenit din ce în ce mai accesibil pentru o populație cât mai numeroasă. Rezultatele cercetărilor noastre anterioare (MIGROM) ne arată că migrația romilor nu poate fi abordată independent de fenomenul migrației populației majoritare din comunitățile respective, dar modul în care afectează viața și relațiile sociale locale poate fi diferită. În cadrul acestui proiect, analizăm procesele de dezvoltare în localități de origine concentrându-ne pe modul în care migrația transnațională implică și contribuie la mobilitatea socială, respectiv la dezvoltarea locală în comunitățile de origine.

Antecedentele proiectului: MIGROM (2013-2017)

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:
  - **Workshop – vizita unor studenți de la Departamentul de Științe Politice al Carleton College din SUA**
Descriere: Miercuri, 25 aprilie 2018, Institutul pentru Studiul Problemelor Minorităților Naționale a primit vizita a unui grup de studenți de la Departamentul de Științe Politice al Carleton College din SUA. Studenții participă la un program de școală de vară în România și Serbia cu tema *Xenofobie și Naționalism în Europa Centrală și de Sud-Est* în coordonarea Conf. Mihaela Czobor-Lupp. Cu ocazia acestei vizite, s-a organizat la ISPMN un workshop. În cadrul workshopului, Fosztó László a susținut prelegerea cu titlul *Sources of the Fear. Xenophobia and its Social Basis (Sursele fricii.*

Xenofobie și baza socială). Toma Stefănia a susținut prelegerea cu titlul: *Social Distance and Intolerance in Romania (Distanță socială și intoleranță în România)*.

- **Toma Stefănia - Fosztó László (2018) Roma within Obstructing and Transformative Spaces: Migration Processes and Social Distance in Ethnically Mixed Localities in Romania (Romii între spații obstructive și transformative: procesul migrației și distanță socială în localități mixte din punct de vedere etnic din România), In: Intersections. East European Journal of Society and Politics, 4(3):57-80**

Descriere: Cuvinte cheie: mobilitate, distanță socială, schimbare socială, România

În luna octombrie 2018, a apărut Volumul 4 numărul 3 al revistei *Intersections*, al doilea număr special dedicat mobilității transnaționale a romilor. Ca și în numărul anterior (nr. 2), și acest număr conține două articole care au rezultat din proiectul *MIGROM – The Immigration of Romanian Roma to Western Europe: Causes, effects, and future engagement strategies (MIGROM – Migrația romilor din România în Europa de Vest: cauze, efecte și strategii de abordare pentru viitor)*, un proiect internațional FP7 în care a participat și ISPMN. Unul dintre articole este semnat de Giuseppe Beluschi-Fabeni, cercetător la Universitatea din Granada cu titlul *Ritual Spaces and Burial Places (Spații rituale și locuri de veci)*. Studiul cercetătorilor ISPMN, Stefănia Toma și László Fosztó, *Roma within Obstructing and Transformative Spaces: Migration Processes and Social Distance in Ethnically Mixed Localities in Romania (Romii între spații obstructive și transformative: procesul migrației și distanță socială în localități mixte din punct de vedere etnic din România)* discută interconexiunea între contextul social, procesele de migrație și transformări sociale locale. Autorii argumentează că pattern-urile de migrație în care participă romii sunt definite și de distanța socială între romi și membrii majorității locale. Articolele pot fi citite pe pagina <http://intersections.tk.mta.hu/index.php/intersections/issue/view/17>

- **Returnees and Their Neighbours: Migration of the Romanian Roma, Networks, Social Distance, and Local Development (Cei care se întorc și vecinii lor. Migrația romilor din România, rețele, distanță socială și dezvoltare locală)**

Descriere: Pe parcursul anului 2018 a fost elaborat un nou studiu în co-autorat (Toma Stefănia și Fosztó László) pentru revista *Review of Sociology* (Ungaria). Volumul va apărea la începutul anului 2019. Studiul propune o abordare nouă a migrației romilor din România, accentuând că diversitatea contextelor în care apare fenomenul migrației definește și diversitatea efectelor pe plan local în comunități. Pe baza unor studii de caz și anchete sociologice, autorii propun un model de interpretare a efectelor locale și a posibilelor traiectorii de dezvoltare locală în funcție de tipul relațiilor sociale între diferitele grupuri locale.

- **Raport de activitate - proiect Migrație, mobilitate și efectul acestora în comunitățile locale**

Descriere: Scopul acestui proiect a fost de a continua proiectul internațional FP7 MIGROM în vederea aprofundării analizei de date. Astfel, o serie de activități au fost realizate pe parcursul anului 2018: cercetare de teren, analiza datelor statistice, elaborarea și publicarea unor articole în limba engleză în volume și reviste de specialitate, schimb de experiență (Universitatea din Granada), prezentări și diverse activități de diseminare a rezultatelor în cadrul unor conferințe internaționale, universitate de vară, seminarii DICE-ROMA, etc.

Volumul *Open Borders, Unlocked Cultures. Romanian Roma migrants in Western Europe (Granițe deschise, culturi descuiate. Migranți romi din România în Europa de*

Vest) a apărut la începutul anului 2018, editat de Yaron Matras și Daniele Viktor Leggio (Universitatea din Manchester) la editura Routledge: *Advances in Sociology*, și conține o serie de articole rezultate din proiectul MIGROM, între care și capitolul cercetătorilor ISPMN (Toma Stefănia, Cătălina Tesăr și Fosztó László). La sfârșitul anului, în volumul 28, numărul 2, iarna 2018, a revistei *Romani Studies*, a fost publicată o recenzie despre acest volum sub semnătura lui Helen O'Nions (Universitatea din Nottingham). Recenzia poate fi citită pe pagina: <https://muse.jhu.edu/article/712028/pdf>

- **Open Borders, Unlocked Cultures: Romanian Roma Migrants in Western Europe [Granițe deschise, culturi eliberate: Migrația romilor din România în Europa de Vest]**

Descriere: În 2018 a apărut volumul *Open Borders, Unlocked Cultures: Romanian Roma Migrants in Western Europe [Granițe deschise, culturi eliberate: Migrația romilor din România în Europa de Vest]* la editura Routledge în seria *Advances in Sociology*. Volumul este coordonat de Yaron Matras și Daniele Viktor Leggio, capitolele având ca autori membrii echipelor de cercetare MigRom din instituțiile partenere (Henriette Asséo, Giuseppe Beluschi-Fabeni, Grégoire Cousin, Juan F. Gamella, Elisabeth Gómez Oehler, Yaron Matras, Vasile Muntean, Daniele Viktor Leggio, Petre Petcuț, Leonardo Piasere, Stefania Pontrandolfo). Echipa ISPMN (Stefănia Toma, Cătălina Tesăr și László Fosztó) a contribuit la volum cu un capitol intitulat *Romii din România acasă: modele de mobilitate, experiențe de migrare, rețele și remiteri [Romanian Roma at Home: Mobility Patterns, Migration Experiences, Networks, and Remittances]*.

Link: <https://www.routledge.com/Open-Borders-Unlocked-Cultures-Romanian-Roma-Migrants-in-Western-Europe/Matras-Leggio/p/book/9781138239487>

Titlul proiectului: *Stagiu de cercetare "Family networks in the transnational migration of Roma groups from the Cluj region: a study in anthropological demography" (Rețele familiale în migrația transnațională a grupurilor de romi din zona Clujului – un studiu de antropologie demografică)*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Fosztó László

Cercetător ISPMN participant în proiect: Toma Stefănia

Cercetător extern participant în proiect: F.J. Gamella

Tema proiectului: Stagiu de cercetare "Family networks in the transnational migration of Roma groups from the Cluj region: a study in anthropological demography" (Rețele familiale în migrația transnațională a grupurilor de romi din zona Clujului – un studiu de antropologie demografică)

ISPMN va găzdui în cadrul unei stagiuni de cercetare pe Prof. F. J. Gamella, Universitatea din Granada în perioada august-octombrie 2018. În cadrul cercetării, Prof. F. J. Gamella va analiza rețelele de familie transnaționale a romilor din zona Clujului, utilizând metode de cercetare antropologice și abordări specifice antropologiei demografice. Colaboarea este continuarea proiectului internațional FP7 MigRom.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrite / publicații:
  - "Family networks in the transnational migration of Roma groups from the Cluj region: a study in anthropological demography" (Rețele familiale în migrația transnațională a grupurilor de romi din zona Clujului - un studiu de antropologie demografică)

Descriere: În perioada 20 august – 1 septembrie 2018, Prof. Juan F. Gamella, Universitatea din Granada (Spania) a efectuat un stagiu de cercetare la Cluj și împrejurimi pentru a continua cercetarea sa legată de rețelele de familie în migrația transnațională a grupurilor de romi din regiunea Clujului, cercetare începută în cadrul proiectului MIGROM - The Immigration of Romanian Roma to Western Europe: Causes, effects, and future engagement strategies, un proiect internațional FP7 în care a participat și ISPMN. Persoana de contact din partea ISPMN a fost László Fosztó (cercetător ISPMN). La discuțiile privind posibilele sinergii rezultând din continuarea cercetărilor rezultate din proiectul MIGROM, a participat și Stefănia Toma (cercetător ISPMN).

Titlul proiectului: *Lansare de carte în prezența autoarei ADA I. Engebrigtsen: Romi printre români. Relații de putere, schimb și interdependență într-un sat din Transilvania, Editura ISPMN. Cluj-Napoca*

Anul: 2018

Coordonator proiect: Toma Stefănia

Cercetător ISPMN participant în proiect: Fosztó László

Cercetător extern participant în proiect: Ada I. Engebrigtsen

Tema proiectului: În data de 29 iunie 2018 va avea loc lansarea volumului în prezența autoarei ADA I. Engebrigtsen *Romi printre români. Relații de putere, schimb și interdependență într-un sat din Transilvania* care a apărut la Editura ISPMN (Cluj-Napoca), și a fost tradusă din limba engleză de Ioana Miruna Voiculescu. Alături de autoare vor lua cuvântul László Fosztó și Stefănia Toma (cercetători ISPMN), coordonatori ai seriei de volume Studii despre romi.

Rezultatele proiectului:

- Rapoarte / manuscrise / publicații:

- **Lansare de carte în prezența autoarei ADA I. Engebrigtsen: Romi printre români. Relații de putere, schimb și interdependență într-un sat din Transilvania, Editura ISPMN. Cluj-Napoca**

Descriere: În data de 29 iunie 2018 a avut loc lansarea volumului în prezența autoarei ADA I. Engebrigtsen *Romi printre români. Relații de putere, schimb și interdependență într-un sat din Transilvania* care a apărut la Editura ISPMN (Cluj-Napoca), și a fost tradusă din limba engleză de Ioana Miruna Voiculescu. Alături de autoare au luat cuvântul László Fosztó și Stefănia Toma (cercetători ISPMN), coordonatori ai seriei de volume Studii despre romi.

După reflecțiile cercetătoarei și antropoloagei norvegiene despre experiențele ei de teren și viața în comunitatea de romi din România, participanții au avut ocazia de a pune întrebări și de a discuta cu autoarea mai pe larg. Despre carte, Michael Stewart (UCL) a scris:

„Așadar, cartea Adei Engebrigtsen nu trebuie citită ca un manual despre „romii din România”, ci ca o etnografie foarte vie despre felul în care o comunitate de romi și-a creat un spațiu al lor în cadrul carnavalului multicultural pe care îl reprezintă România modernă. Și în același timp demonstrează ce posibilități complexe de cercetare deschide etnografia despre romii din România celor care vin din urmă.” (Cuvânt introductiv)

Evenimentul a fost găzduit de conferința internațională a Societății pentru Studii Românești #România100. Looking forward through the Past, care a avut loc în București în perioada 25-30 iunie, 2018.

Titlul proiectului: *Succesul academic în rândul romilor din România și Spania. Condiții, traiectorii, consecințe (School success among the Roma in Romania and Spain. Conditions, trajectories, consequences)*

Anul: 2016-2018

Coordonator proiect: Plainer Zsuzsa

Cercetător extern participant în proiect: Ábel Bálint Bereményi

Instituții partenere: Universitatea Autonomă Barcelona (UAB) (Spain)

Tema proiectului: Deși integrarea socială a diferitelor populații de romi reprezintă o temă cu prioritate în Europa de astăzi, marea majoritate a cercetărilor cu acest subiect au ca grup țintă categoriile sociale defavorizate din populațiile de romi. Acest proiect propune o perspectivă diferită, concentrându-se asupra romilor care au un nivel de educație și o performanță școlară ridicată (high achievers). Astfel, în loc de a trece în revistă factorii economici, sociali și culturali, care îngreunează accesul la educația de calitate a romilor (și blochează astfel integrarea socială a acestui grup), cercetarea de față identifică și analizează mijloacele care facilitează mobilitatea educațională, și – prin acesta – mobilitatea socială a acestei categorii etnice. Prin realizarea a două cercetări de teren, una în România și una în Spania, se dorește compararea rezultatelor cercetării, pentru a identifica cauzele specifice ale mobilității educaționale pentru fiecare țară.

Rezultatele proiectului:

- Alte rezultate:
  - **Tipul activității:** Diseminare / pr / participări târg de carte
  - **Perioada:** 02/07/2018 - 30/09/2018
  - **Descriere:** În anul 2018 a avut loc prelucrarea datelor existente. Rezultatele din această perioadă au fost prezentate la conferința internațională InASEA în septembrie 2018.

Titlul proiectului: *YOUMIG - Creșterea capacităților instituționale și facilitarea cooperăției în probleme aferente migrației transnaționale a tinerilor*

Anul: 2017-2018

Coordonator proiect: Kiss Tamás

Cercetători ISPMN participanți în proiect: Kiss Ágnes, Székely István

Cercetător extern participant în proiect: Toró Tibor

Tema proiectului: YOUMIG este un proiect strategic finanțat în cadrul Programului Transnațional Dunărea și se desfășoară în perioada 01.01.2017 - 30.06.2019. YOUMIG implică colaborarea a 18 parteneri (institute statistice, universități și institute de cercetare, autorități publice locale) din 8 state din regiunea Dunării (Ungaria, Austria, Slovenia, România, Bulgaria, Slovacia, Serbia, Germania). Proiectul are ca scop: 1. crearea unor baze de date actualizate legate de cauzele și efectele migrației tinerilor, 2. consolidarea capacităților instituționale, precum și testarea unor noi servicii pentru a gestiona consecințele migrației la nivel local, 3. promovarea cooperării transnaționale între actorii regiunii dunărene, în condițiile în care migrația este un fenomen transnațional.

Rezultatele proiectului:

- Baze de date:
  - **Youmig Small Scale Local Survey**
    - **Descrierea bazei de date:** Baza de date a sondajului de opinie publică efectuată în cadrul proiectului Youmig în Municipiul Sfântu Gheorghe
    - **Colectarea datelor:** 19/10/2018 - 12/11/2018
    - **Numărul cazurilor:** 1134
    - **Numărul variabilelor:** 121

- **Database on youth migration based on the improved indicators [Bază de date, indicatori noi]**
  - **Formatul bazei de date:** excel
  - **Colectarea datelor:** 30/10/2018 - 15/11/2018
- Organizare eveniment ISPMN:
  - **Workshop al experților pentru dezvoltarea indicatorilor**
    - **Perioada:** 23/04/2018
    - **Locul:** Sfântu Gheorghe
    - **Responsabil ISPMN:** Kiss Ágnes
    - **Număr participanți:** 10
    - **Descriere:** Principalul obiectiv al evenimentului a fost dezbaterea indicatorilor statistici propuși în cadrul modulului 4 (Working package 4) al proiectului, și obținerea unor informații de la experți și conducători de instituții locale în privința existenței și accesibilității unor date statistice referitoare la domenii precum imigrația, emigrația și migrația de întoarcere, mobilitatea studenților, atitudinile despre imigranți, calitatea vieții, percepțiile asupra dezvoltării. Din partea ISPMN au participat cercetătorii Kiss Tamás, Székely István Gergő și Toró Tibor, iar din Sfântu Gheorghe reprezentanți ai unor instituții locale și județene relevante (inspectoratul școlar, directori de liceu, reprezentatul institutului județean de statistică), împreună cu alți experți din domeniul științelor sociale.
  - **Masă rotundă cu experți**
    - **Perioada:** 30/10/2018
    - **Locul:** Cluj-Napoca
    - **Responsabil ISPMN:** Székely István
    - **Descriere:** O componentă importantă a proiectului YOUMIG constă în realizarea unei strategii de colaborare între diferitele nivele de guvernare (multi-level governance) pentru îmbunătățirea programelor legate de migrația tinerilor din România, precum și a proceselor de colectare a datelor legate de aceste fenomene. În acest sens, cercetătorii ISPMN, Tamás Kiss, István Gergő Székely și Tibor Toró, au întocmit o listă cu politici publice acute și indicatorii statistici aferenți relevanți, în privința cărora au fost așteptate comentarii și idei din partea experților. În cadrul evenimentului au fost prezentate cele mai importante materiale realizate până în momentul de față în cadrul proiectului YOUMIG, apoi au fost purtate discuții despre posibilitățile de îmbunătățire a politicilor publice și accesibilitatea unor date din domeniul migrației, educației, respectiv a unor servicii oferite de administrațiile locale.

Cap V. Participare la evenimente organizate de către alte instituții

1. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, universități de vară etc. naționale

Titlul: *Romii: contribuții la dezvoltarea statului român*

Organizatori: Institutul European Rom pentru Artă și Cultură Berlin, Muzeul Național de Istorie a României, Ministerul Fondurilor Europene, Centrul Național de Cultură a Romilor, Asociația Romano ButiQ

Țara: România

Localitatea: București

Perioada: 21/02/2018 - 22/02/2018

Participant: Lăcătuș Crăciun Ioan

Descriere: În perioada 21-22 februarie 2018, Lăcătuș Crăciun-Ioan (cercetător ISPMN) a fost invitat la simpozionul internațional *Romii: contribuții la dezvoltarea statului român*, organizat de către Institutul European Rom pentru Artă și Cultură (European Roma Institute for Arts and Culture – ERIAC) din Berlin, în parteneriat cu Muzeul Național de Istorie a României, Agenția Națională pentru Romi, Punctul Național de Contact pentru Romi (Ministerul Fondurilor Europene), Centrul Național de Cultură a Romilor, Masterul de Studii Rome – SNSPA și Asociația Romano ButiQ, la sediul Muzeului Național de Istorie a României din București. În prima zi, simpozionul a debutat cu un moment cultural-artistic – un fragment din piesa de teatru *Marea Rușine* (tematica robiei romilor în Principatele Române) semnată de tânăra regizoare romă Alina Șerban și concertul *O sută de ani de muzică lăutărească* susținut de trupa Mahala Rai Banda. A doua zi, simpozionul a cuprins sesiuni de comunicări cu participarea unor reprezentanți ai autorităților centrale, cercetători, diplomați, reprezentanți ai unor organizații neguvernamentale/interguvernamentale și studenți. Evenimentul a fost organizat în contextul Centenarului României cu scopul de a sublinia contribuția istorică a romilor din România la dezvoltarea diverselor domenii ale vieții publice și evidențierea participării acestora la fondarea și modernizarea statului român unitar.

Linkuri reacții presă: <https://www.zilesinopti.ro/evenimente/33471/romii-contributii-la-dezvoltarea-statului-roman>

Titlul: *Întâlnire de lucru/management la nivel național a partenerilor proiectului Youmig*

Organizator: Municipiul Sfântu Gheorghe

Țara: România

Localitatea: Sfântu Gheorghe

Perioada: 12/03/2018 - 13/03/2018

Participanți: Kiss Tamás, Székely István

Descriere: Luni, 12 martie 2018, a avut loc la Sfântu Gheorghe un *Seminar local deschis* în cadrul proiectului „YOUMIG - Îmbunătățirea capacităților instituționale și facilitarea cooperării pentru gestionarea impactului migrației transnaționale a tinerilor”. Principalul obiectiv al evenimentului a fost prezentarea și dezbateră programului pilot (o platformă online menită să faciliteze schimbul de informații dintre persoanele originare din Sfântu Gheorghe, respectiv instituțiile locale) și a metodologiei One-Stop-Shop (un ghișeu unic) ce urmează a fi implementate în cadrul proiectului de către partenerul local (Municipiul Sfântu Gheorghe). Din partea ISPMN au participat și au oferit feedback cercetătorii Kiss Tamás, Székely István Gergő și Toró Tibor, iar din Sfântu Gheorghe reprezentanți ai unor instituții locale și ONG-uri active în domeniul antreprenoriatului și tineretului. Mai multe detalii despre proiect pot fi accesate aici: <http://www.interreg-danube.eu/approved-projects/youmig>

Titlul: *Protectorii patrimoniului - Mișcarea „Adoptă un monument”*

Titlul prezentării: Evreii în Cluj în secolul 20

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 13/03/2018

Participant: Gidó Attila

Descriere: Marți, 13 martie 2018, Attila Gidó (cercetătorul ISPMN) a susținut o prezentare în limba maghiară cu titlul „*Evreii în Cluj în secolul 20*” în cadrul unui eveniment cultural organizat în cadrul proiectului Protectorii patrimoniului – Mișcarea „Adoptă un monument”. Evenimentul a avut loc în fosta sinagogă Poale Tzedek din Cluj, care astăzi funcționează ca centru cultural sub numele de Casa „Tranzit”. În prezentarea sa, Attila Gidó a vorbit despre patrimoniul arhitectural și cultural evreiesc al Clujului, respectiv despre soarta evreilor din Cluj în perioada Holocaustului.

Titlul: *Workshop - Vizita unui grup de studenți de la Colegiul Științific Magyary Zoltán din Budapesta la ISPMN*

Organizator: ISPMN

Țara: România

Localitatea: ISPMN, Cluj-Napoca

Perioada: 13/04/2018

Participanți: Adriana Cupcea, Veress Ilka, Horváth István, Stefánia Toma, Székely István Gergő și Kiss Tamás

Descriere: Vineri, 13 aprilie 2018, Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale a primit vizita unui grup de studenți de la Colegiul Științific Magyary Zoltán de la Budapesta în coordonarea lui dr. Horváth Attila (director). Cu ocazia acestei vizite s-a organizat o mini-conferință la ISPMN, în cadrul căreia cercetătorii ISPMN Adriana Cupcea, Veress Ilka, Horváth István (președinte ISPMN), Stefánia Toma, Székely István Gergő și Kiss Tamás au susținut câte o prelegere, prezentând cele mai recente cercetări instituționale. Prezentările au fost urmate de discuții cu vizitatorii.

Titlul: *Workshop al experților pentru dezvoltarea indicatorilor - WP4 Youmig*

Organizatori: Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale din Cluj Napoca

Țara: România

Localitatea: Sfântu Gheorghe

Perioada: 23/04/2018

Participanți: Kiss Tamás, Székely István

Descriere: Luni, 23 aprilie 2018, a avut loc la Sfântu Gheorghe un Workshop al experților pentru dezvoltarea indicatorilor în cadrul proiectului „*YOUMIG - Îmbunătățirea capacităților instituționale și facilitarea cooperării pentru gestionarea impactului migrației transnaționale a tinerilor*”. Principalul obiectiv al evenimentului a fost dezbateră indicatorilor statistici propuși în cadrul modulului 4 (Working package 4) al proiectului, și obținerea unor informații de la experți și conducători de instituții locale în privința existenței și accesibilității unor date statistice referitoare la domenii precum imigrația, emigrația și migrația de întoarcere, mobilitatea studenților, atitudinile despre imigranți, calitatea vieții, percepțiile asupra dezvoltării. Din partea ISPMN au participat cercetătorii Kiss Tamás, Székely István Gergő și Toró Tibor, iar din Sfântu Gheorghe reprezentanți ai unor instituții locale și județene relevante (Inspectoratul școlar, directori de liceu, reprezentatul Institutului județean de statistică), alături de alți experți din domeniul științelor sociale.

Titlul: *Workshop - vizita unui grup de studenți de la Carleton College (SUA)*

Titlul prezentării: Social Distance and Intolerance in Romania (Distanță socială și intoleranță în România) – Toma Stefánia

Titlul prezentării: Uses of Nationalism. Examples from Romania (Utilizări ale naționalismului. Exemple din România) – Kozák Gyula

Participanți: Toma Stefánia, Kozák Gyula

Organizatori: ISPMN

Țara: România

Localitatea: ISPMN, Cluj-Napoca

Perioada: 25/04/2018

Descriere: Miercuri, 25 aprilie 2018, Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale a primit vizita unui grup de studenți de la Departamentul de Științe Politice al Carleton College din SUA. Studenții participă la un program de școală de vară în România și Serbia cu tema *Xenofobie și Naționalism în Europa Centrală și de Sud-Est* sub coordonarea conf. Mihaela Czobor-Lupp. Cu ocazia acestei vizite, s-a organizat la ISPMN un workshop în cadrul căruia Toma Stefánia a susținut prelegerea cu titlul: *Social Distance and Intolerance in Romania (Distanță socială și intoleranță în România)*. În cadrul prezentării s-a discutat despre modul în care categorizările etnice contribuie la intoleranță, despre ce înseamnă toleranța, contextualizând cu prezentarea unor date din proiectul MIGROM referitoare la distanța socială dintre populația majoritară și romi. Kozák Gyula a susținut o prezentare generală cu titlul: *Uses of Nationalism. Examples from Romania (Utilizări ale naționalismului. Exemple din România)*.

Titlul: *Az erdélyi magyarság 100 éve – I. Az első negyedszázad (100 de ani în istoria maghiarilor din Transilvania – primul sfert de deceniu)*

Titlul prezentării: „Az észak-erdélyi zsidóság és a deportálások” [Evreii din Transilvania de Nord și deportările]

Organizatori: Asociația Muzeului Ardelean, Academia „Szacs vay” Oradea, UDMR

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 07/05/2018 - 08/05/2018

Participant: Gidó Attila

Descriere: În perioada 7-8 mai 2018, Attila Gidó (cercetător ISPMN) a participat la conferința cu titlul „*Az erdélyi magyarság 100 éve - I. Az első negyedszázad*” [100 de ani în istoria maghiarilor din Transilvania – primul sfert de deceniu]. Evenimentul a avut loc la sediul Asociației Muzeului Ardelean din Cluj-Napoca și a fost organizat de următoarele instituții: Asociația Muzeului Ardelean; Academia „Szacs vay” Oradea; Uniunea Democrată Maghiară din România. În prezentarea sa cu titlul *Az észak-erdélyi zsidóság és a deportálások [Evreii din Transilvania de Nord și deportările]*, Attila Gidó a vorbit despre soarta evreilor din Transilvania de Nord în timpul Holocaustului. A prezentat etapele depriverii evreilor de drepturi cetățenești între anii 1940-1944, respectiv procesul de ghettoizare și deportare din primăvara anului 1944.

Titlul: *Conferință internațională: New Loyalties, Old Dramas: Jewish Community Life in the Aftermath of the Great War in Central and Eastern Europe [Loialități noi, drame vechi: Viața comunitară evreiască din Europa Centrală și de Est după 1918]*

Titlul prezentării: Transylvanian Jewish Self-Identifications After 1918 [Identități evreiești transilvănene după 1918]

Organizatori: New Europe College – NEC, București

Țara: România

Localitatea: București

Perioada: 11/05/2018 - 12/05/2018

Participant: Gidó Attila

Descriere: În perioada 11-12 mai 2018, Attila Gidó (cercetător ISPMN) a participat la conferința internațională „*New Loyalties, Old Dramas: Jewish Community Life in the Aftermath of the Great War in Central and Eastern Europe*” [*Loialități noi, drame vechi: Viața comunitară evreiască în Europa Centrală și de Est după Primul Război Mondial*]. Evenimentul a fost găzduit de New Europe College din București. În prezentarea sa intitulată *Transylvanian Jewish Self-Identifications After 1918* [*Identități evreiești transilvănene după 1918*], Attila Gidó a vorbit despre schimbările petrecute în autoidentificarea evreilor din Transilvania după Primul Război Mondial. A prezentat cele mai importante strategii de integrare și conflictele între reprezentanții diferitelor orientări politice/ideologice evreiești.

Titlul: *Női alkotók és nőképek a 20. század eleji vizuális kultúrában (Imagina femeii și arta feminină în cultura vizuală maghiară de la începutul secolului 20)*

Titlul prezentării: *Timpul oprit. Reprezentarea vizuală a feminității minoritare în presa maghiară creștină din perioada interbelică (A megállított idő – a kisebbségi nőiség vizuális reprezentációja a két világháború közötti erdélyi magyar keresztény sajtóban)*

Organizatori: Universitatea Sapientia

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 31/05/2018

Participant: Bokor Zsuzsa

Descriere: În data de 31 mai 2018, Bokor Zsuzsa (cercetător ISPMN) a participat la atelierul științific: *Női alkotók és nőképek a 20. század eleji vizuális kultúrában [Imagina femeii și arta feminină în cultura vizuală maghiară de la începutul secolului 20]* organizat de Universitatea Sapientia, Secția Cinematografie, fotografie, media, din Cluj-Napoca. Prezentările au discutat problematica iconografiei rolurilor feminine, aspectul feminin al fotografiei ca mediu, procesele de creare și modelare a imaginilor într-o cultură vizuală și într-un spațiu social în schimbare istorică. Prezentarea cercetătoarei a avut ca titlu *Timpul oprit. Reprezentarea vizuală a feminității minoritare în presa maghiară creștină din perioada interbelică [A megállított idő - a kisebbségi nőiség vizuális reprezentációja a két világháború közötti erdélyi magyar keresztény sajtóban]* și a arătat – prin analiza fotografiilor revistei *Harangszó* – cum narațiunile și conținutul vizual asociat acestor imagini pot reflecta asupra tensiunilor sociale ale perioadei interbelice, și cum pot arăta schimbările în rolurile feminine și în stilul de viață al acestora.

Titlul: *Irányzatok és módszerek a Kárpát-medencei népi vallásosság kutatásában. Nemzetközi konferencia a szakrális néprajzban iskolateremtő tudósok emlékére 4 [Tendințe și metode în cercetarea etnologiei religiei în Bazinul Carpatic. Conferință internațională în memoria celor mai prestigioși oameni de știință 4]*

Titlul prezentării: *Migráció és pünkösdzizmus egy kelet-moldvai kolduló roma közösségben [Migrație și religie pentecostală într-o comunitate de romi cerșetori din estul Moldovei]*

Organizatori: Universitatea Babeș-Bolyai, Departamentul de Etnografie și Antropologie Maghiară, Asociația Etnografică „Kriza János”, Comisia Academică din Cluj – Secția Etnologie și Antropologie

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 01/06/2018 - 03/06/2018

Participant: Peti Lehel

Descriere: În perioada 1-3 iunie 2018, a avut loc conferința intitulată *Irányzatok és módszerek a Kárpát-medencei népi vallásosság kutatásában. Nemzetközi konferencia a szakrális néprajzban iskolateremtő tudósok emlékére 4. [Tendințe și metode în cercetarea etnologiei religiei în Bazinul Carpatic. Conferință internațională în memoria celor mai prestigioși oameni de știință 4]* organizată de către Departamentul de Etnografie și Antropologie Maghiară, Asociația Etnografică „Krizsa János” și Comisia Academică din Cluj – Secția Etnologie și Antropologie. Din partea ISPMN a participat cu prezentare Peti Lehel (cercetător). În prelegerea sa cu titlul *Migráció és pünkösdzizmus egy kelet-moldvai kolduló roma közösségben [Migrație și religie penticostală într-o comunitate de romi din estul Moldovei]* Peti Lehel a analizat schimbările sociale ale unei comunități de romi din estul Moldovei cauzate de convertirea la religia penticostală, precum și practicile migrației ale membrilor acestei comunități. Autorul a prezentat rolul religiei penticostale în modelarea *pattern*-urilor migrației ale romilor.

Titlul: *Forum Pedagogic Educație Interculturală, conferință*

Titlul prezentării: *Dialog intercultural și multiculturalism critic*

Organizatori: Fundația Tranzit

Țara: România

Localitatea: Cluj

Perioada: 21/06/2018

Participant: Kozák Gyula

Descriere: Miercuri, 21 iunie, cercetătorul ISPMN Kozák Gyula a susținut prezentarea *Dialog intercultural și multiculturalism critic*, în cadrul Forumului Pedagogic organizat de Fundația Tranzit în perioada 18-21 iunie 2018. Forumul Pedagogic face parte dintr-un proiect mai amplu al Fundației Tranzit cu tematica educației interculturale care cuprinde și o tabără de creație pentru copii din diferite comunități etnice. Prezentarea a dorit să pună în discuție două modalități de gestionare a diversității socioculturale reliefând proprietățile fiecăreia și implicațiile pe care cele două perspective le pot avea pentru relațiile interculturale și educația interculturală. ISPMN este partener în acest proiect.

Titlul: *XII. Csíkfalvi Csűrszeminariumok. Párhuzamos ruralitások – a falu változó valósága (Ruralități paralele – realitatea satului în schimbare)*

Titlul prezentării: *Emlékállítás és emlékezési gyakorlatok vidéki környezetben (Constituirea memoriei și practici comemorative în contexte rurale)* – Jakab Albert Zsolt

Titlul prezentării: *Migráció és a pünkösdzizmus intézményesülése. Egy moldvai roma közösség modernizációs stratégiái (Migrație și instituționalizarea religiei penticostale. Strategiile de modernizare a unei comunități de romi din Moldova)* – Peti Lehel

Organizatori: Universitatea Sapientia din Târgu Mureș

Țara: România

Localitatea: Vărgata

Perioada: 25/06/2018 - 28/06/2018

Participanți: Jakab Albert Zsolt, Peti Lehel

Descriere: În perioada 25-28 iunie 2018, Peti Lehel (cercetător ISPMN) și Jakab Albert Zsolt (cercetător ISPMN) au participat la workshopul intitulat *XII. Csíkfalvi Csűrszeminariumok. Párhuzamos ruralitások - a falu változó valósága [Ruralități paralele – realitatea satului în schimbare]* organizat de către Universitatea Sapientia din Târgu-Mureș în comuna Vărgata. În prezentarea sa cu titlul *Migráció és a pünkösdzizmus intézményesülése. Egy moldvai roma közösség modernizációs stratégiái [Migrație și instituționalizarea religiei penticostale. Strategiile de modernizare a unei comunități de romi din Moldova]* Peti Lehel a analizat rolul convertirii la religia penticostală a unei comunități rome din Moldova văzută ca instrument al proceselor de modernizare a

acesteia. Cercetătorul a accentuat faptul că religia pentecostală joacă un rol important în schimbarea mentalității membrilor comunității, pentru că ethosul religiei încurajează un comportament economic mai rațional. Cercetătorul a argumentat că religia pentecostală este pe de-o parte un stimulent al modernizării, iar pe de altă parte, prin discursul pentecostal, membrii acestei comunități pot să-și dovedească abilitățile pentru schimbare. Astfel, discursul pentecostal contribuie și la schimbarea acelor *pattern-uri* care reflectă modul în care romii gândesc despre ei înșiși. Jakab Albert Zsolt (cercetător ISPMN) a participat cu prezentarea *Emlékállítás és emlékezési gyakorlatok vidéki környezetben [Constituirea memoriei și a practicilor comemorative în contexte rurale]*. Studiul a urmărit analiza culturii memoriale în contexte rurale, analiza diferitelor ocazii, cât și a spațiilor de manifestare a acesteia.

Titlul: *2018 Conference of the Society for Romanian Studies – Conferința Internațională a Societății pentru Studii Românești*

Organizatori: Society for Romanian Studies (SRS) – Societatea pentru Studii Românești, Academia de Studii Economice București

Țara: România

Localitatea: București

Perioada: 25/06/2018 - 29/06/2018

Participanți: Anca Filipovici, Hossu Iulia, Toma Stefánia, Fosztó László, Plainer Zsuzsa, Anghel Remus, Adriana Cuprea, Kozak Gyula, Kiss Tamás

Descriere: În perioada 25-30 iunie 2018, a avut loc la București *Conferința Internațională a Societății de Studii Românești (Society for Romanian Studies)* cu titlul *#Romania100: Looking Forward through the Past*. Conferința de anul acesta a reunit peste 450 de participanți din 27 de țări. Gazda evenimentului din București a fost Catedra de Relații Economice Internaționale, Academia de Studii Economice alături de alți parteneri instituționali din țară și din străinătate. Din partea ISPMN au fost prezenți cu lucrări, următorii cercetători: Remus Anghel, *Minority institutions and transnational identities: reflections from the Romanian-German transnational space* (coautor Ovidiu Oltean); Adriana Cuprea, *The Muslim community in Dobruja and Turkey's kin state policies after the Cold War: past, present, and future perspectives*; Anca Filipovici, *The youth of the unified nation: minorities, social control, and discipline in Romanian interwar high schools*; Tamás Kiss, *Unequal accommodation of minority rights and the effects of anticorruption populism ('citizenism') in Romania*; Iulia Hossu, *Moldovan and/or Romanian citizen: the reorganization of family relationships and practices*; Zsuzsa Plainer, *'And they threw our stuff out in the mud' – memories of a Roma colony in Romania through Roma and non-Roma representations*; Stefánia Toma, *Migration of the Romanian Roma: social distance between local social change and strengthened anchorage*. În cadrul conferinței Stefánia Toma și László Fosztó (cercetători ISPMN) au avut rolul de discutant în diferite secțiuni ale evenimentului: *Minorities between persecution and migrants* – Stefánia Toma; *Minorities through times: divided identities and loyalties (I)*, *Transylvanian identity between place and nation* – László Fosztó. László Fosztó a participat la masa rotundă intitulată *Shaping Romanian Studies: American & Romanian scholars at work*, alături de Cătălina Florescu, David Kideckel, Ileana Orlich, Steven Sampson și moderatorii Vintilă Mihăilescu & Iuliu Rațiu.

Vineri, 29 iunie 2018, în cadrul conferinței a avut loc lansarea volumului *Romi printre români. Relații de putere, schimb și interdependență într-un sat din Transilvania* în prezența autoarei Ada I. Engebriksen. Volumul a apărut la Editura ISPMN (Cluj-Napoca) și a fost tradus din limba engleză de Ioana Miruna Voiculescu. Alături de autoare au luat cuvântul László Fosztó și Stefánia Toma (cercetători ISPMN), coordonatori ai seriei de volume Studii despre romi. După reflecțiile cercetătoarei norvegiene despre experiențele ei de teren și viața în comunitatea de romi din România, participanții au avut ocazia de a pune întrebări și de a discuta cu autoarea mai pe larg. Despre carte, Michael Stewart (UCL) a scris: „Așadar, cartea Adei Engebriksen nu trebuie citită ca un manual despre „romii din

România", ci ca o etnografie foarte vie despre felul în care o comunitate de romi și-a creat un spațiu al lor în cadrul carnavalului multicultural pe care îl reprezintă România modernă. Și în același timp demonstrează ce posibilități complexe de cercetare deschide etnografia despre romii din România celor care vin din urmă". (Cuvânt introductiv) În aceeași zi a avut loc și lansarea volumelor publicate în anul 2017 la Editura ISPMN, *Istorie și identitate la turcii din Dobrogea*, editat de Adriana Cupcea și Kozák Gyula și *Un destin la Marea Neagră. Tătarii din Dobrogea*, editat de Metin Omer și Adriana Cupcea. Prezentarea cărților a avut loc în prezența Adrianei Cupcea și a lui Kozák Gyula (cercetători ISPMN) și a invitatei speciale, doamna lect. univ. dr. Silvana Rachieru, director al Centrului de Studii Turce, Universitatea București. Prezentarea a fost moderată de prof. univ. dr. Emanuel Plopeanu, Facultatea de Istorie, Universitatea Ovidius.

Linkuri reacții presă: <http://www.amosnews.ro/incepe-cea-de-viii-editie-conferintei-societatii-pentru-studii-romanesti-2018-06-18>

<https://www.facebook.com/NorwegianEmbassyInBucharest/>

<https://www.facebook.com/society4romanianstudies/>

Titlul: *Universitatea de Vară Internațională pe Migrație și Integrare (Internațional Summer School on Migration and Integration)*

Titlul prezentării: *Minoritatea Romă din România – Migrație, distanță socială și dezvoltare locală (The Roma Minority in Romania – Migration, Social Distance, and Local Development)*

Organizatori: Centrul pentru Studiul Comparat al Migrației, Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării (UBB)

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 13/07/2018 - 20/07/2018

Participanți: Toma Stefánia, Fosztó László

Descriere: În perioada 13-20 iulie 2018, s-a desfășurat la Cluj-Napoca *Universitatea de Vară Internațională pe Migrație și Integrare (Internațional Summer School on Migration and Integration)* pe parcursul căreia s-a discutat despre familiile transnaționale, integrarea migranților din Europa de Est în Marea Britanie, participarea politică și drepturile migranților, identitatea religioasă din perspectiva migrației, integrarea migranților din perspectiva ONG-urilor, integrarea refugiaților și multe altele. Cercetătorii ISPMN, László Fosztó și Stefánia Toma, au fost invitați să susțină o sesiune despre migrația romilor din România. Sesiunea s-a axat pe migrația romilor din perspectiva conceptelor de distanță socială și dezvoltare locală.

Pentru mai multe detalii vizitați paginile: <http://migrationcenter.ro/>

și <https://www.facebook.com/migrationcenter.ro/>

Titlul: *Tabăra Internațională de Folclor din Răscruți, ediția a XXVII-a*

Titlul prezentării: *A bonchidai és válaszúti hagyományos táncművészetéről Kallós Zoltán gyűjtései alapján (Despre cultura de dans tradițional din Bonțida și Răscruți prin prisma culegerilor lui Zoltán Kallós)*

Organizatori: Fundația Kallós Zoltán Alapítvány

Țara: România

Localitatea: Răscruți

Perioada: 09/08/2018

Participant: Könczei Csongor

Descriere: Joi, 9 august 2018, Csongor Könczei (cercetător ISPMN) a susținut o prelegere în cadrul Taberei Internaționale de Folclor din Răscruți, ediția a XXVII-a, organizată de către Fundația Kallós Zoltán cu titlul *A bonchidai és válaszúti hagyományos táncművészetéről Kallós Zoltán gyűjtései alapján*

(Despre cultura de dans tradițional din Bonțida și Răscruți prin prisma culegerilor lui Zoltán Kallós). În literatura etnografică maghiară, primul studiu despre dansurile din Bonțida și Răscruți, județul Cluj, a fost scris de către renumitul folclorist Zoltán Kallós (1926–2018) cu titlul *Tánchagyományok egy mezőségi faluban (Tradițiile de dans dintr-un sat din Câmpia Transilvaniei)*, publicat în anul 1964, studiu care a stat la baza prezentării dansurilor populare tradiționale maghiare, românești și rome din aceste două sate.

Linkuri reacții presă:

<https://www.facebook.com/KallosZoltanAlapitvany/photos/ms.c.eJxFkskNRDEIQzsasS~;9NzYK~;DjXJ2M7EO5U7swMSpXOHy~;QaKOIZACVNCKqDzSppHbpA7nAPIBZA0KvwmgAXdMqPrHcCIA DKu5I8OlhBuA~ Cu4Lckao4zU9QA3VXeYt7gAxCi4AWgWeX7L7EFTnrU4XiE0Pf0BGgWLZkyKJIM5JYYyUbnXsw~;YMgh4Zx7TjVi~ dIKb3~;Nlp5vPo9cAI6faAQmiA41Bep5hbw8PXA0BsFIVDxXowPMLXQ97~;mAUI~;wHV7X00.bps.a.1973197129406695/1973197762739965/?type=3&theater>

Titlul: *Csángó Ifjúsági Tábor (Tabăra de tineret ceangăiesc)*

Titlul prezentării: Migráció és egy új csángó identitás lehetőségei Moldvában (*Migrația și posibilitățile apariției unei noi identități ceangăiești în Moldova*)

Organizatori: Asociația Maghiarilor Ceangăi din Moldova

Țara: România

Localitatea: Bacău

Perioada: 10/08/2018 - 12/08/2018

Participant: Peti Lehel

Descriere: În data de 11 august 2018, Peti Lehel (cercetător ISPMN) a susținut o prezentare la *Csángó Ifjúsági Tábor [Tabăra de tineret ceangăiesc]* organizată de Asociația Maghiarilor Ceangăi din Moldova (Bacău), în satul Vladnic. Prezentarea lui Peti Lehel cu titlul *Migráció és egy új csángó identitás lehetőségei Moldvában [Migrația și posibilitățile apariției unei noi identități ceangăiești în Moldova]* s-a axat pe analiza rezultatelor unei anchete efectuate într-un sat de ceangăi (Valea Seacă) pe tema utilizării limbii și schimbarea identității. Cercetătorul a accentuat rolul migrației masive asupra folosirii limbii ceangăiești și a identității. Din cauza migrației, populația din județele locuite de către romano-catolici (ceangăi), de la recensământul populației din 2002 până la ultimul recensământ oficial din 2011, a scăzut cu 19.66%. Cercetătorul a susținut că conținuturile etnicității ceangăiești se modifică esențial în contextul practicii migraționale pe termen lung a ceangăilor din Moldova. Autorul a argumentat că dezvoltarea identității ceangăiești, care se formează în contextul migrației, dobândește conținuturi din ce în ce mai etnicizate, identitatea ceangăiască fiind investită cu semnificații noi (în contextul migrației, catolicismului îi sunt asociate caracteristici culturale, valori și norme noi).

Titlul: *Participare la Festivalul intercultural Proetnica Sighișoara*

Organizatori: Proetnica

Țara: România

Localitatea: Sighișoara

Perioada: 22/08/2018

Participanți: Bokor Zsuzsa, Adriana Cupcea

Descriere: Luni, 22 august 2018, Bokor Zsuzsa și Adriana Cupcea (cercetători ISPMN) au participat la *Festivalul Intercultural Proetnica*, desfășurat în fiecare an la Sighișoara. În cadrul acestui festival, cercetătorii ISPMN au prezentat Editura ISPMN și primele cărți apărute în cadrul noii serii, Colecția Minorități: Metin Omer – Adriana Cupcea (coord.): *Un destin la Marea Neagră. Tătarii din Dobrogea*; Adriana Cupcea – Kozák Gyula (coord.): *Istorie și identitate la turcii din Dobrogea*; Bokor Zsuzsa (coord.): *În căutarea tărâmului promis. Italienii din România*.

Titlul: *Întâlnire Anuală și Conferința Internațională a Gypsy Lore Society*

Organizatori: Institutul de Istorie Nicolae Iorga, Facultatea de Istorie a Universității București

Țara: România

Localitatea: București

Perioada: 03/09/2018 - 08/09/2018

Participanți: Toma Stefánia, László Fosztó

Descriere: În perioada 3-8 septembrie s-a desfășurat la București *Întâlnirea Anuală și Conferința Internațională a Gypsy Lore Society*, organizată de Institutul de Istorie „Nicolae Iorga” al Academiei Române, în colaborare cu Facultatea de Istorie a Universității București. Partenerii evenimentului au fost Ministerul Culturii și Identității Naționale, Biblioteca Națională a României, Institutul de Cercetări al Universității București și Primăria Sectorului 1 din București. ISPMN a fost reprezentat de László Fosztó și Stefánia Toma. În data de 5 septembrie, László Fosztó a susținut prezentarea intitulată *Hungarian Roma in Romania: a socio-cultural approach (Romii maghiari din România – o abordare socio-culturală)*, în care a discutat termenul de „romi maghiari” care combină două principii de clasificare, analizate din punctul de vedere al unor factori interni și externi (de ex., practici culturale vs. context socio-economic). László Fosztó a fost și moderatorul secțiunii intitulate *Migration and its social consequences (Migrația și consecințele ei sociale)*. Stefánia Toma, în colaborare cu Olga Magano, Portuguese Open University (UAB) și cercetător la Instituto Universitário de Lisboa (ISCTE-IUL), CIES-IUL, Lisabona, Portugalia și Manuela Mendes, Facultatea de Arhitectură, Universitatea din Lisabona, și cercetător la Instituto Universitário de Lisboa (ISCTE-IUL), CIES-IUL, Lisabona, Portugalia, au organizat sesiunea științifică *Roma and Public Policies. What does impact the inclusion of Roma? (Romii și politicile publice. Ce influențează incluziunea romilor?)* Scopul acestei sesiuni a fost de a oferi un spațiu de discuție pentru cercetătorii care sunt interesați de modul în care politicile publice naționale și internaționale (definite mai mult sau mai puțin în acord cu cadrul european), strategiile naționale de incluziune a romilor, respectiv programele și proiectele de intervenție au avut efect asupra vieții persoanelor de etnie romă, dacă au contribuit la o schimbare socială, respectiv la îmbunătățirea accesului și a calității în practicarea drepturilor cetățenești, așa cum sunt recomandate și descrise și în documentele europene.

Sesiunea a avut trei secțiuni pe următoarele tematici: educație și piața muncii, politici sociale ale locuirii, politici de sănătate, cu 10 lucrări prezentate. Stefania Toma a moderat secțiunea de politici educaționale și incluziune pe piața muncii. În secțiunea dedicată politicilor de sănătate, ea a prezentat lucrarea *The Health Mediators in Romania – an assessment of the context and of the needs (Mediatorii sanitari în România – o evaluare a contextului și a necesităților)*. Mai multe informații și detalii puteți afla de pe pagina: <http://www.gypsyloresociety.org/annual-meeting>

Linkuri reacții presă: <http://www.gypsyloresociety.org/annual-meeting>

Titlul: *Conferința anuală a rețelei românești de migrație (Romig)*

Titlul prezentării: Migrația de întoarcere și restructurare socială

Organizatori: Romig, Universitatea de Vest din Timișoara

Țara: România

Localitatea: Timișoara

Perioada: 12/09/2018

Participant: Anghel Remus

Descriere: În cadrul conferinței anuale a rețelei românești de migrație (RoMig), Remus Anghel a prezentat articolul *Few Successful, Many Mobile. Transnational Return, Ongoing mobility, and Social Differentiation in Romania (Pușini de succes, mulți în mobilitate. Întoarcere transnațională. mobilitate continuă și diferențiere socială în România)*. Articolul discută proiectele de migrație și de întoarcere a migranților din România. Utilizând cercetarea de teren realizată în mai multe localități mici, textul arată cum localitățile de origine ale migranților se restructurează sub influența migrației de întoarcere. Mai

mult decât atât, articolul arată că experiența (și durata) de migrație influențează în mod hotărâtor astfel de procese de restructurare socială.

Titlul: *Lansarea volumelor „Istorie și identitate la turcii din Dobrogea” (coordonatori: Adriana Cupcea și Kozák Gyula) și „Un destin la Marea Neagră. Tătarii din Dobrogea” (coordonatori: Metin Omer și Adriana Cupcea), publicate la editura ISPMN*

Organizatori: Departamentul pentru Relații Interetnice – Guvernul României, împreună cu Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale din Cluj-Napoca

Țara: România

Localitatea: Constanța

Perioada: 12/09/2018

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: Miercuri, 12 septembrie 2018, la Muzeul de Istorie și Arheologie din Constanța, Departamentul pentru Relații Interetnice din cadrul Guvernului României în colaborare cu Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale au organizat lansarea volumelor *Istorie și identitate la turcii din Dobrogea* (coordonatori: Adriana Cupcea și Kozák Gyula) și *Un destin la Marea Neagră. Tătarii din Dobrogea* (coordonatori: Metin Omer și Adriana Cupcea) publicate la Editura ISPMN. Cele două volume oferă o analiză structurată a celor două comunități – turcă și tătară – din Dobrogea.

Evenimentul a fost moderat de către directorul Muzeului de Istorie Națională și Arheologie din Constanța, dr. Sorin Marcel Colesniuc, și secretarul de stat din cadrul DRI, Lacziko Enikő-Katalin.

Despre cele două volume au vorbit atât doi dintre coordonatori, Adriana Cupcea și Metin Omer, cât și lect. univ. dr. Silvana Rachieru (Centrul de Studii Turce, Universitatea din București) și prof. univ. dr. Florin Anghel (Facultatea de Istorie, Universitatea Ovidius, Constanța).

Lansarea a fost urmată de o masă rotundă moderată de secretarul de stat din cadrul DRI, Lacziko Enikő-Katalin și conf. univ. dr. Emanuel Plopeanu, decanul Facultății de Istorie și Științe Politice din cadrul Universității „Ovidius” din Constanța, în cadrul căreia s-a discutat situația actuală a celor două comunități.

Linkuri reacții presă: <http://interetnica.ro/volumele-despre-turci-si-tatari-publicate-de-ispmn-lansate-la-constanta-in-prezenta-secretarului-de-stat-lacziko-eniko-katalin/>
<https://www.info-sud-est.ro/doua-volume-despre-turcii-si-tatarii-din-dobrogea-vor-fi-lansate-la-muzeul-de-istorie-din-constanta/>
<http://www.romaniaregional.ro/2018/09/12/un-eveniment-editorial-lansarea-volumelor-un-destin-la-marea-neagra-tatarii-din-dobrogea-si-istorie-si-identitate-la-turcii-din-dobrogea/>

Titlul: *Festivalului Internațional al Filmului Etnografic NAFA 2018 (Asociația Nordică de Film Antropologic)*

Titlul prezentării: Film as Activism: Advocacy through Research and Film [Filmul ca activism. Advocacy prin cercetare și film]

Organizatori: Fundația Tranzit, NAFA

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 15/09/2018

Participanți: Hossu Iulia, Fosztó László

Descriere: Sâmbătă, 15 septembrie 2018, László Fosztó și Iulia Hossu (cercetători ISPMN) au participat la discuții despre filmele proiectate în cadrul programului *Festivalului Internațional al Filmului Etnografic NAFA 2018* (Asociația Nordică de Film Antropologic) organizat la Casa Tranzit, Cluj-Napoca. László Fosztó a luat cuvântul pe marginea selecției tematice *Filmul ca reprezentare:*

artiști, minorități, oameni marginalizați. Au fost proiectate filmele „Pomenirea lui Gábor Bigyók Gavrilă”, 1998, de Dan Corean (împreună Árpád Zsolt Moldován), „Casino Transsylvaniae”, 2005, de Róbert Lakatos și „Muzicantul din Göttingen”, 2012, de Mihai Leaha. Curator și moderator al discuțiilor a fost Csilla Könczei, având ca invitați pe producătorii filmelor și cercetătorii Peter Ian Crawford și László Fosztó. Iulia Hossu, Éva László, Cristina Raț, Hans Frode Storaas au discutat despre documentare în cadrul panelului intitulat *Film as Activism: Advocacy through Research and Film [Filmul ca activism. Advocacy prin cercetare și film]* în cadrul căruia au fost proiectate filmele: Csilla Könczei / „Noi suntem ai nimănuși” / We Are Nobodies, 1990, 20'; Enikő Vincze: „Flori de mac” / Red Poppies, 2006, 55'; Cecília Felméri: „Speranțe de vânzare” / Hopes for Sale, 2012, 52'.

Linkuri reacții presă: <http://cinetrans.org/festival>

Titlul: *[Ruralități paralele. Formele ruralității în Transilvania] Párhuzamos ruralítások. A vidékiség formái Erdélyben – a KJNT vándorkonferenciája*

Titlul prezentării: [Monumente și practica comemorării în contexte rurale în perioada postsocialistă] Emlékállítás és (meg)emlékezési gyakorlatok vidéken a posztoszocialista időszakban – Jakab Albert Zsolt

Titlul prezentării: Falusi gazdálkodás egy erdélyi településen (Activitate agrară într-un sat Ardelean) – Peti Lehel

Organizatori: Asociația Etnografică Kriza János (Cluj-Napoca); Institutul de Etnologie al Academiei Maghiare de Științe (Budapesta); Universitatea Sapientia Facultatea din Târgu-Mureș, Departamentul de Științe Sociale Aplicate (Târgu-Mureș)

Țara: România

Localitatea: Gornești

Perioada: 21/09/2018

Participanți: Jakab Albert Zsolt, Peti Lehel

Descriere Vineri, 21 septembrie 2018, Peti Lehel (cercetător ISPMN) și Jakab Albert Zsolt (cercetător ISPMN) au participat la conferința cu titlul *Párhuzamos ruralítások. A vidékiségformái Erdélyben [Ruralități paralele. Formele ruralității în Ardeal]* organizată la Gornești de către Asociația Etnografică „Kriza János”, Universitatea Sapientia din Târgu-Mureș, Institutul de Etnologie al Academiei Maghiare de Științe (Budapesta). Peti Lehel a prezentat lucrarea cu titlul *Falusi gazdálkodás egy erdélyi településen [Activitate agrară într-un sat ardelean]* în care a analizat strategiile economice dintr-un sat multiethnic din Ardeal după aderarea României la Uniunea Europeană. Cercetătorul a elaborat o tipologie a strategiilor economice adoptate de diversele grupuri de actori ai economiei locale. Conceptele centrale ale analizei în jurul cărora a fost construit argumentul autorului este pluriactivitatea, diversificarea și autoaprovizionarea. Autorul concluzionează că toți locuitorii satului participă într-o oarecare măsură la producerea de alimente pentru propria folosință. Cea mai mare importanță are strategia pluriactivității, însă au apărut strategiile de diversificare structurală (în sensul definit de Brian W. Ilbery în 1991), crearea de valoare adăugată prin prelucrarea domestică a produselor alimentare și livrarea lor la piață. Peti Lehel a exemplificat prin cazul fermelor, care, deși au o activitate mai dinamică și mai orientată pe venit în numerar, cu multe modernizări, în fapt funcționează pe un sistem bazat pe un model tradițional. Titlul prezentării lui Jakab Albert Zsolt a fost *[Monumente și practica comemorării în contexte rurale în perioada postsocialistă] Emlékállítás és (meg)emlékezési gyakorlatok vidéken a posztoszocialista időszakban*. Acțiunile și practicile comemorative joacă un rol în formarea realității sociale, iar prin cercetarea lor avem posibilitatea de a reconstrui în mod evident structura unei societăți locale, de a identifica membrii elitei spirituale și economice, de a scoate la lumină relațiile de putere ce funcționează în cadrul comunității locale, ba chiar și rețelele complexe ale relațiilor cu universul exterior, cu puterea politică. De aceea, identificarea și analizarea practicilor comemorative ne oferă rezultate importante și în afara descrierii culturii

memoriale: analiza relațiilor sociale și a factorilor sociali ce au un rol determinant și în organizarea vieții cotidiene locale/rurale – adică descrierea existenței rurale.

Titlul: *Workshop de lansare a programului „Transformator”*

Titlul prezentării: Workshop de lansare a programului „Transformator”

Organizatori: Fundația Tranzit, Fundația Civitas pentru Societatea Civilă

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 14/10/2018

Participanți: László Fosztó, Gyula Kozák și Stefánia Toma

Descriere: Duminică, 14 octombrie 2018, cercetătorii ISPMN László Fosztó, Gyula Kozák și Stefánia Toma au participat la workshop-ul de lansare a programului *Transformator*, la Fundația Tranzit. „Transformator” este inițiativa Fundației Civitas pentru Societatea Civilă finanțată de Primăria Cluj-Napoca, și are ca scop crearea unor legături intersectoriale între diferite domenii sociale. Mai multe informații găsiți pe pagina: <https://www.civitas.ro/noutati/workshopuri-transformator-ong-cultura-207545/>

Linkuri reacții presă: <https://www.civitas.ro/proiecte/transformator/>

Titlul: *SocioRoMap – Cartografierea sociografică a comunităților de romi din România pentru o monitorizare la nivel comunitar a schimbărilor privind integrarea romilor*

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 17/10/2018

Participanți: István Horváth, Estera Hetea, Stefánia Toma, Fosztó, László și Tamás Kiss

Descriere: Joi, 17 octombrie, ISPMN a primit vizita Excelenței Sale Dna Lise Kleven Grevstad, Ambasadorul Regatului Norvegian în România. Președintele ISPMN István Horváth și vice-președintele Estera Hetea, împreună cu Stefánia Toma, László Fosztó și Tamás Kiss au prezentat rezultatele proiectului *SocioRoMap – Cartografierea sociografică a comunităților de romi din România pentru o monitorizare la nivel comunitar a schimbărilor privind integrarea romilor, un proiect finanțat prin Mecanismul Financiar Norvegian 2009 – 2014* în cadrul Programului *Combaterea Sărăciei în România (RO25)*. S-a discutat despre relevanța și utilitatea rezultatelor proiectului în vederea dezvoltării unor intervenții de incluziune socială a grupurilor vulnerabile și marginale.

Titlul: *Lansarea volumului „Meșteșugurile romilor în imagini / Roma trades in pictures / Roma mesterségekképekben / Le romenqo majostora kipa”*

Organizatori: Muzeul de Artă Cluj-Napoca / Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 17/10/2018

Participanți: László Fosztó și Stefánia Toma

Descriere: Joi, 17 octombrie 2018, la Muzeul de Artă Cluj-Napoca, a fost lansat volumul *Meșteșugurile romilor în imagini / Roma trades in pictures / Roma mesterségekképekben / Le romenqomajostorakipa*. Volumul a fost redactat de József Both și conține fotografiile de Tamás Szabó; editor grafic Nicolae Nerțan. László Fosztó (cercetător ISPMN) a semnat prefața volumului. Publicația a apărut sub egida Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Cluj, la

Editura Tradiții Clujene, 2018. Volumul a fost prezentat de cercetătorul dr. Mircea Cîmpeanu în prezența autorilor. La lansare au fost prezenți László Fosztó și Stefănia Toma (cercetători ISPMN).

Titlul: *Conferința națională, Securitate, minorități și reconstrucție în Centrul și Estul Europei*

Titlul prezentării: Comunitatea musulmană din Dobrogea și politica *kin state* a Turciei în Balcani

Organizatori: Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai”, Academia Română, Filiala Târgu-Mureș

Țara: România

Localitatea: Târgu-Mureș

Perioada: 25/10/2018

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: Joi, 25 octombrie 2018, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la conferința națională *Securitate, minorități și reconstrucție în Centrul și Estul Europei*, Târgu-Mureș, organizată de Institutul de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai”, Academia Română, Filiala Târgu-Mureș. Adriana Cupcea a susținut prezentarea cu titlul *Comunitatea musulmană din Dobrogea și politica kin state a Turciei în Balcani*, în care a analizat efectelor traiectoriei politicii turce, de stat protector, în cazul particular al turcilor și tătarilor musulmani din Dobrogea, în perioada post 1990.

Titlul: *Întâlnire de management cu partenerul local Youmig – Municipality Sfântu Gheorghe*

Organizatori: Primăria Sfântu Gheorghe

Țara: România

Localitatea: Sfântu Gheorghe

Perioada: 25/10/2018

Participanți: Kiss Tamás, Székely István

Descriere: În data de 25.10.2018 Kiss Tamás – manager proiect și István Gergő Székely – expert tematic au participat la *Întâlnirea de management cu partenerul local Youmig – Municipality Sfântu Gheorghe* unde au avut discuții privind stadiul de implementare a proiectului, sarcini de finalizat, termene etc. și au participat în prima zi a Forumului de migrație organizat de partenerul local.

Titlul: *Minoritățile Naționale din România după 1945*

Organizatori: ISPMN

Țara: România

Localitatea: Târgu-Mureș

Perioada: 26/10/2018

Participanți: Adriana Cupcea, Attila Gidó, István Horváth, Zsuzsa Bokor, Ilka Veress, Ágnes Kiss

Descriere: În perioada 26-27 octombrie 2018, a avut loc conferința *științifică Minoritățile naționale din România după 1945*, la Muzeul de Arheologie și Istorie a Muzeului Județean Mureș. Evenimentul a fost organizat de către Institutul pentru Studiarea Problemelor Minorităților Naționale și Uniunea Democrată a Maghiarilor din România, în parteneriat cu Muzeul Județean Mureș. Coordonatorii programului au fost Attila Gidó (cercetător ISPMN) și Csaba Zoltán Novák, senator UDMR Mureș, cercetător științific al Institutului de Cercetări Socio-Umane „Gheorghe Șincai” al Academiei Române. Din partea ISPMN, evenimentul a fost deschis de către István Horváth (președintele Institutului). Cei interesați au avut ocazia să urmărească prezentări în următoarele tematici: istorie politică și instituțională a minorităților, societate, demografie, cultură, identitate, istorie ecleziastică. Din partea ISPMN au participat: István Horváth (președinte), Zsuzsa Bokor (cercetător ISPMN) și Adriana Cupcea (cercetător ISPMN). Au susținut prezentări: Ilka Veress (cercetător ISPMN): *Grecii din*

Izvoarele în oglinda politicilor lingvistice față de minorități (1948-1989); Attila Gidó (cercetător ISPMN): *Momente de cotitură în istoria evreilor din Transilvania în secolul 20* și Ágnes Kiss (cercetător ISPMN): *Cercul „Limes” prin prisma documentelor Securității*. Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a prezentat două volume publicate în 2017, la Editura ISPMN, incluse în Colecția Minorități: *Istorie și identitate la turcii din Dobrogea*, editat de Adriana Cupcea și Kozák Gyula și *Un destin la Marea Neagră. Tătarii din Dobrogea*, editat de Metin Omer și Adriana Cupcea.

Titlul: *Conferința națională Zilele Academice Clujene*

Titlul prezentării: Etnolog-antropolog-sociolog-antropolog – un traseu inițiativ la Cluj

Organizatori: Academia Română. Filiala Cluj-Napoca. Arhiva de Folclor a Academiei Române

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 26/10/2018

Participant: Hossu Iulia

Descriere: Vineri, 26 octombrie 2018, Iulia Hossu (cercetător ISPMN) a participat la conferința națională *Zilele Academice Clujene*, desfășurată în perioada 25-26 octombrie 2018, organizată de Academia Română Filiala Cluj-Napoca și Arhiva de Folclor a Academiei Române. Conferința a reunit specialiști în domeniul științelor umanist-sociale din mai multe centre universitare de pe teritoriul țării. În cadrul conferinței cercetătoarea a prezentat lucrarea cu titlul: *Etnolog-antropolog-sociolog-antropolog – un traseu inițiativ la Cluj*. Prezentarea a urmărit parcursul formării profesionale în domeniul antropologiei culturale al autoarei și primii ani de cercetare în domeniu, accentuând necesitatea consolidării instituționale a domeniului antropologiei, în special a antropologiei vizuale.

Titlul: *Challenges, conflicts and opportunities. 100 years of state- and nationhood in Central and Eastern Europe (Provocări, conflicte și oportunități. 100 de ani de statalitate și națiune în Europa Centrală și de Est)*

Organizatori: Universitatea Sapientia, Facultatea de Științe și Arte, Cluj-Napoca, ISPMN

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 15/11/2018 - 16/11/2018

Participanți: Adriana Cupcea, Bokor Zsuzsa, Tamás Kiss

Descriere: În perioada 15-16 noiembrie 2018, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la conferința intitulată *Challenges, conflicts and opportunities. 100 years of state- and nationhood in Central and Eastern Europe (Provocări, conflicte și oportunități. 100 de ani de statalitate și națiune în Europa Centrală și de Est)* organizată la Cluj Napoca de Universitatea Sapientia și Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale. Din partea ISPMN au făcut parte din comisia de organizare István Horváth (președinte ISPMN) și István Gergő Székely (cercetător). În cadrul conferinței au susținut prezentări următorii cercetători ISPMN: Zsuzsa Bokor: *Dialogue and rapprochement. The experiences of a one-off meeting between majority and minority women in 1925 (Dialog și reconciliere. Experiențele unei întâlniri din 1925 dintre femei majoritare și minoritare)*; Adriana Cupcea: *Islam in Dobruja (Romania). Interactions between local tradition and transnational influences (Islamul în Dobrogea, România. Interacțiuni între tradiția locală și influențele transnaționale)*, în cadrul căreia a analizat influențele actorilor statali și nestatali, provenind din spațiul turc și din Orientul Mijlociu, asupra formei locale a religiei islamice din Dobrogea; Tamás Kiss: *An ethnic caste system and its erosion in a Székely village (Un sistem de castă și eroziunea acestuia. Romii într-un sat din Ținutul secuiesc)*.

Titlul: *Lansare carte de autor*

Organizatori: Editura Mega, Fundația Tranzit

Țara: România

Localitatea: Cluj-Napoca

Perioada: 10/12/2018

Participanți: Hossu Iulia, Fosztó László

Descriere: Luni, 10 decembrie 2018, a avut loc lansare volumului *Relațiile de înrudire. Căsătoria - atitudini, practici și dinamici*, autor Iulia-Elena Hossu (cercetător ISPMN). Evenimentul a fost organizat de Editura Mega în parteneriat cu Casa Tranzit. Au luat cuvântul prof. univ. dr. Ion Cuceu (Institutul Arhiva de Folclor a Academiei Române), László Fosztó (cercetător ISPMN), Cristian Sencovici (director Editura Mega) și autoarea volumului. Cartea are la bază lucrarea de doctorat a autoarei susținută în anul 2010, la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, sub conducerea prof. univ. dr. Ion Cuceu. Apariția volumului este finanțată de Editura MEGA, ca urmare a unui concurs deschis în anul 2017. Volumul abordează un subiect puțin discutat în literatura de specialitate din România, respectiv relațiile de înrudire cu accent pe căsătorie.

Linkuri reacții presă: <https://www.zilesinopti.ro/evenimente/42744/lansare-de-carte-relatiile-de-inrudire>

<http://ziarulfaclia.ro/lansare-de-carte-91/>

2. Conferințe, sesiuni științifice, mese rotunde, universități de vară etc. internaționale

Titlul: *Conferința internațională: Többes kötésben – Magyar-zsidó múltak és égtájak [Legături multiple - trecuturi și orizonturi maghiaro-evreiești]*

Titlul prezentării: Trecut maghiaro-evreiesc și prezent în România, de la 1914 până în zilele noastre

Organizatori: Institutul „Molnár Tamás” din cadrul Universității de Administrație Publică

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta

Perioada: 05/02/2018

Participant: Gidó Attila

Descriere: Luni, 5 februarie 2018, Attila Gidó (cercetător ISPMN) a participat la conferința intitulată *Többes kötésben – Magyar-zsidó múltak és égtájak [Legături multiple – trecuturi și orizonturi maghiaro-evreiești]*. Evenimentul a avut loc la Academia Maghiară de Servicii Publice, Budapesta. În prezentarea sa cu titlul *Trecut maghiaro-evreiesc și prezent în România, de la 1914 până în zilele noastre*, Attila Gidó a vorbit despre schimbările apărute în autoidentificarea populației evreiești din Transilvania. A prezentat cele mai importante momente de cotitură din istoria evreilor din această regiune în secolul 20, precum: Primul Război Mondial, Unirea Transilvaniei cu România, problema antisemitismului interbelic, Al Doilea Dictat de la Viena, Holocaustul din Transilvania de Nord, reorganizarea vieții evreiești după 1944/1945, desființarea Comitetului Democratic Evreiesc în 1953, problema emigrărilor și renașterea vieții culturale evreiești după 1989.

Titlul: *The Holocaust in the Borderlands: Interethnic Relations and the Dynamics of Violence in Occupied Eastern Europe (Holocaustul la periferie: relații interetnice și dinamica violenței în estul Europei sub ocupație)*

Titlul prezentării: Interethnic Clashes among Students at the University of Cernăuți (1930-1940).

Daily Life, Propaganda and the Rise of Anti-Semitism in the Multiethnic Borderland of Bukovina (Confruntări interetnice între studenții Universității din Cernăuți (1930-1940). Viață cotidiană, propagandă și antisemitism la periferia multiethnică a Bucovinei)

Organizatori: Das Zentrum für Holocaust-Studien am Institut für Zeitgeschichte (Centrul pentru Studiarea Holocaustului al Institutului de Istorie)

Țara: Germania

Localitatea: München

Perioada: 07/02/2018 - 09/02/2018

Participant: Anca Filipovici

Descriere: În perioada 7-9 februarie a avut loc la München, Germania, conferința internațională *The Holocaust in the Borderlands: Interethnic Relations and the Dynamics of Violence in Occupied Eastern Europe (Holocaustul la periferie: relații interetnice și dinamica violenței în estul Europei sub ocupație)*, organizată de către Zentrum für Holocaust-Studien am Institut für Zeitgeschichte München. Evenimentul a reunit cercetători care au dezbătut asupra caracterului transnațional al Holocaustului, prin abordări teoretico-interpretative, dar și prin studii de caz legate de conflicte etnice pre-existente, apartenență etnică sau națională și dinamica violenței la periferii. În cadrul unui panel pe tema diviziunilor sociale în societățile multietnice, Anca Filipovici (cercetător ISPMN) a prezentat lucrarea cu titlul *Interethnic Clashes among Students at the University of Cernăuți (1930-1940). Daily Life, Propaganda and the Rise of Anti-Semitism in the Multiethnic Borderland of Bukovina (Conflicte interetnice între studenții Universității din Cernăuți. 1930-1940. Viață cotidiană, propagandă și ascensiunea antisemitismului în Bucovina multiethnică)*. Cercetarea a subliniat modul în care societatea

divizată a Bucovinei interbelice se reflectă în mediul universitar local, influențat atât de transformarea ideii de universitate, cât și de implicațiile socio-economice consecutive Primului Război Mondial.

Titlul: *Mapping Mobility – Pathways Institutions and Structural Effects of Youth Mobility in Europe.*

Cartografierea mobilității – instituțiile și efectele structurale ale mobilității tinerilor în Europa.

Titlul prezentării: Aspecte metodologice ale analizei *status quo* în cadrul proiectului Youmig.

Organizatori: Move 2018

Țara: Luxemburg

Localitatea: Luxemburg

Perioada: 07/03/2018 - 09/03/2018

Participant: Kiss Tamás

Descriere: În perioada 7-9 martie 2018, Kiss Tamás manager proiect/expert tematic, a participat în Luxemburg la conferința *Move final conference 2018 – pathways, institutions and structural effects of youth mobility in europe* – în cadrul panelului Youmig – cu prezentarea *Aspecte metodologice ale analizei status quo în cadrul proiectului Youmig.*

Titlul: *Întâlnirea partenerilor de proiect Youmig*

Organizatori: Universitatea din Viena

Țara: Austria

Localitatea: Viena

Perioada: 07/05/2018 - 10/05/2018

Participanți: Kállay Péter, Kiss Tamás, Székely István

Descriere: În perioada 8-10 mai 2018, Kiss Tamás (manager proiect/expert tematic), Kállay Péter (manager financiar), Toro Tibor și Székely István (experți tematici) au participat în Viena la *Întâlnirea partenerilor de proiect Youmig* și la conferința din data de 8 mai despre realizările până în acest moment ale proiectului. În cadrul întâlnirii partenerilor, aceștia au luat parte la secțiunile tematice legate de activitatea de cercetare, secțiunea dedicată managerilor financiari, respectiv cea a managerilor de proiect.

Titlul: *EU at the Crossroads of Migration: Critical reflections on the refugee crisis and new migration deals (UE la răscrucea migrației: reflecții critice pe marginea crizei refugiaților și a migrației)*

Titlul prezentării: Panel: *Alternative modernities, transnational mobility and their effect on disadvantaged local communities (Modernități alternative, mobilitate transnațională și efectul acestora asupra comunităților locale dezavantajate)*

Organizatori: Universitatea Utrecht, Institutul Cervantes

Țara: Olanda

Localitatea: Utrecht

Perioada: 07/05/2018 - 08/05/2018

Participanți: Toma Stefánia, Fosztó László

Descriere: În perioada 7-8 mai 2018, a avut loc la Utrecht (Olanda) Conferința Internațională *EU at the Crossroads of Migration. Critical reflections on the ‘refugee crisis’ and new migration deals (UE la răscrucea migrației: reflecții critice pe marginea crizei refugiaților și a migrației)*, organizată de Universitatea din Utrecht. Scopul conferinței a fost de a reflecta critic asupra unor aspecte legate de așa-numita „criză a refugiaților” din ultimii ani, din perspectivă internațională și interdisciplinară, și să inițieze un dialog despre migrație din diferite perspective teoretice și experiențe empirice. László

Fosztó și Stefănia Toma (cercetători ISPMN) au participat cu prezentare în sesiunea *Alternative modernities, transnational mobility and their effect on disadvantaged communities in Eastern Europe (Modernități alternative, mobilitate transnațională și efectul acestora asupra comunităților locale dezavantajate)* vorbind despre modul în care distanța socială și relațiile sociale pot avea un rol în formarea rețelelor de migrație, cât și despre efectele migrației în viața socială din comunitățile locale, comparând două localități rurale din Transilvania. În aceeași sesiune Melegh Attila (Universitatea Corvinus) a vorbit despre *pattern*-urile migrației în context istorico-structural, Váradi Mónika și Németh Krisztina (Academia de Științe a Ungariei) despre migrația îngrijitorilor la domiciliu, Judith Durst (University College London) despre migrația romilor din Ungaria în Canada. Conferința s-a încheiat cu lansarea volumului editat de Veronika Nagy și Dina Siegel (Universitatea din Utrecht) intitulat *The Migration Crisis? Criminalization, Security and Survival (Criza cauzată de migrație? Criminalizare, Securitate și Supraviețuire)* apărut la editura The Hague. Eleven International Publishing, în 2018.

Titlul: *Székely identitásépítés a 19-20. században (Construirea identității secuiești în secolele 19 și 20.)*

Titlul prezentării: *În port popular – religiozitate, identitate și spectaculozitate în Secuimea interbelică [Viseletben – vallásosság, identitáskeresés és látványkeltés a két világháború közötti Székelyföldön]*

Organizatori: Institutul pentru Cercetarea Minorităților din cadrul Academiei Ungare de Științe

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapest

Perioada: 24/05/2018

Participant: Bokor Zsuzsa

Descriere: În data de 24 mai 2018, Bokor Zsuzsa (cercetător ISPMN) a participat la conferința *Hullóidő. Székely identitásépítés a 19-20. században (Construirea identității secuiești în secolele 19 și 20)* organizată de Institutul pentru Cercetarea Minorităților din cadrul Academiei Maghiare de Științe din Budapesta. Conferința a angajat dezbateri din domeniul științelor sociale și umaniste pe marginea temei identității din regiunea etnoculturală secuiască. Prezentarea cercetătoarei Zsuzsa Bokor a avut ca titlu *În port popular – religiozitate, identitate și spectaculozitate în Secuimea interbelică [Viseletben - vallásosság, identitáskeresés és látványkeltés a két világháború közötti Székelyföldön]* și a analizat modul în care genul, etnicitatea și identitatea regională se construiesc într-un eveniment interbelic numit „Ziua celor o mie de fete secuiene”.

Titlul: *World in Flux: Exploring Cultural and Media Studies in a Changing World (Lumea în flux: explorând studiile culturale și de media într-o lume schimbătoare)*

Titlul prezentării: *The promise of incorporeal Universes [Promisiunea universurilor imateriale]*

Organizatori: Catedra de Studii Culturale, Media și Industrii Creative, Universitatea King's College (Department of Culture, Media and Creative Industries, King's College)

Țara: Anglia

Localitatea: Londra

Perioada: 15/06/2018

Participant: Virginás Péter

Descriere: Vineri, 15 iunie 2018, Virginás Péter (cercetător ISPMN) a participat la conferința doctoranzilor *World in Flux: Exploring Cultural and Media Studies in a Changing World [Lumea în flux: explorând studiile culturale și de media într-o lume schimbătoare]*, un eveniment științific internațional organizat de către Departamentul de Studii Culturale, Media și Industrii Creative din cadrul Universității King's College din Londra, Anglia. În cadrul acestei conferințe, Virginás Péter a

susținut o prezentare despre estetic și moduri de subiectivare la festivalul de film TIFF, intitulată *The promise of incorporeal Universes [Promisiunea universurilor imateriale]*.

Titlul: *Lecture – Research Colloquium (Prelegere – Colocviile de cercetare), Zentrum für Antisemitismusforschung der Technischen Universität Berlin (Centrul pentru studierea antisemitismului din cadrul Universității Tehnice din Berlin)*

Titlul prezentării: *The state of research on the Holocaust in Romania (Stadiul cercetărilor asupra Holocaustului în România)*

Organizatori: Zentrum für Antisemitismusforschung der Technischen Universität Berlin

Țara: Germania

Localitatea: Berlin

Perioada: 03/07/2018 - 05/07/2018

Participant: Anca Filipovici

Descriere: Miercuri, 4 iulie 2018, Anca Filipovici (cercetător ISPMN) a susținut o prelegere la Centrul pentru Cercetarea Antisemitismului, Universitatea Tehnică din Berlin, în cadrul *Seminariilor „Noi cercetări pe tema Holocaustului și a violențelor genocidare în secolul 20”*. Prelegerea adresată studenților și cercetătorilor din instituția gazdă a dezbătut cadrul general al istoriografiei recente asupra Holocaustului din România, prezentând apoi un studiu de caz asupra dinamicii relațiilor interetnice în anii '40 în provincia istorică Bucovina. Analiza s-a bazat pe note informative și rapoarte emise de Direcția Generală a Poliției și Inspectoratul Regional de Poliție Cernăuți, din cadrul Arhivelor Naționale ale României.

Titlul: *ASN International Conference – Nationalism in Times of Uncertainty (Conferința Internațională ASN – Naționalismul într-o perioadă a incertitudinii)*

Organizatori: Association for the Study of Nationalities (ASN) (Asociația pentru Studiul Naționalităților), Center for South East European Studies, University of Graz (Centrul pentru Studii Sud – Est Europene al Universității Graz)

Țara: Austria

Localitatea: Graz

Perioada: 04/07/2018 - 06/07/2018

Participanți: Adriana Cupcea, Kiss Tamás

Descriere: În perioada 4-6 iulie 2018, a avut loc conferința Asociației pentru Studiul Naționalităților (ASN), *Nationalism in Times of Uncertainty*. Conferința a fost organizată de către Centrul de Studii Sud Est Europene al Universității din Graz și a inclus prezentări și panel-uri dedicate problemelor legate de naționalism, etnie, identitate națională, minorități și alte subiecte conexe, cu accent pe Balcani, precum și pe Europa Centrală, Rusia, Ucraina, Eurasia.

Din partea ISPMN, au participat Adriana Cupcea și Kiss Tamás. Prezentarea *Turkey Kin-state Policies in the Balkans: A Case Study on the Muslim Community from Dobruja (Romania) (Politicile kin-state ale Turciei în Balcani* a Adrianei Cupcea este un studiu de caz asupra comunității musulmane din Dobrogea, România). Prezentarea a avut loc în cadrul unui panel dedicat diasporelor și politicilor *kin-state* și a analizat traiectoria politicii *kin-state* a Turciei în Balcani, după 1990, în cazul particular al turcilor și tătarilor musulmani din Dobrogea.

În cadrul conferinței, Adriana Cupcea a moderat de asemenea, panel-ul intitulat *Minority Identities in Local Contexts (Identități ale minorităților în contexte locale)*, care a cuprins trei studii de caz dedicate: minorității daneze din regiunea Schleswig Holstein (Germania), turcilor și romilor musulmani din Bulgaria și relațiilor interetnice din orașul Mitrovica (Kosovo).

Kiss Tamás a prezentat lucrările *Efectele naționalismului extrateritorial asupra comunităților minoritare. Cazul Ungariei și Națiunea redefinită? Percepția publică a "naționalismului virtual" în Ungaria și România.*

Pentru mai multe detalii despre conferință vezi: <https://nationalism-uncertain-times-2018.uni-graz.at/en/>

Titlul: *Congres internațional: The XIth Congress of the European Association for Jewish Studies 2018 [Congresul al XI-lea al Asociației Europene pentru Studii Iudaice]*

Titlul prezentării: *Jews and Hungarians in Northern Transylvania before the deportations [Evrei și maghiari în Transilvania de Nord înainte de deportări]*

Organizatori: European Association for Jewish Studies [Asociația Europeană pentru Studii Iudaice], Institute of Jewish Studies – Jagiellonian University [Institutul de Studii Iudaice, Universitatea Jagielloniană]

Țara: Polonia

Localitatea: Cracovia

Perioada: 16/07/2018 - 18/07/2018

Participant: Gidó Attila

Descriere: În perioada 16-18 iulie 2018, Attila Gidó (cercetător ISPMN) a participat la **Cel de-al 11-lea Congres al European Association for Jewish Studies [Asociația Europeană de Studii Iudaice]** organizat la Cracovia, Polonia. Evenimentul a fost găzduit de Universitatea Jagiellonă. În prezentarea sa intitulată *Jews and Hungarians in Northern Transylvania before the deportations [Evreii și maghiarii în Transilvania de Nord înainte de deportări]*, Attila Gidó a vorbit despre etapele excluziunii evreilor din societatea maghiară și despre transformarea relațiilor maghiaro-evreiești în perioada premergătoare Holocaustului. A prezentat efectele măsurilor antievreiești asupra situației juridice, economice și sociale a evreilor din regiune, respectiv procesul de desființare a sistemului instituțional laic evreiesc.

Titlul: *Stagiu de documentare în cadrul EHRI Fellowship Programme 2016-2018*

Organizatori: Das Zentrum für Holocaust-Studien am Institut für Zeitgeschichte în München (Centrul pentru studierea Holocaustului din cadrul Institutului de Istorie din München)

Țara: Germania

Localitatea: Munich

Perioada: 16/07/2018 - 27/07/2018

Participant: Anca Filipovici

Descriere: În perioada 16-27 iulie, Anca Filipovici (cercetător ISPMN) a desfășurat un stagiu de cercetare la Das Zentrum für Holocaust-Studien am Institut für Zeitgeschichte în München, ca urmare a acordării unei burse de către European Holocaust Research Infrastructure (EHRI). Au fost accesate materiale arhivistice și alte surse primare, din cadrul Institutului și al Die Bayerische Staatsbibliothek, legate de formarea și activitatea mișcărilor de tineret de extremă dreaptă în anii '30, precum și date privind organizațiile de tineret evreiești din Germania interbelică. Cercetarea se înscrie în cadrul mai larg al dimensiunii etnice a educației moderne în Europa, cu un focus asupra antisemitismului în liceele din România interbelică.

Mai multe date despre proiectele finanțate în cadrul EHRI, aici: <https://www.ehri-project.eu/ehri-fellows-2016>

Titlul: *Language, Individual and Society. 12th International Conference (Limbă, individ și societate. A XII-a conferință internațională)*

Titlul prezentării: *Ethnic Tourism and Memory Construction in the Czech Villages in Banat (Romania) (Turism etnic și construirea memoriei în satele cehe din Banat)* – Jakab Albert Zsolt

Titlul prezentării: *Ethnic Migration at the Czechs from Romania (Migrație etnică a cehilor din România)* – Peti Lehel

Organizatori: Bulgarian Academy of Sciences, Union of Scientists in Bulgaria Science & Education Foundation, Institute of Philosophy and Social and Political Studies of the Southern Federal University

Țara: Bulgaria

Localitatea: Elenite

Perioada: 26/08/2018 - 30/08/2018

Participant: Jakab Albert Zsolt, Peti Lehel

Descriere: În perioada 26-30 august 2018, Jakab Albert Zsolt și Peti Lehel (cercetători ISPMN) au participat la conferința internațională *Language, Individual & Society 2018. 12th International Conference (Elenite, Bulgaria) [Limbă, individ și societate. Cea de-a XII-a conferință internațională]*, organizată de Bulgarian Academy of Sciences – Union of Scientists in Bulgaria – Science & Education Foundation, Bulgaria – Institute of Philosophy and Social and Political Studies of the Southern Federal University, Rusia. Jakab Albert Zsolt (cercetător ISPMN) a susținut prezentarea cu titlul *[Turismul etnic și construirea memoriei în satele cehe din Banat] Ethnic tourism and memory construction in the Czech villages in Banat (Romania)*. Studiul a urmărit problematica turismului etnic și construirea memoriei în satele cehe din Banat; a analizat aspectele socioculturale și ale etnicității în contextul turismului din direcția Republicii Cehe spre satele din Banat locuite de cehi. Construirea memoriei colective și culturale pare să fie legătura dintre țara de origine și cea actuală. Memoria fondării localităților este structurată prin narațiuni de tipul: trecutul plin de semnificație poate fi contrastat cu prezentul și, sub acest aspect, trecutul se supraordonează prezentului din perspectiva moralității (naționale). Peti Lehel (cercetător ISPMN) a susținut prezentarea cu titlul *Ethnic Migration at the Czechs from Romania [Migrația etnică a cehilor din România]*. Prezentarea a analizat motivele migrației cehilor din România în Cehia și discursurile de etnicitate construite ca urmare a acestui fenomen. A prezentat discursurile despre etnicizare ale populației îmbătrânite rămase în satele cehe din Banat, ale participanților la migrația etnică (grupul celor care s-au stabilit permanent în Cehia) și ale turiștilor din Cehia care au „descoperit” satele tradiționale după schimbarea de regim din 1989. În prelegerea sa, cercetătorul a mai analizat și pattern-urile de migrație ale imigranților și situația socială a comunităților autohtone.

Titlul: *Workshop Minoritățile musulmane și criza refugiaților*

Organizatori: SGH Școala de Studii Economice din Varșovia

Țara: Polonia

Localitatea: Varșovia

Perioada: 30/08/2018 - 03/09/2018

Participant: Adriana Cupcea

Descriere: În perioada 30 august-3 septembrie 2018, Adriana Cupcea (cercetător ISPMN) a participat la un workshop găzduit de SGH Warsaw School of Economics, Polonia, organizat în cadrul Proiectului Jean Monnet ref:EU/ *Minoritățile musulmane și criza refugiaților din Europa*, co-finanțat de Programul Erasmus+ al Uniunii Europene. Workshop-ul a reunit un număr de 31 de participanți cu un background variat, provenind din 17 țări. Scopul a fost de a transmite participanților atât cunoștințe teoretice, dar și instrumente practice care să îi ajute să înțeleagă particularitățile crizei refugiaților și atitudinile față de musulmani, atât în Europa de Vest, cât și în țările Europei Centrale și de Est. Principala componentă a workshop-ului au fost cursurile unor experți-cercetători și practicanți-

specializați în migrație, studii europene, studii despre refugiați și musulmani, arabistică, studii de comunicare și mass-media.

Titlul: *Inaugurarea ansamblului imobiliar Charles Michels, din Municipiul Saint-Denis (lângă Paris, Franța) un proiect inovator de integrare a familiilor rome (migranți din România), prin intermediul unei locuințe temporare*

Organizatori: Primăria Municipiului Saint-Denis din Franța, Asociația Alteralia din Saint-Denis

Țara: Franța

Localitatea: Saint-Denis

Perioada: 24/09/2018 - 27/09/2018

Participant: Lăcătuș Crăciun Ioan

Descriere: În perioada 24-27 septembrie 2018, Crăciun-Ioan Lăcătuș (cercetător ISPMN) a participat la Inaugurarea ansamblului imobiliar Charles Michels, din Municipiul Saint-Denis (lângă Paris, Franța) un proiect inovator de integrare a familiilor rome (migranți din România), prin intermediul unei locuințe temporare. La inaugurarea oficială a locuințelor pentru romi, cercetătorul ISPMN a fost invitat să susțină o prezentare. În cadrul programului au avut loc vizite de lucru la instituțiile implicate în proiectul de integrare a romilor, printre care: Agenția de ocupare și formare profesională, școli la care sunt înscriși copiii familiilor de romi, Departamentul Social al Primăriei, proiecte de economie socială pentru migranți. Au fost vizitate și așezările improvizate de romi migranți din România de tip bidonvill-uri.

Titlul: *Conferința internațională a Asociației Internaționale a Antropologilor din Europa de Sud Est (InASEA)*

Titlul prezentării: *Succesul academic printre tinerii romi din România și Spania – Plainer Zsuzsa*

Titlul prezentării: *Being a Muslim among the Roma Muslims in Dobruja (Romania). A Case Study on the Town of Medgidia (Mecidiye) – Adriana Cupcea*

Organizatori: Asociația Internațională a Antropologilor din Europa de Sud-Est

Țara: Croația

Localitatea: Zadar, Croația

Perioada: 27/09/2018 - 30/09/2018

Participant: Plainer Zsuzsa, Adriana Cupcea

Descriere: În perioada 27-30 septembrie 2018, Adriana Cupcea și Plainer Zsuzsa (cercetători ISPMN) au participat la ediția a 9-a a *Congresului InASEA (Asociația de Antropologie a Europei de Sud-Est), Emotions, Senses and Affects in the Context of Southeast Europe*, Zadar, Croația. Adriana Cupcea a participat cu prezentarea *Being a Muslim among the Roma Muslims in Dobruja (Romania). A Case Study on the Town of Medgidia (Mecidiye)*. Plainer Zsuzsa a susținut o prezentare cu titlul *Succesul academic printre tinerii romi din România și Spania* ce a discutat despre realizările proiectului ISPMN realizat în colaborare cu Universitatea Autonomă din Catalonia. Obiectivul cercetării a fost de a explora ce înseamnă a fi musulman într-o comunitate de romi musulmani din Dobrogea (România). Subiectul a fost abordat din perspectiva afirmației lui Gabrielle Marranci, că Islamul este o categorie emoțională în esență și că a fi musulman este de fapt despre sentimentul de a fi musulman al fiecărui individ în parte. Prin urmare, în cadrul cercetării au fost observate acele acte de identitate (practici, credințe, comportamentul public), care în raport cu istoria personală și un anumit mediu particular – aici, orașul postsocialist, postindustrializat – definesc ce înseamnă a fi musulman în comunitatea romilor musulmani din Medgidia.

Titlul: *Colocviul Internațional de Etnografie*

Organizatori: Societatea Etnografică Maghiară

Țara: Ungaria

Localitatea: Székesfehérvár

Perioada: 29/09/2018

Participant: Jakab Albert Zsolt, Peti Lehel

Descriere: În data de 29 septembrie 2018, Jakab Albert Zsolt (cercetător ISPMN) și Peti Lehel (cercetător ISPMN) au participat *la Colocviul Internațional de Etnografie „Jankó János” (Néprajzkutatók Jankó János Nemzetközi Fóruma)* (Székesfehérvár, Ungaria), organizat de Societatea Etnografică Maghiară (Budapesta) și Institutul de Etnologie al Academiei Maghiare de Științe (Budapesta). La workshopul intitulat *Cercetări etnografice și antropologice cotidiene în Transilvania (Néprajzi-antropológiai kutatások Erdélyben)* s-a dezbătut situația cotidiană a cercetării etnografice-antropologice a culturii populare, influențele teoretice și metodologice, precum și evaluarea rezultatelor proiectelor actuale.

Titlul: *Întâlnirea partenerilor proiectului Youmig*

Organizatori: Agenția de Dezvoltare, Departamentul pentru cooperare internațională, Maribor

Țara: Slovenia

Localitatea: Maribor

Perioada: 22/11/2018 - 23/11/2018

Participant: Kiss Tamás, Kállay Péter, Székely István

Descriere: În perioada 21-22 noiembrie 2018, a avut loc la Maribor, Slovenia întâlnirea partenerilor din cadrul proiectului YOUMIG – Îmbunătățirea capacităților instituționale și facilitarea cooperării pentru gestionarea impactului migrației transnaționale a tinerilor. Din partea ISPMN au participat cercetătorii Tamás Kiss (manager proiect YOUMIG) și István Gergő Székely (expert tematic YOUMIG), precum și Péter Kállay (șef serviciu economic, manager financiar YOUMIG).

Titlul: *Istoria femeilor maghiare din secolul 20*

Organizatori: Universitatea Eötvös Loránd Budapesta

Țara: Ungaria

Localitatea: Budapesta

Perioada: 07/12/2018

Participant: Bokor Zsuzsa

Descriere: Vineri, 7 decembrie 2018, Bokor Zsuzsa (cercetător ISPMN) a participat la conferința academică *Istoria femeilor maghiare din secolul al 20-lea*, organizată de Centrul de Studii a Istoriei Femeilor al Universității Eötvös Loránd, Secția de Istorie a Femeilor din cadrul Asociației Maghiare de Istorie și Secția de Istoria Femeilor a Academiei Maghiare din Budapesta. Conferința a angajat dezbateri din domeniul științelor sociale și umane pe marginea istoriei de gen din secolul al XX-lea. Prezentarea cercetătoarei Zsuzsa Bokor a avut titlul *Reprezentări și politici feminine în comunitatea maghiară din Transilvania în perioada interbelică (Női reprezentációk és női politikák a két világháború közötti erdélyi magyar társadalomban)* și a analizat modul în care, în anii 1920-1930, la răscrucea dintre etnicitate și gen, se naște o nouă identitate, categoria femeii minoritare.

Titlul: *Searching for Each Other: Survivors Attempts in the Post-War Period to Locate Missing Relatives and Friends [Căutând unul pe altul: eforturile supraviețuitorilor în perioada postbelică pentru a găsi rudele și prietenii dispăruți]*

Organizatori: Archivele Yad Vashem (Israel)

Țara: Israel

Localitatea: Ierusalim

Perioada: 10/12/2018 - 12/12/2018

Participant: Gidó Attila

Descriere: În perioada 10-12 decembrie 2018, Attila Gidó (cercetător ISPMN), a participat la workshopul internațional cu titlul *Searching for Each Other: Survivors Attempts in the Post-War Period to Locate Missing Relatives and Friends (Căutând unul pe altul: Eforturile supraviețuitorilor în perioada postbelică pentru a regăsi rudele și prietenii dispăruți)*. În prezentarea sa cu titlul *Counting the Remnants: Northern Transylvanian Jewish Homecomers in 1945/1946 (Numărând pe cei rămași în viață. Evreii reîntorși în Transilvania de Nord în 1945/1946)*, Attila Gidó, a vorbit despre ancheta Congresului Mondial Evreiesc și despre lista supraviețuitorilor evrei deținută în Arhivele ITS, Bad Arolsen, Germania. Autorul s-a concentrat asupra următoarelor teme: contextul istoric al inițiativelor românești de documentare a pierderilor umane și materiale în timpul Holocaustului; profilul demografic al supraviețuitorilor (componența de vârstă și sex); reintegrarea supraviețuitorilor în cadrul societăților locale; rolul WJC și ITS în căutarea membrilor familiei dispăruți; liste de supraviețuitori ca documente istorice.

Cap VI. Prezențe în mass-media

Autor: Fosztó László

Perioada: 08/01/2018

Numele organului de presă: Radio Cluj – redacția în limba maghiară

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Tonul zilei (Hangoló)

Tema dezbătută: Luni, 8 ianuarie 2018, László Fosztó (cercetător ISPMN) a participat la emisiunea matinală intitulată *Tonul zilei (Hangoló)* a redacției în limba maghiară, Radio Cluj. Împreună cu realizatorii emisiunii, István Ambrus și Márton Varga-Mihály, s-a discutat despre egalitatea de gen. Tematica emisiunii a fost inspirată de adoptarea în Islanda a unor noi prevederi legale, care interzic salarizarea diferită în funcție de gen. În emisiune s-a discutat despre fenomenul de inegalitate a salarizării între femei și bărbați (gender pay gap), despre cauzele acestor diferențe și posibilele metode de promovare a egalității de gen.

Autor: Fosztó László

Perioada: 29/01/2018

Numele organului de presă: Televiziunea Română Cluj, redacția pentru minorități

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Transilvania Policromă

Tema dezbătută: Luni, 29 ianuarie 2018, László Fosztó (cercetător ISPMN) a fost invitat la emisiunea *Transilvania Policromă* a redacției pentru minorități a Televiziunii Române, regionala Cluj. Redactorii emisiunii au fost Andrea Ghiță și Lavinia Dandoci. Tema discutată a fost comemorarea Holocaustului Romilor. În emisiune au fost prezentate secvențe din filmul documentar *Valea plângerii* (2013) realizat de Triba Film în colaborare cu ISPMN, regia Mihai Andrei Leaha, Andrei Crișan și Iulia Hossu (cercetător ISPMN). La discuții a mai participat prin legătură telefonică istoricul Petre Matei care a coordonat un proiect de istorie orală cu supraviețuitori (finanțat din EEA Grants) și care militează pentru drepturile victimelor romie ale Holocaustului.

Autor: Fosztó László

Perioada: 27/02/2018

Numele organului de presă: Televiziunea Română Cluj, redacția în limba maghiară

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Observator Transilvănean (Erdélyi Figyelő)

Tema dezbătută: Marți, 27 februarie 2018, László Fosztó (cercetător ISPMN) a fost invitat al emisiunii *Observator Transilvănean (Erdélyi Figyelő)*, redacția în limba maghiară a studioului regional Cluj al TVR. Discuțiile s-au centrat supra opiniei publicate de Comitetul Consultativ al Convenției-cadru pentru Protecția Minorităților Naționale, Consiliul European, despre situația minorităților din România. Redactorul emisiunii a fost Tibor Feketelaki, iar partener de discuție pe platou, Márton Varga-Mihály. László Fosztó a prezentat pe scurt procedura de monitorizare a convențiilor internaționale multilaterale și a făcut un sumar al observațiilor cele mai importante ale Comitetului Consultativ.

Autor: Jakab Albert Zsolt

Perioada: 09/02/2018

Numele organului de presă: Radio Cluj

Numele participantului: Jakab Albert Zsolt

Titlul emisiunii: Tetőterasz

Tema dezbătută: Patrimoniul cultural, metodele și tendințele de patrimonizare în Transilvania

Autor: Gidó Attila

Perioada: 12/02/2018

Numele organului de presă: Televiziunea Română Cluj, emisiunea în limba maghiară

Numele participantului: Gidó Attila

Titlul emisiunii: „Erdélyi Figyelő” [Observator Transilvănean]

Tema dezbătută: Luni, 12 februarie 2018, Attila Gidó (cercetător ISPMN) a fost invitatul emisiunii în limba maghiară de la TVR Cluj *Erdélyi Figyelő* [Observator Transilvănean]. Tema discuției a fost problema conținuturilor antisemite în rețelele de socializare. Punctul de pornire al discuției l-a constituit știrea apărută în presa din România conform căreia Guvernul israelian a lansat un software care filtrează conținuturi antisemite pe două rețele de socializare (Facebook și Twitter). Software-ul este în fază de testare și deocamdată analizează conținuturi postate în patru limbi (engleză, franceză, germană și arabă). Rezultatele arată că Bucureștiul este cel de-al treilea cel mai mare furnizor de conținut antisemit din lume.

https://www.youtube.com/watch?v=fKI92RWJcD0&index=52&list=UUeorSFMUo2YTe5-0WgvGc_w

Autor: Fosztó László

Perioada: 05/03/2018

Numele organului de presă: Radio Cluj, redacția în limba maghiară

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Tetőterasz [Terasă pe acoperiș]

Tema dezbătută: Luni, 5 martie 2018, László Fosztó (cercetător ISPMN) a fost invitatul studioului Radio Cluj în cadrul emisiunii *Tetőterasz* [Terasă pe acoperiș], redactor István Rostás-Péter. Tema emisiunii a fost opinia publicată de Comitetul Consultativ al Convenției-Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale, Consiliul European, despre situația minorităților din România. László Fosztó a analizat în cadrul discuției diferitele aspecte ale raportului, precum și răspunsul elaborat de Guvernul României.

Autor: Fosztó László

Perioada: 13/03/2018

Numele organului de presă: Clubul de film antropologic

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: „Ritual, dans și transă”

Tema dezbătută: Marți, 13 martie 2018, László Fosztó (cercetător ISPMN) a participat la clubul de film antropologic *Ritual, dans și transă* organizat de Csilla Könczei în cadrul Catedrei de Antropologie și Etnografie Maghiară a UBB în colaborare cu Casa Tranzit. În cadrul seminarului a fost vizionat filmul *Transă și dans* (1952) de Margaret Mead și Gregory Bateson. László Fosztó a vorbit despre aspectele psihologice și sociale ale ritualurilor și a participat la discuția pe marginea filmului.

Autor: Fosztó László

Perioada: 04/04/2018

Numele organului de presă: Televiziunea Română Cluj, redacția în limba maghiară

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Observator Transilvănean [Erdélyi Figyelő]

Tema dezbătută: Marți, 17 aprilie 2018, László Fosztó (cercetător ISPMN) a fost invitatul emisiunii *Observator Transilvănean [Erdélyi Figyelő]*, redacția în limba maghiară a studioului regional Cluj, TVR, redactor Tibor Feketelaki. Tema emisiunii a fost prilejuită de publicarea traducerii în limba maghiară a volumului *În jurul Marii Uniri de la 1918*, de Lucian Boia, despre care s-a discutat în cadrul emisiunii.

Autor: Kozák Gyula

Perioada: 16/05/2018

Numele organului de presă: Radio Cluj

Numele participantului: Kozák Gyula

Titlul emisiunii: Tetőterasz [Terasă pe acoperiș]

Tema dezbătută: Miercuri, 16 mai 2018, Gyula Kozák (cercetător ISPMN) a fost invitatul studioului Radio Cluj în cadrul emisiunii *Tetőterasz [Terasă pe acoperiș]*, redactor István Rostás-Péter. În contextul radicalizării discursului despre musulmani și islam la nivel european, generată mai ales de migrația din ultimii ani, emisiunea a dorit să facă cunoscută o parte din viața musulmanilor, adică a turcilor și tătarilor din România, două minorități etno-religioase relativ invizibile și necunoscute în Transilvania, dar și în România în general. Prezentarea minorităților a făcut uz de cercetările tematice efectuate și lucrări apărute în cadrul Institutului, cea mai recentă dintre acestea fiind un volum de studii despre turcii din Dobrogea.

Autor: Adriana Cupcea

Perioada: 12/09/2018

Numele organului de presă: Radio România Regional

Numele participantului: Adriana Cupcea

Tema dezbătută: Evenimentul de lansare a volumelor *Un destin la Marea Neagră. Tătarii din Dobrogea și Istorie și identitate la turcii din Dobrogea*, Editura ISPMN, Cluj-Napoca, 2017.

URL: <http://www.romaniaregional.ro/2018/09/12/un-eveniment-editorial-lansarea-volumelor-un-destin-la-marea-neagra-tatarii-din-dobrogea-si-istorie-si-identitate-la-turcii-din-dobrogea/>

Autor: Köncei Csongor

Perioada: 04/10/2018

Numele organului de presă: Erdély TV

Numele participantului: Köncei Csongor

Titlul emisiunii: Kultúrcsepp

Tema dezbătută: Joi, 4 octombrie 2018, Csongor Köncei (cercetător ISPMN) a fost invitatul emisiunii *Kultúrcsepp* de la Erdély TV din Târgu-Mureș (magazinul cultural al Televiziunii Maghiare din Transilvania). El a vorbit în cadrul emisiunii despre formele de reprezentare și de păstrare a culturii tradiționale prin mișcarea de tip *revival* a Caselor de Dansuri populare ('Táncház') din Transilvania. Tematica emisiunii a fost festivalul *Erdélyi Táncháztalálkozó [Întâlnirea Caselor de Dansuri populare ('Táncház') din Transilvania]* din Odorheiu Secuiesc, organizată între 14-16 septembrie 2018.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=H6Bg1bZl0tQ>

Autor: Fosztó László

Perioada: 08/10/2018

Numele organului de presă: Radio Cluj

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Tetőterasz (Terasă pe acoperiș)

Tema dezbătută: Luni, 8 octombrie 2018, László Fosztó (cercetător ISPMN) a fost invitat la studioul Radio Cluj în cadrul emisiunii *Tetőterasz (Terasă pe acoperiș)*, redactor István Rostás-Péter. Tema emisiunii a fost dezbateră în jurul referendumului pentru modificarea Constituției României, din perspectiva analizei critice asupra discursului identitar referitor la minorități, procese de stigmatizare și de căutare a unui „țap ispășitor”.

Autor: Gidó Attila

Perioada: 12/11/2018

Numele organului de presă: Radio România București, Emisiunea în limba maghiară

Numele participantului: Gidó Attila

Tema dezbătută: În data de 12 noiembrie 2018, a fost difuzat un interviu cu cercetătorul ISPMN, Attila Gidó, în cadrul Emisiunii în limba maghiară a Radio România București. În interviu, Attila Gidó, a vorbit despre așa zisa „Noaptea de cristal” (Kristallnacht) din 9/10 noiembrie 1938 și despre efectele acestui val de pogromuri asupra evreii din Germania și Austria.

URL: <http://www.bukarestiradio.ro/2018/11/12/nyolcvan-eve-volt-a-kristalyejszaka/>

Autor: Fosztó László

Perioada: 19/11/2018

Numele organului de presă: Televiziunea Română Cluj

Titlul emisiunii: Transilvania Policromă

Tema dezbătută: Luni, 19 noiembrie 2018, László Fosztó (cercetător ISPMN) a fost invitat la emisiunea *Transilvania Policromă* la TVR Cluj. Discuția a avut ca temă centenarul Marii Uniri din 1918. Producătorul și moderatorul emisiunii a fost Dandoci Lavinia. Într-o intervenție telefonică, Mihai Neacșu, directorul Centrului Național de Cultură a Romilor, a vorbit despre evenimentele organizate de CNCR prin Caravana Marii Uniri. Au fost prezentate reportaje despre artiștii Alexandru Țitruș (muzicant) și Rudolf Moca (actor) în cadrul rubricii *100 de Portrete Policrome*. László Fosztó a vorbit despre contribuția minorităților la societatea și cultura română prin valorile diferitelor culturi, și care pot fi valorizate prin continuarea dialogului între diferitele etnii.

Autor: Fosztó László

Perioada: 19/12/2018

Numele organului de presă: Radio Cluj, redacția în limba maghiară

Numele participantului: Fosztó László

Titlul emisiunii: Observator Transilvănean (Erdélyi Figyelő)

Tema dezbătută: Miercuri, 19 decembrie 2018, László Fosztó (cercetător ISPMN) a fost invitat la emisiunea *Observator Transilvănean (Erdélyi Figyelő)* a redacției de limba maghiară a studioului regional TVR Cluj. Tema discuțiilor a fost sărbătorirea Zilei minorităților naționale din România. László Fosztó a vorbit despre diferitele nivele ale reprezentării relațiilor cu minoritățile, de la declarații politice, acordarea de drepturi și instituții dedicate, până la interacțiunile cotidiene. Distanțele dintre diferitele nivele pot fi considerabile și scopul este acela de a promova un sistem cât mai coerent de protecție a minorităților.

Cap VII. Publicații în afara editurii

Titlul publicației: *Terenuri noi, metode noi. Mihai Pop 110 de la naștere*

Titlul articolului: *Funcțiile sociale ale memoriei în Cluj (1440–2012)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: cotate CNCSIS

Limbă: română

Autor ISPMN : Jakab Albert Zsolt

Editor: Narcisa Știucă

Coeditor: Adrian Stoicescu

Abstract: *Funcțiile sociale ale memoriei în Cluj (1440–2012)*. In: Știucă, Narcisa – Stoicescu, Adrian (ed.): *Terenuri noi, metode noi. Mihai Pop 110 de la naștere*. Editura Universității din București, București, 2018, 121–138.

Scopul cercetării efectuate începând cu anul 2002 a fost de a prezenta, de a descrie și de a interpreta acele formațiuni, reprezentări și procese memoriale incluse în tematica formelor memoriale locale culturale și/sau colective ale orașului Cluj-Napoca, respectiv în problematica socială a acestor forme. Studiul analizează procesul de producție a memoriei culturale, strategiile de producere a memoriei și utilizarea socială a acesteia. Analiza s-a concentrat asupra organizării, funcționării și a efectelor proceselor de constituire a memoriei, precum și a proceselor comemorative ale unui singur oraș. Cercetarea de teren a avut loc în Cluj-Napoca, scopul acesteia constând în elaborarea unei imagini organice despre manipularea timpului, folosirea trecutului, a memoriei și caracterul local (localității/localité). Analiza producției, a expunerii și a utilizării memoriei se bazează pe trecerea în revistă și pe cercetarea ridicării plăcilor comemorative și a statuilor, respectiv a ritualurilor și a festivităților comemorative.

Titlul publicației: *Reinventand germanitatea. Etnicizare, mobilitate și împrumut cultural la marginea Europei*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: cotate CNCSIS

Limbă: română

Autori: Oltean Ovidiu, Christian Schuster

Autor ISPMN : Anghel Remus

Abstract: Noțiunea de reinventare a germanității pleacă de la o realitate paradoxală a sudului Transilvaniei și a Banatului. Deși au trecut mai bine de douăzeci de ani de la emigrarea în masă a sașilor transilvăneni și a șvabilor bănățeni, care literalmente a dus la golirea orașelor și satelor transilvănene și bănățene de populația germană autohtonă, germanitatea locală nu a dispărut, ci pur și simplu a fost adoptată și reinventată de populația locală negermană. Acest volum analizează cum germanitatea, atunci când nu mai există, este reinventată, reinterpretată și asumată social și cultural, un exemplu al rezilienței structurilor sociale și al normelor și valorilor culturale locale în fața transformărilor majore din ultimele decenii. Acest proces de recompunere socială este susținut și potențat de intense legături instituționale transnaționale dintre România și spațiul german, de mobilități transnaționale ale etnicilor români și germani care migrează și încearcă să refacă legăturile cu țara de origine, de politicile multiculturale ale statului român. Reziliența și reinventarea germanității în vechile

localități săsești și șvăbești din România devin parte a schimbărilor sociale locale și a proceselor contemporane de mobilitate și transnaționalism, de căutare identitară și culturală a locuitorilor acestor zone.

Titlul publicației: *[Noile contexte ale patrimoniului etnografic: funcție, uz, interpretare] A néprajzi örökség új kontextusai. Funkció, használat, értelmezés*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: http://kjnt.ro/szovegtar/kotet/KKonyvek_43_2018_JakabAZs-VajdaA_szerk_A-neprajzi-orokseg

Editor: Vajda András

Editor ISPMN : Jakab Albert Zsolt

Abstract: Jakab Albert Zsolt – Vajda András (ed.): *[Noile contexte ale patrimoniului etnografic: funcție, uz, interpretare] A néprajzi örökség új kontextusai. Funkció, használat, értelmezés.* (Krizsa Könyvek, 43.) Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2018.

Volumul de față s-a născut din materialul celor două conferințe organizate în anul 2017, și – în mare parte referindu-se la problematica valorilor patrimoniului etnografic – este o încercare de redare a acelor paradigme, respectiv contexte sociale, culturale și mediatice, care în ultimele două secole au determinat cadrele culegerii, prezervării/stocării, interpretării și expunerii, respectiv utilizării valorilor etnografice maghiare. În acest sens, studiile incluse prezintă în primul rând abordări etnografice/antropologice și abordări ale științelor culturale cu privire la patrimoniu și patrimonizare.

Aceste lucrări interpretează diverse abordări ale noțiunii și paradigmei de patrimoniu, tradițiile de cercetare referitoare la acesta, respectiv practica socială a patrimonizării (structuri, discursuri, socializare). Localizarea tradiției, atribuirea ei unor comunități etnice și/sau unor regiuni anume se încadrează în tendințele contemporane ale utilizării sociale, în urma cărora problematica patrimoniului cultural reprezintă deodată un caz pentru actorii sociali și o provocare pentru cercetători.

Titlul publicației: *[Noile contexte ale patrimoniului etnografic: funcție, uz, interpretare] A néprajzi örökség új kontextusai. Funkció, használat, értelmezés*

Titlul articolului: *[Patrimoniu: etnicitate, identitate regională și teritorialitate] Örökség: etnicitás, regionális identitás és territorialitás*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: http://kjnt.ro/szovegtar/pdf/KKonyvek_43_2018_JAZs-VA_szerk_A-neprajzi-orokseg_01_JakabAZs-VajdaA

Autor: Vajda András

Autor ISPMN : Jakab Albert Zsolt

Abstract: Studiul: *[Patrimoniu: etnicitate, identitate regională și teritorialitate] Örökség: etnicitás, regionális identitás és territorialitás.* In: Jakab Albert Zsolt – Vajda András (ed.): *[Noile contexte ale patrimoniului etnografic: funcție, uz, interpretare] A néprajzi örökség új kontextusai. Funkció, használat, értelmezés.* (Krizsa Könyvek, 43.) Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2018, 7–28. (co-autor împreună cu VAJDA András)

De la descoperirea ei, cultura populară a fost utilizată în numeroase ipostaze și abordări. Din secolul al XIX-lea până la mijlocul secolului XX, cultura populară a fost considerată drept tradiție, care într-

adevăr își are rădăcinile în trecut, însă se alimentează din prezent și tot în prezent își manifestă influența. Când această tradiție și-a pierdut legătura cu organizarea vieții cotidiene, doar atunci s-a considerat a fi o tradiție care trebuie protejată și păstrată. Protejarea ei (instituțională) a deprins-o însă din mediul ei original. Noul mediu al tradiției a devenit școala și scena, deci păstrarea tradiției s-a îmbinat radical cu fenomenul folclorismului. În Europa din anii 1970, în Bazinul Carpatic doar din anii 2000 a început un proces de a privi cultura (populară) drept patrimoniu. Se pare că această paradigmă persistă și în zilele noastre. Pe teritoriul Bazinului Carpatic odată cu descoperirea valorilor etnografice populare a pornit și valorificarea socială pe scară largă a acestora, ceea ce s-a manifestat conform a două tendințe contradictorii: (1) pe de o parte, tradiția locală fusese identificată drept națională, drept urmare valorile și tradițiile etnografice descoperite au fost distanțate de comunitățile care le-au creat și le-au folosit, (2) iar pe de altă parte, pentru localizarea tradiției s-a efectuat atașarea acesteia la o zonă, o regiune, un grup etnic, o comunitate anume, respectiv identificarea diferențelor regionale.

Titlul publicației: *Aus den Giftschränken des Kommunismus. Methodische Fragen zum Umgang mit Überwachungsakten in Zentral- und Südosteuropa [Chestiuni metodologice privind abordarea dosarelor de supraveghere în Europa Centrală și de Sud-Est]*

Titlul articolului: *Censorship Revisited [Reevaluarea funcționării sistemului de cenzură]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: <https://www.verlag-pustet.de/shop/item/9783791728179/aus-den-giftschränken-des-kommunismus-von-florian-kuhrer-wielach-kartoniertes-buch>

Autor ISPMN : Kiss Ágnes

Editori: Florian Kührer-Wielach, Michaela Nowotnick

Abstract: Studiul analizează mecanismele și diferitele tipuri de practici informale prin care a fost susținută eficiența sistemului cenzurii de tip sovietic. Studiul de caz a fost făcut pe România folosind informații provenite din surse varii (interviuri, memorii/autobiografii, documente contemporane oficiale și private) care acoperă atât sfera culturală românească cât și cea minoritară (mai precis cea maghiară, germană și sârbă). Validitatea și generalitatea rezultatelor cercetării pe cazul României sunt susținute de informații culese din literatura care abordează funcționarea cenzurii din alte state socialiste (Uniunea Sovietică, Ungaria, Republica Democrată Germană, Polonia și Cehoslovacia).

Titlul publicației: *Slavic Review*

Titlul articolului: *Educating the Hungarian Roma. Nongovernmental Organizations and Minority Rights (Educând Romii din Ungaria. Organizații nonguvernamentale și drepturile minorităților), Andria D. Timmer. Lanham: Lexington Books, 2017*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

URL: doi: 10.1017/slr.2018.42

Autor ISPMN : Toma Stăfănia

Abstract: Luni, 23 aprilie 2018, a apărut recenzia scrisă de Toma Stăfănia (cercetător ISPMN) despre volumul *Educating the Hungarian Roma. Nongovernmental Organizations and Minority Rights (Educând Romii din Ungaria. Organizații nonguvernamentale și drepturile minorităților)* scris de Andria Timmer, lector în antropologie la Universitatea Christopher Newport (Virginia, SUA). Volumul a apărut la Editura Lanham: Lexington Books în 2017. Cercetarea ei s-a focalizat pe segregarea

educațională a romilor din Ungaria. Volumul este o analiză convingătoare și detaliată a obstacolelor și deficiențelor în modul de funcționare a organizațiilor nonguvernamentale ale romilor din Ungaria, subliniind totodată câteva strategii care ar putea fi luate în considerare pentru a evita efectele nedorite ale unor programe și politici de intervenție. Recenzia a apărut în revista *Slavic Review*, vol. 77, Nr. 1, primăvara 2018, p. 247-248. Articolul poate fi accesat:

<https://www.cambridge.org/core/journals/slavic-review/article/educating-the-hungarian-roma-nongovernmental-organizations-and-minority-rights-by-andria-d-timmer-lanham-lexington-books-2017-xxxvii-163-pp-bibliography-glossary-index-8000-hard-bound/27F1457526CA3F22FF4CC241DD5F3153>

Titlul publicației: *[Efectul Marelui Război asupra schimbării culturii cotidiene] A Nagy Háború hatása a mindennapok kultúrájának változására*

Titlul articolului: *[Memoria Marelui Război în Cluj] A Nagy Háború emlékezete Kolozsváron*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: <https://tinyurl.com/y75lyakj>

Autor ISPMN : Jakab Albert Zsolt

Abstract: Jakab Albert Zsolt: *[Memoria Marelui Război în Cluj] A Nagy Háború emlékezete Kolozsváron*. In: Glässer Norbert – Mód László (ed.): *[Efectul Marelui Război asupra schimbării culturii cotidiene] A Nagy Háború hatása a mindennapok kultúrájának változására*. (A vallási kultúrakutatás könyvei, 35.) MTA-SZTE Vallási Kultúrakutató Csoport – SZTE BTK Néprajzi és Kulturális Antropológiai Tanszék, Szeged, 2018, 447–471.

În perioada Primului Război Mondial, la Cluj nu au fost realizate monumente comemorative în amintirea celor căzuți în lupte. Funcția statuii din lemn Straja Carpaților (1915) a constat în reprezentarea războiului victorios, în promovarea spiritului de sacrificiu al cetățenilor și a implicării morale a acestora în evenimentele în curs de desfășurare la mare depărtare de oraș. Actele comemorative au fost dedicate explicit amintirii eroilor de război și nu amintirii victimelor. Prin construirea publică a figurii eroului care își sacrifică viața, moartea soldaților – până la Primul Război Mondial, mai degrabă o problemă privată – a fost transformată într-o chestiune publică. Pierderii individuale i-a fost conferită o funcție constructivă în privința comunității prin intermediul doliului național, în calitatea de sacrificiu suprem adus pentru țară. Eroii Primului Război Mondial au fost comemorați la distanță de peste două decenii. În același timp, a fost însă evidențiată neîntrerupt și amintirea morților celui de-al Doilea Război Mondial și evenimentele prezentului.

Titlul publicației: *[Efectele sociale și culturale ale modernizării la Târgu Secuiesc (1750–1944)] A polgárosodás társadalmi és kulturális hatásai Kézdivásárhelyen (1750–1944)*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: http://kjnt.ro/szovegtar/kotet/DET_2018_DimenyA_A-polgarosodas

Autor: Dimény Attila

Editor ISPMN : Jakab Albert Zsolt

Abstract: Dimény Attila: *[Efectele sociale și culturale ale modernizării la Târgu Secuiesc (1750–1944)] A polgárosodás társadalmi és kulturális hatásai Kézdivásárhelyen (1750–1944)*. Editat de Jakab Albert Zsolt. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2018.

Autorul ca muzeograf și etnograf al muzeului din Târgu Secuiesc este în contact zilnic cu obiectele și documentele legate de bresle, care au avut un rol important în viața orașului timp de mai multe secole. Datorită cercetărilor istorice știam deja foarte multe despre orașul medieval și despre funcționarea breslelor. Dar modernizarea burgheză din secolul al XIX-lea, precum impactul acestui proces asupra societății locale, asupra culturii și a stilului de viață al localnicilor, nu a fost cercetat mai profund până în prezent.

În cadrul școlii doctorale, cu ajutorul metodelor antropologiei istorice, urbane, autorul a studiat mai aprofundat mai ales efectele socio-culturale ale modernizării orașului. După parcurgerea bibliografiei a stabilit că acest proces complex se reflectă (poate fi studiat, analizat și interpretat) mai ales în structura demografică și socială a orașului, în apariția asociațiilor civice, în structura și folosirea spațiului, cât și în modul de reprezentare vizuală (cu fotografii și cărți poștale) a modernizării. Întrebările ivite în timpul cercetării au fost împărțite în cinci grupe principale, și tratate pe rând în cadrul lucrării, autorul încercând să ajungă la răspunsuri bine argumentate, documentate.

Titlul publicației: *Intersections. East European Journal of Society and Politics*

Titlul articolului: *Roma within Obstructing and Transformative Spaces: Migration Processes and Social Distance in Ethnically Mixed Localities in Romania [Romii între spații obstructive și transformative: procesele de migrație și distanța socială în localitățile mixte din punct de vedere etnic din România]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: <http://intersections.tk.mta.hu/index.php/intersections>

Autori ISPMN : Toma Stefánia, Fosztó László

Abstract: Cuvinte cheie: mobilitate, distanță socială, schimbare socială, România

În luna octombrie 2018, a apărut Volumul 4 numărul 3 al revistei Intersections, al doilea număr special dedicat mobilității transnaționale a romilor. Ca și în numărul anterior (nr. 2), și acest număr conține două articole care au rezultat din proiectul MIGROM – The Immigration of Romanian Roma to Western Europe: Causes, effects, and future engagement strategies, un proiect internațional FP7 în care a participat și ISPMN. Unul dintre articole este semnat de Giuseppe Beluschi-Fabeni, cercetător la Universitatea din Granada cu titlul *Ritual Spaces and Burial Places [Spații rituale și locuri de veci]*. Studiul cercetătorilor ISPMN, Stefánia Toma și László Fosztó, *Roma within Obstructing and Transformative Spaces: Migration Processes and Social Distance in Ethnically Mixed Localities in Romania [Romii între spații obstructive și transformative: procesul migrației și distanță socială în localități mixte din punct de vedere etnic din România]* discută interconexiunea între contextul social, procesele de migrație și transformările sociale locale. Autorii argumentează că *pattern*-urile de migrație în care participă romii sunt definite și de distanța socială între romi și membrii majorității locale. Articolele pot fi citite pe pagina <http://intersections.tk.mta.hu/index.php/intersections/issue/view/17>

Titlul publicației: *Marmara University Journal of Political Science (Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi)*

Titlul articolului: *Religion and Ethnicity: Muslim Turkish and Tatar Identity in Dobruja (Romania) throughout the 20th Century (Religie și etnie: identitatea turcilor și tătarilor musulmani din Dobrogea pe parcursul sec. XX)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: <http://dergipark.gov.tr/ipsus/issue/39175>

Autor ISPMN : Adriana Cupcea

Abstract: Autoarea pornește de la afirmația Mariei Todorova, că în regiunea Balcanilor cea mai importantă moștenire, este cea din sfera demografică, explicând că de fapt diversitatea etnică și religioasă a Balcanilor a rămas printre puținele elemente ale unei moșteniri otomane continue. Astfel, în cadrul studiului, comunitățile turcă și tătară din Dobrogea (Romania) au fost abordate ca parte a acestei specificități a regiunii. Pe baza anchetelor de teren, analizei de text și cercetării documentare, în cadrul studiului au fost identificați factorii politici, economici, sociali și simbolici care au determinat evoluția mentalului colectiv al turcilor și tătarilor musulmani din Dobrogea, din 1878 și până în prezent, de la autoidentificarea ca și comunitate religioasă la auto percepția ca și comunitate etnică. De asemenea, au fost identificate care sunt suprapunerile prezente dintre cele două ipostaze, în imaginarul identitar actual al turcilor și tătarilor musulmani din Dobrogea.

Titlul publicației: *Religious Education between Radicalism and Tolerance (Educația religioasă între radicalism și toleranță)*

Titlul articolului: *The Turkish Diyanet and its Activities in the Muslim Community in Dobruja (Romania)(Diyanet-ul Turc și activitățile sale în comunitatea musulmană din Dobrogea)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: https://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-658-21677-1_19

Autor ISPMN : Adriana Cupcea

Abstract: Considerând religia islamică ca fiind una dintre principalele trăsături comune din Turcia și comunitatea musulmană din Dobrogea, studiul demonstrează faptul că islamul a constituit și constituie în continuare unul dintre principalele câmpuri de interacțiune, dintre statul turc și comunitatea locală, în primul rând prin acțiunile Diyanet-ului (Președinția Afacerilor Religioase din Turcia). Studiul analizează modurile de operare, planurile de acțiune și interacțiunile Diyanet-ului cu comunitatea musulmană locală, inclusiv în planul vieții cotidiene și efectele acestora la nivel local, începând de la elita religioasă și până la membrii comunității, asupra practicilor religioase ale musulmanilor din Dobrogea, dar și asupra educației personalului religios.

Titlul publicației: *Cultural Heritage and Cultural Politics in Minority Conditions [Patrimoniu cultural și politici culturale în contexte minoritare]*

Titlul articolului: *Migration and the Politics of Ethnicity. The Case of Moldavian Csángós [Migrație și politica etnicității. Cazul ceangăilor din Moldova]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

Autor ISPMN : Peti Lehel

Editori: Árpád Töhötöm Szabó, Mária Szikszai

Abstract: Articolul prezintă schimbarea etnicității ceangăilor din Moldova în contextul migrației forței de muncă masive în țările occidentale, precum și efectele etnopoliticilor în modelarea identității ceangăilor din Moldova.

Titlul publicației: *Magyar Kisebbség*

Titlul articolului: *A román munkaerő-piaci helyzetét egy Kis-Küküllő menti településen [Situația pe piața muncii a romilor într-o așezare situată în regiunea Târnavei Mici]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

Autor ISPMN : Peti Lehel

Coautor ISPMN : Kiss Tamás

Editor ISPMN : Kiss Tamás

Abstract: Articolul prezintă situația unei comunități rome care locuiește într-un sat din regiunea Târnavei Mici și analizează relația dintre comunitatea romă și maghiară, pe baza unui teren de cercetare desfășurat în anul 2014. Strategiile de subzistență ale romilor locali arată o serie de caracteristici tipice pentru coexistența romilor și a maghiarilor în satele transilvănene: romii sunt segregati spațial, suferă de excludere economică și socială; comparativ cu epoca socialistă populația de romi a crescut semnificativ. Situația actuală a romilor reprezintă situația non-tipică a unui sat transilvănean, în care, ca urmare a dezvoltării industriale în sat, membrii comunității maghiare își schimbă drastic strategia de subzistență pe termen scurt. Prin urmare, semnificația anterioară a agriculturii, care oferea locuri de muncă și pentru romi, scade substanțial. Deoarece resursele locale nu sunt accesibile romilor, membrii comunității rome au răspuns la această nouă situație cu migrația muncii în străinătate, ceea ce până la urmă afectează situația lor economică doar într-o mică măsură. Pentru majoritatea romilor, chiar și subzistența zilnică este o provocare. Acestea sunt lăsate în afara resurselor, singurul lor mijloc de venit competitiv fiind migrația forței de muncă, ceea ce indică și consolidează excluderea acestora din localitate.

Titlul publicației: *Acta Ethnographica Hungarica*

Titlul articolului: *Migration and pentecostalism in a mendicant Roma community in Eastern Moldavia [Migrație și religie penticostală într-o comunitate de romi cerșetori din estul Moldovei]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

Autor ISPMN : Peti Lehel

Abstract: Pe parcursul textului sunt analizate schimbările religioase și sociale ale unei comunități de romi penticostali dintr-un sat mixt din punct de vedere etnic și religios, relația dintre practicile migratorii și trecerea la religia penticostală. În prima parte a articolului, autorul prezintă comunitatea romă și schițează contextul trecerii acesteia la religia penticostală. În cea de-a doua parte, sunt analizate cele două tipuri de migrație a romilor: 1. migrația cerșitului, care se concentrează mai ales în țările nord-europene și 2. migrația care se concentrează în țările vest-europene și are ca scop o ședere mai îndelungată. Autorul subliniază impactul migrației în schimbarea situației comunității rome și importanța religiei penticostale în procesele de modernizare a comunității rome.

Titlul publicației: *Fragmente de pe un câmp de luptă: studii în istoria universității*

Titlul articolului: *Universitarii și extrema dreaptă: cazul Dragoș Protopopescu de la Universitatea din Cernăuți*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: română

Autor ISPMN : Anca Filipovici

Editor: Florea Ioncioaia, Leonidas Rados

Abstract: Studiul analizează textele semnate de Dragoș Protopopescu, profesor la Universitatea românească din Cernăuți, în publicațiile de extremă dreaptă și scrierile literare, reconstituind pe baza presei și a documentelor de arhivă evoluția politică a universitarului în anii '30. Demersul este realizat în conexiune cu influența pe care Protopopescu, în calitate de susținător al Mișcării legionare, a exercitat-o prin propaganda în cadrul mișcării studențești naționaliste, contribuind, prin scrierile sale, la întreținerea atmosferei antisemite din universitate.

Titlul publicației: *Ethnologia Balcanica. Journal for South-East Anthropology*

Titlul articolului: *“This Is How I Abandoned School and Began Selling Sunflower Seeds” – Work Experiences, Living Conditions, and Relations to Formal Education of Roma Families in a Romanian Town [„Așa am abandonat școala și am început să vând semințe de floarea soarelui” – Experiența de muncă, condiții de trai și relația cu educația formală ale familiilor de romi dintr-un oraș din România]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

Autor: Plainer Zsuzsa

Editor: Klaus Roth - Milena Benovksa

Abstract: Studiul de față analizează narativele și experiențele unei comunități de romi legate de educația formală și rolul educației în pozițiile de pe piața muncii. Colectarea și analiza acestor narative, ale mai multor generații din aceleași familii de romi, ne arată că efectele experiențelor negative cu sistemul educațional aduc după sine reproducerea inegalităților educaționale în cadrul tinerilor romi din această comunitate urbană din România.

Titlul publicației: *East European Politics and Societies and Cultures*

Titlul articolului: *“Everybody Loved Each Other There”: Roma Memories of the One-Time Cinka Panna Colony in Oradea and Its Liquidation during the Communist Times [„Acolo fiecare a iubit pe celălalt”: Memorii romi despre fosta colonie din Oradea și desființarea sa în timpul regimului comunist]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

Autor: Plainer Zsuzsa

Abstract: Studiul de față reflectă rezultatele cercetării despre fosta colonie de romi din Oradea. Scopul acestui studiu este reconstruirea acestui capitol invizibil al istoriei sociale a romilor din perioada comunistă; cum a fost organizată colonia de romi Cinka Panna, care erau condițiile de locuire și activitățile economice ale acelei comunități în anii 1970, ce factori au contribuit la destrămarea locului și care sunt consecințele acestei relocări forțate în prezent. Memoriile romi despre comunitate ne arată că politicile egalitare și sistemul paternalist al comunismului de stat a facilitat de fapt crearea și menținerea unor inegalități sociale, care au adus după sine pauperizarea acestui grup de romi din România.

Titlul publicației: *Revista de Istorie a Evreilor din România*

Titlul articolului: *Adolescent Political Turmoil: A Review of Anti-Semitism in Interwar Romanian High Schools (Turbulențe politice ale adolescenței: o evaluare a antisemitismului în liceele din România interbelică)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: engleză

Autor ISPMN : Anca Filipovici

Editor: Andreea Toma

Abstract: În România interbelică, disciplina a fost utilizată de autoritățile școlare pentru a obține cetățeni români loiali și utili. În același timp, statul român creat după unirea din 1918 avea un grad înalt de multietnicitate. Elevii evrei constituiau un procent important în liceele românești, fiind al doilea grup etnic al populației școlare, după români. Limitele controlului social asupra tineretului s-a manifestat, printre altele, prin tensiunile interetnice din licee, într-o societate marcată de antisemitism. Pornind de la surse de arhivă, acest studiu propune o sinteză statistică a populației școlare evreiești din liceele interbelice, urmată de o analiză sintetică a actelor de indisciplină și a implicării tineretului în mișcări politice radicale.

Titlul publicației: *Magyar Kisebbség*

Titlul articolului: *„De én itt nőttem fel és cigány vagyok”. A romák társadalmi helyzetete és munkaerőpiaci lehetőségei egy partiumi nagyvárosban [„Dar eu am crescut aici și sunt un țigan”. Integrarea socială și posibilitățile pe piața muncii ale romilor într-un oraș mare din nord-vestul României]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: maghiară

Coautor: Toró Tibor

Abstract: În studiul intitulat „De én itt nőttem fel és cigány vagyok”. A romák társadalmi helyzetete és munkaerőpiaci lehetőségei egy partiumi nagyvárosban au fost publicate părți ale unei analize efectuate în cadrul proiectului „INTEGRO. Integrare prin formare și mediere pentru ocupare” (POSDRU/165/6.2/S/140487, 2014-2015). Acest proiect și-a propus cartografierea condiției sociale a romilor, a oportunităților și a posibilităților acestora pe piața forței de muncă, precum și identificarea factorilor care influențează relațiile lor cu ne-romii (cu românii, respectiv cu maghiarii). Colectarea datelor a implicat atât metode de cercetare calitative, cât și metode cantitative. Prezentul studiu conține rezultatele cercetării privind sistemul local al inegalităților sociale, participarea romilor pe piața forței de muncă, respectiv categoriile etnice locale observate în cazul unei comunități de romi care locuiește într-un oraș mare în nord-vestul României. În plus, abordăm și participarea politică și mobilizarea politică a comunității supuse examinării.

Titlul publicației: *Magyar Kisebbség*

Titlul articolului: *A romák társadalmi és munkaerőpiaci integrációja egy középerdélyi kisvárosban [Integrarea socială și posibilitățile pe piața muncii ale romilor într-un oraș mic în centrul Transilvaniei]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: maghiară

Coautor: Toró Tibor

Abstract: Studiul rezumă principalele rezultate ale unei cercetări de teren realizată în 2014 într-un oraș mic situat în centrul Transilvaniei. Cercetarea a fost derulată în cadrul proiectului „INTEGRO. Integrare prin formare și mediere pentru ocupare” (POSDRU/165/6.2/S/140487, 2014-2015), proiect care și-a propus cartografierea condiției sociale a romilor, a oportunităților și a posibilităților acestora pe piața forței de muncă, precum și identificarea factorilor care influențează relațiile lor cu ne-romii (cu românii, respectiv cu maghiarii). Colectarea datelor a implicat atât metode de cercetare calitative cât și metode cantitative. În analiza de față abordăm diferențele sociale locale (inegalități spațiale și sociale, accesul la serviciile și resursele locale, atitudinea bisericilor și a organizațiilor neguvernamentale față de comunitățile rome), participarea pe piața forței de muncă și mobilizarea politică a romilor, precum și categoriile etnice locale.

Titlul publicației: *Brukenthalia. Supliment al Brukenthal. Acta Musei*

Titlul articolului: *Images of National and Ethnic Identity in Iosif Berman's Photography (Imagini ale identității naționale și etnice în fotografia lui Iosif Berman)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: cotate CNCSIS

Limbă: engleză

Autor ISPMN : Anca Filipovici

Abstract: Textul analizează, din perspectiva istoriei culturale, transpunerea vizuală a identității naționale în creația fotografică a lui Iosif Berman. Au fost incluse în studiu fotografiile tipărite în revistele interbelice Realitatea ilustrată (1929-1940), România ilustrată (1926-1928), Săptămâna ilustrată (1923-1924), National Geographic Magazine (1934), și în două albume (1998, 2013) ce redau colecții de arhivă aflate la Muzeul Țăranului Român și Biblioteca Națională a României. În același timp, cercetarea explorează rolul și expresia etnicității în fotografia lui Berman, acesta fiind unul dintre puținii foto-jurnaliști profesioniști care au surprins elemente vizuale ale identității evreiești, într-o perioadă în care reprezentarea evreității era eludată din orice referiri la imaginea națională. Ipoteza de lucru a fost astfel aceea că fotografia lui Iosif Berman constituie o sursă vizuală pentru crearea și reproducerea identității naționale și etnice, bazate mai degrabă pe autenticitate, decât pe specific. Iar aceasta, cu atât mai mult cu cât fotografiile dezvăluie mai multe despre societatea și perioada când au fost produse, decât despre subiectul aflat sub reflector.

Titlul publicației: *Relațiile de înrudire. Căsătoria - atitudini, practici și dinamici*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: cotate CNCSIS

Limbă: română

URL: <http://edituramega.ro/carte/706-relatiile-de-inrudire-casatoria-atitudini-practici-si-dinamici>

Autor ISPMN : Hossu Iulia

Abstract: Cartea are la bază lucrarea de doctorat a autoarei susținută în anul 2010, la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, sub conducerea prof. univ. dr. Ion Cuceu. Apariția volumului este finanțată de Editura MEGA, ca urmare a unui concurs deschis în anul 2017. Volumul abordează un subiect puțin discutat în literatura de specialitate din România, respectiv relațiile de înrudire cu accent pe căsătorie.

Titlul publicației: *Romanian Journal of Population Studies*

Titlul articolului: *Family Cohesion. “Diffuse Family” Practices and the Transnational Perspective [Coeziunea de familie. Practicile familiei difuze și perspectiva transnațională]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: cotate CNCSIS

Limbă: engleză

URL: <http://rjps.reviste.ubbcluj.ro/volume-xii-issue-1-2018january-june/iulia-elena-hossu/>

Autor ISPMN : Hossu Iulia

Abstract: Încercând să răspundă la întrebarea Cum s-a modificat perspectiva asupra familiei în contextul migrației?, articolul identifică și analizează cele mai importante practici ale familiilor transnaționale care au menținut coeziunea acestora în cazul migrației românești.

Titlul publicației: *When "Home" Means More Than One Country: The Discursive (Re)Construction of Identities in Trans-National Migrant Communities [Când „acasă” înseamnă mai mult de o singură țară. Discursul de (re)construcție a identităților în comunitățile transnaționale]*

Titlul articolului: *“Where is Home?” or Building an Identity: The Case of Transnational Families [Unde este „acasă”? Construirea unei identități – cazul familiilor transnaționale]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: <http://lincom-shop.eu/LSSP-02-WHEN-HOME-MEANS-MORE-THAN-ONE-COUNTRY/en>

Autor ISPMN : Hossu Iulia

Editor: Daniel Ochieng Orwenjo, Ashiru Hameed Tunde (eds.)

Abstract: Studiul încearcă să ofere în paralel o imagine despre importanța pe care o ocupă „casa” în imaginarul colectiv al socialului românesc și modul în care acest concept rămâne important în mentalul populației care emigrează. Totodată, el caută răspunsul la întrebarea: Ce reprezintă acasă pentru migranții români?

Titlul publicației: *Childhood and Parenting in Transnational Settings [Copilăria și părinții în structurile transnaționale]*

Titlul articolului: *“Our Westerner”: The Role of Romanian-naturalized Youth in Reconfiguring Moldavian Transnational Families [„Vesticii noștri”. Rolul tinerilor în reconfigurarea familiilor transnaționale (Republica Moldova)]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: <https://www.springer.com/us/book/9783319909417>

Autor ISPMN : Hossu Iulia

Editor: Ducu Viorela, Nedelcu Mihaela, Telegdi-Csetri Aron (Eds.)

Abstract: Studiul ilustrează modul în care tinerii din Republica Moldova, prin rolul pe care-l ocupă în familiile de origine (majoritatea dezvoltate și ancorate într-o societate tradiționalistă, tributară încă unei mentalități socialiste în care progenitura ocupă un rol central) au reprezentat în mare măsură forța motrice în procesul de redobândire a cetățeniei românești de către cetățenii moldoveni.

Titlul publicației: *A 40 éves kolozsvári táncház sajtókronológiája II. (1990–2017) [Cronologia presei referitoare la cei 40 de ani ai casei dansului popular din Cluj II. (1990–2017)]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: http://kjnt.ro/szovegtar/kotet/KKonyvek_44_2018_KonczeiCs_szerk_A-40-eves-kolozsvari-tanchaz-II

Autor ISPMN : Könczei Csongor

Editor ISPMN : Könczei Csongor

Abstract: Cronologia presei referitoare la cei 40 de ani ai casei dansului din Cluj II. (1990–2017)

Mișcarea de tip revival a caselor dansului popular (táncház) din orașe a fost una dintre cele mai importante fenomene din ultimele decenii, având influențe deosebit de importante asupra vieții culturale și sociale a maghiarilor din Transilvania. Dar oare cum a fost posibil ca în timpul comunismului să apară o mișcare civilă inițiată de jos, care s-a instalat în opinia publică maghiară de atunci, apoi ideea în sine s-a răspândit în deceniile ce au urmat, iar politica culturală a încercat și încearcă și astăzi să o includă într-o categorie modelată de sus.

În anul 2017 casele dansului din Transilvania au împlinit patruzeci de ani, și în aceste patru decenii s-au scris multe de către mulți pe această temă. Cronologia de față este o colecție a acestor scrieri alese, redactată și completată cu note, care nu dorește a fi o istorie a caselor dansului din Transilvania, și nici măcar a celei din Cluj, deși din ordinea cronologică și din modul redactării reiese un fel de poveste istorică. Se formulează întrebarea: de ce cronologia caselor dansului clujene și nu per ansamblu, transilvănenene? Pentru că fenomenul din Cluj fusese primul și cel mai important? Sau pentru că redactorul – datorită aspectelor familiale – cunoaște cel mai bine această parte a fenomenului? Răspunsul este mai simplu: pentru că majoritatea articolelor din acest volum se referă la casele dansului, la publicul și muzicanții din Cluj. Sigur, unele scrieri sintetizante, problematizante au un caracter mai general, dar acestea se referă atât la casele dansului din Cluj, cât și la toate celelalte.

Principiul de redactare al volumului de față este încercarea de a se concentra exclusiv asupra caselor dansului popular din Cluj. Deoarece după 1990 casa dansului popular la Cluj (precum în mod general în Transilvania și Ungaria) se leagă pe mai multe căi de funcționarea ansamblurilor de dans popular, este important de notat următoarele: casa dansului din zona urbană încearcă o trăire și preservare a culturii populare prin forma unei distracții a unei comunități mai restrânse, în timp ce ansamblul de dans popular face acest lucru în primul rând ca un grup creativ menit să realizeze producții pe scenă. De aceea în acest volum se regăsesc doar ocazional articole despre recitalurile sau evenimentele ansamblurilor de dans popular, însă regăsim câteva interviuri, prin care putem înțelege mai bine procesele schimbătoare ale vieții dansului popular din Cluj din ultimele decenii. La fel se întâmplă și cu reeditarea unor anunțuri sau reportaje despre taberele de muzică și dans popular, a căror existență se datorează tot mișcărilor caselor de dans popular din Cluj, despre care s-ar putea realiza o cronologie de presă separată, datorită numărului mare de scrieri, ce au apărut în presa maghiară din Transilvania.

Titlul publicației: *Új Kelet*

Titlul articolului: *Az Új Kelet első két évtizede [Primele două decenii ale revistei Új Kelet]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

Autor ISPMN : Gidó Attila

Abstract: Articolul oferă un scurt istoric al ziarului interbelic evreiesc de limba maghiară ”Új Kelet”. Ziarul a apărut la Cluj între 1918-1940, după care a fost relansat în Tel Aviv în 1948.

Titlul publicației: *Levéltári Szemle*

Titlul articolului: *Román állami levéltári források az észak-erdélyi holokausz történetéhez [Documente referitoare la Holocaustul din Transilvania de Nord în Arhivele Naționale Române]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

Autor ISPMN : Gidó Attila

Abstract: Articolul descrie stadiul cercetărilor referitoare la Holocaustul din Transilvania de Nord. Sunt prezentate cele mai importante surse arhivistice din Direcțiile Județene ale Arhivelor Naționale Române din Transilvania.

Titlul publicației: *Open Borders, Unlocked Cultures: Romanian Roma Migrants in Western Europe [Granițe deschise, culturi eliberate: Migrația romilor din România în Europa de Vest]*

Titlul articolului: *Romanian Roma at Home: Mobility Patterns, Migration Experiences, Networks, and Remittances [Romii din România acasă: modele de mobilitate, experiențe de migrare, rețele și remiteri]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: <https://www.routledge.com/Open-Borders-Unlocked-Cultures-Romanian-Roma-Migrants-in-Western-Europe/Matras-Leggio/p/book/9781138239487>

Autori ISPMN : Toma Stefánia, Fosztó László

Coautor: Cătălina Tesăr

Editori: Yaron Matras, Daniele Viktor Leggio

Abstract: În 2018 a apărut volumul *Granițe deschise, culturi eliberate: Migrația romilor din România în Europa de Vest [Open Borders, Unlocked Cultures: Romanian Roma Migrants in Western Europe]* la editura Routledge, în seria *Advances in Sociology*. Volumul este coordonat de Yaron Matras și Daniele Viktor Leggio, capitolele având ca autori membrii echipelor cercetare MigRom din instituțiile partenere (Henriette Asséo, Giuseppe Beluschi-Fabeni, Grégoire Cousin, Juan F. Gamella, Elisabeth Gómez Oehler, Yaron Matras, Vasile Muntean, Daniele Viktor Leggio, Petre Petcuț, Leonardo Piasere, Stefania Pontrandolfo). Echipa ISPMN (Stefánia Toma, Cătălina Tesăr și László Fosztó) a contribuit la volum cu un capitol intitulat *Romii din România acasă: modele de mobilitate, experiențe de migrare, rețele și remiteri [Romanian Roma at Home: Mobility Patterns, Migration Experiences, Networks, and Remittances]*.

Titlul publicației: *Unequal Accommodation of Minority Rights. Hungarians in Transylvania (Un sistem asimetric de integrare a minorităților. Maghiarii din Transilvania)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: <https://www.palgrave.com/in/book/9783319788920>

Autori: Toró Tibor, Bárdi Nándor, Kiss Dénes, Csata Zsombor, Papp Z. Attila, Barna Gergő, Márton János

Autori ISPMN : Kiss Tamás, Székely István, Horváth István

Editori: Toró Tibor, Bárdi Nándor

Editori ISPMN : Kiss Tamás, Székely István, Horváth István

Abstract: Volumul oferă o analiză multidiscplinară aprofundată despre procesele sociale și politice majore care au afectat maghiarii din România după căderea regimului comunist. Lucrarea evidențiază, pe de o parte, interdependența dintre regimul politicilor minoritare din România și strategiile etnopolitice ale elitelor minoritare, iar pe de altă parte, impactul acestora asupra unor procese sociale specifice, precum procesele demografice, reproducerea barierelor etnice și stratificarea etnică. Capitolele combină perspectiva mai multor discipline, în special științele politice și sociologia relațiilor etnice, susținute de un vast material empiric provenind din cercetări sociale efectuate în Transilvania în ultimele două decenii.

Titlul publicației: *Populism, Memory and Minority Rights: Central and Eastern European Issues in Global Perspective (Populism, memorie și drepturile minorităților: probleme central- și est-Europene în perspectivă globală)*

Titlul articolului: *Mobilizing Strategies of Hungarian Minority Parties in Romania, Serbia and Slovakia (Strategiile de mobilizare ale partidelor minorităților maghiare din România, Serbia și Slovacia)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: <https://brill.com/view/title/39406>

Autor(i) ISPMN : Székely István

Abstract: Studiul analizează dinamicile politice din interiorul minorităților maghiare din România, Serbia și Slovacia, concentrându-se asupra competiției dintre partidele politice rivale care își asumă reprezentarea unor interese legate de aceste comunități. Partidele minorităților maghiare sunt caracterizate din perspectiva obiectivelor programatice, a strategiilor politice, precum și a relațiilor întreținute cu actori politici importanți din Ungaria. Dincolo de acestea, un argument central al studiului este că succesul electoral al acestor partide nu poate fi înțeles pe deplin fără a lua în calcul și capacitatea lor diferită de a întreține rețele clienteliste, ceea ce depinde în principal de strategiile urmate față de actorii politici din țara în care activează, precum și din țara mamă. Argumentul este că analiza capacității clientelare ne ajută să înțelegem aparentul paradox potrivit căruia bine cunoscuta teză de supralicitare (outbidding) din literatura de specialitate nu descrie corect realitatea din aceste țări, adică, partidele minoritare mai radicale nu reușesc să surclaseze în termeni electorali partidele mai moderate.

Titlul publicației: *Magyar Kisebbség*

Titlul articolului: *"Nem lehetünk már azok a buta cigányok mint régen. A romák társadalmi és munkaerő-piaci helyzeté egy Szatmár megyei településen" („Nu mai putem fi aceiași țigani proști ca odinioară". Situația socială și pe piața muncii a romilor într-o așezare din județul Satu Mare)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

Autor ISPMN : Székely István

Abstract: Articolul prezintă situația unei comunități romă care locuiește într-un sat din județul Satu Mare și analizează relația dintre comunitatea romă și maghiară, pe baza unui teren de cercetare desfășurat în anul 2014 în cadrul proiectului INTEGRO. Studiul cuprinde o analiză a situației demografice, a relațiilor interetnice din comună, inclusiv o caracterizare a sistemelor de categorizare și stratificare etnică, a situației romilor pe piața muncii, a fenomenelor de migrație și a accesului la diverse elemente ale sistemului de protecție socială. Studiul se bazează pe o metodologie complexă care a cuprins atât metode cantitative precum și metode calitative.

Titlul publicației: *Erdélyi évszázadok. A Kolozsvári Magyar Történeti Intézet évkönyve II. (Secole Transilvane. Anuarul Institutului Maghiar de Istorie din Cluj [al UBB])*

Titlul articolului: *Etnikai bevándorlók mindennapi problémái és szervezeti élete a befogadó országban: moldovaiak Romániában, erdélyi magyarok Magyarországon és erdélyi németek Németországban (Probleme cotidiene și participarea organizațională a migranților etnici: moldovenii stabiliți în România, maghiarii și germanii transilvăneni relocați în Ungaria, respectiv Germania)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

Autor: Salat Levente

Autor ISPMN : Székely István

Abstract: Lucrarea descrie rezultatele unui sondaj online, realizat în cadrul proiectului de cercetare "Mobilizarea politică a minorităților și discursul anti-diversitate în contextul crizei europene a multiculturalismului", finanțat de către CNCS-UEFISCDI (CNCSUEFISCDI: PN-II-ID-PCE-2012-3-0394). Obiectivele principale ale cercetării constau în înțelegerea diferitelor forme de mobilizare a diverselor tipuri de minorități (în special migranții cu motivații economice și migranții etnici), precum și evaluarea consecințelor mobilizării caracteristice acestor comunități. Sunt prezentate în studiu date privind principalele concluzii ale sondajelor realizate pe trei grupuri de migranți etnici: persoanele relocate din Republica Moldova în România, maghiarii născuți în România și stabiliți ulterior în Ungaria și germanii din România care au fost relocați în Germania (Aussiedler).

Titlul publicației: *Roma Activism. Reimagining Power and Knowledge [Activism rom. Reimaginând puterea și cunoașterea]*

Titlul articolului: *Encounters at the Margins: Activism and Research in Romani Studies in Post-Socialist Romania [Întâlniri la margine: Activism și cercetare în studii despre romi în România postsocialistă]*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

Autor: László Fosztó

Autor ISPMN : Fosztó László

Editori: Sam Beck, Ana Ivăsiuc

Abstract: În acest capitol autorul prezintă și analizează relația activismului rom cu statul în perioada post-comunistă. Analiza evenimentelor legate de conflictele interetnice din județul Harghita, precum și a dezbaterii *rom vs țigan* relevă că statul este un actor important în acest context.

Titlul publicației: *Meșteșugurile romilor în imagini / Roma trades in pictures / Roma mesterségek képekben / Le romenço majostora kipa*

Titlul articolului: *Prefața / Előszó / Preface*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: română

Autor: László Fosztó

Autor ISPMN : Fosztó László

Coautori: József Both, Tamás Szabó

Abstract: László Fosztó prezintă în prefața cărții aspectele legate de meșteșugurile tradiționale ale romilor din județul Cluj.

Titlul publicației: *Regio*

Titlul articolului: *#Romania100: Előretétekintés a múlton át [Privind în viitor prin trecut]*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: <http://regio.tk.mta.hu/index.php/regio/article/view/218>

Autor: László Fosztó

Autor ISPMN : Fosztó László

Abstract: Textul este o prezentare a conferinței Societății de Studii Românești din (SRS) iunie 2018. Autorul a participat în mai multe secțiuni tematice cu focus pe problemele minorităților din România și Republica Moldova. Articolul apare ca parte a unei secțiuni speciale dedicate conferinței SRS.

Titlul publicației: *Factsheet on Roma Culture: 3.10 Hungarian Roma in Transylvania [Fișa de date: Romii maghiari din Transilvania]*

Tipul publicației: Publicație electronică

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

URL: http://romafacts.uni-graz.at/view_pdf.php?t=culture&s=c_3_10&l=en

Autor: László Fosztó

Abstract: Un document informativ despre istoria și identitatea romilor maghiari din Transilvania.

Titlul publicației: *[Schimbări în modul de viață al ciobanilor din Mădăraș-Ciuc la cumpăna secolelor XX-XXI] A csíkmadarasi juhászok életmódjának változása a 20–21. századok fordulóján.*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: http://kjnt.ro/szovegtar/kotet/DET_2018_SalloSz_A-csikmadarasi

Autor: Salló Szilárd

Editor ISPMN : Jakab Albert Zsolt

Abstract: Salló Szilárd: *[Schimbări în modul de viață al ciobanilor din Mădăraș-Ciuc la cumpăna secolelor XX-XXI] A csíkmadarasi juhászok életmódjának változása a 20–21. századok fordulóján.*

(Dissertationes Ethnographicae Transylvanicae.) Editat de Jakab Albert Zsolt. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2018.

În volumul de față autorul a cercetat schimbările survenite în modul de viață și în cultura materială a ciobanilor din Mădăraș. Identificarea acestor schimbări a fost realizată prin examinarea stratificării sociale și a obiceiurilor ciobanilor, prin studierea rechizitei unei stâne. Totodată a focalizat pe factori care au o influență imensă asupra modului de viață a ciobanilor, precum posesia și folosirea pășunilor, regulile sanitare, învățământul și curgerea informațiilor, toate acestea văzute din perspectiva evenimentelor istorice ale secolelor XX-XXI.

Cercetarea se bazează pe culegeri de date contemporane, folosind metoda de observație participativă. Datele cele mai vechi, bazate pe literatura de specialitate și pe declarațiile informatorilor, ne duc înapoi până în anii '30-'40 ai secolului al XX-lea, iar datele cele mai recente sunt legate de anul 2012.

Titlul publicației: *[Relații interetnice în partea estică a județului Covasna. Comunitățile maghiare, române și țigane (rome) în satele Harale, Pava și Peteni] Interetnikus kapcsolatok Felső-Háromszéken. Magyar-román-cigány együttélés Haraly, Páva és Székelyetőfalva települ*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: http://kjnt.ro/szovegtar/kotet/DET_2018_SzaboL_Interetnikus

Autor: Szabó Lilla

Editor ISPMN : Jakab Albert Zsolt

Abstract: Szabó Lilla: *[Relații interetnice în partea estică a județului Covasna. Comunitățile maghiare, române și țigane (rome) în satele Harale, Pava și Peteni] Interetnikus kapcsolatok Felső-Háromszéken. Magyar-román-cigány együttélés Haraly, Páva és Székelyetőfalva településeken.* (Dissertationes Ethnographicae Transylvanicae.) Editat de Jakab Albert Zsolt. Kriza János Néprajzi Társaság, Kolozsvár, 2018.

Cartea investighează relațiile dintre comunitățile maghiare, române și de romi co-existente în trei sate învecinate din scaunul Orbai (partea estică a județului Covasna). Studiile de caz prezintă modelele existente care au fost formate de către comunitățile care trăiesc aici de secole. Situațiile existente, caracteristice perioadei în care cercetările au fost efectuate, sunt tratate în context istoric pentru o mai bună înțelegere, punctul de referință fiind schimbările din anul 1990. Schimbările petrecute în comunitățile cercetate, relațiile interetnice în formare sunt analizate în detalii în capitolele volumului.

Titlul publicației: *Kiss, Tamás - István-Gergő Székely - Tibor Toró - Nándor Bárdi - István Horváth (eds.): Unequal Accommodation of Minority Rights. Hungarians in Transylvania. [Un sistem asimetric de integrare a minorităților. Maghiarii din Transilvania] Palgrave Macmillan*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

Editor ISPMN : Kiss Tamás

Abstract: 10.1007/978-3-319-78893-7] Volumul oferă o analiză multidiscplinară aprofundată despre procesele sociale și politice majore care au afectat maghiarii din România după căderea regimului comunist. Lucrarea evidențiază, pe de o parte, interdependența dintre regimul politicilor minoritare din România și strategiile etnopolitice ale elitelor minoritare, iar pe de altă parte, impactul acestora asupra

unor procese sociale specifice, precum procesele demografice, reproducerea barierelor etnice și stratificarea etnică. Capitolele combină perspectiva mai multor discipline, în special științele politice și sociologia relațiilor etnice, susținute de un vast material empiric provenind din cercetări sociale efectuate în Transilvania în ultimele două decenii. Volumul este structurat în trei părți mai ample, în funcție de nivelul analizei. Primele trei capitole abordează fenomene de nivel macro, oferind o analiză istorică a sistemului instituțional și a structurilor de oportunități în cadrul cărora elitele minoritare și-au formulat revendicările și au decurs negocierile interetnice, a strategiilor politice a minorității maghiare, iarăși în perspectivă istorică, respectiv o evaluare a politicilor referitoare la folosirea limbilor minorităților și a drepturilor lingvistice ale acestora. Următoarele cinci capitole se concentrează asupra nivelului mezo, adică prezintă și analizează rețeaua instituțională care oferă coloana vertebrală a pilonului societal minoritar: sistemul educațional în limba maghiară, bisericile și viața religioasă, mass media, respectiv domeniul economic. Esența argumentului este că principalul obiectiv al elitelor maghiare a fost organizarea acestor domenii sociale după principiul etnic, cu excepția celui economic, în care pot fi identificate doar câteva elemente de această natură. Ultimele trei capitole abordează impactul fenomenelor de ordin macro și mezo asupra celor de nivel micro (adică individual), mai concret dinamicile demografice, schimbările care au survenit în sistemul de stratificare și clasificare etnică, precum și fenomenele de asimilare și reproducerea barierelor etnice.

Titlul publicației: *[Modernizarea nunții maghiare din Fizeșu-Gherlii între anii 1930-2017] A magyar lakodalom változása Ördöngösfüzesen (1930–2017)*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: http://kjnt.ro/szovegtar/kotet/DET_2018_SzekelyM_A-magyar

Autor: Székely Melinda

Editor ISPMN : Jakab Albert Zsolt

Abstract: Székely Melinda: *[Modernizarea nunții maghiare din Fizeșu-Gherlii între anii 1930-2017] A magyar lakodalom változása Ördöngösfüzesen (1930–2017)*. (Dissertationes Ethnographicae Transylvanicæ.) Editat de Jakab Albert Zsolt. Kriza János Néprajzi Társaság – Téka Alapítvány, Kolozsvár, 2018.

Nunta, ca obiect al cercetării etnografice, este un subiect, o temă foarte actuală, deoarece putem vedea acele etape ale schimbării care s-au produs din trecut până în zilele noastre. Fizeșu-Gherlii este situat în județul Cluj, și aparține ca regiune etnografică Câmpiei Ardealului.

În carte, autorul a analizat modernizarea nunții tradiționale din Fizeșu-Gherlii în perioada 1930-2017. Menționează că despre riturile de trecere din Câmpia Ardealului au fost realizate și publicate foarte puține rezultate științifice, etnografice, antropologice, până în zilele noastre. Pe baza unor cercetări de teren și arhivistice a studiat schimbările majore ale obiceiurilor nupțiale în trei perioade mai importante. Pentru că memoria bătrânilor cuprinde numai perioada de după 1930, prima etapă investigată începe în anul 1930, deci în perioada interbelică, și se termină în 1960, în preajma colectivizării forțate. A doua perioadă socialistă ține până la 1989. A treia etapă identificată începe cu 1990 și ține până în zilele noastre, în anul 2017. În lucrare, autoarea a analizat în mod amănunțit conexiunile obiceiului de trecere al nunții cu evenimentele politice, sociale, economice și culturale dintre anii 1930-2017.

Titlul publicației: *[Antropologia comunicării. Curs universitar] A beszélés antropológiája. Egyetemi jegyzet*

Tipul publicației: Carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: alta

Limbă: maghiară

URL: http://kjnt.ro/szovegtar/kotet/NEJ_09_2018_KeszegV_A-beszeles-antropologiaja

Autor: Keszeg Vilmos

Editor ISPMN : Jakab Albert Zsolt

Abstract: Keszeg Vilmos: [*Antropologia comunicării. Curs universitar*] *A beszélés antropológiája. Egyetemi jegyzet.* (Néprajzi Egyetemi Jegyzetek, 9.) Editat de Jakab Albert Zsolt. Kriza János Néprajzi Társaság – BBTE Magyar Néprajz és Antropológia Intézet, Kolozsvár, 2018.

Volumul de față este un curs universitar, însumează rezultatele referitoare la cultura comunicării dobândite timp de mai multe decenii de cercetare și educație universitară, într-o perioadă în care comunicarea suferă niște modificări esențiale. Primul capitol oferă o trecere în revistă a tradițiilor, metodologiei și rezultatelor mai multor discipline referitoare la limbă, vorbire și comunicare, focalizând pe paradigma interpretativă a lui Dell Hymes, numită antropologia comunicării (Ethnography of Speaking, Anthropology of Communication). Al doilea capitol, prezentând obiceiuri, strategii de comunicare, enumeră forme tradiționale comunicaționale din cadrul narațiunii rituale, expunerii publice, judecării, batjocurii, vorbirii prin narațiune și versuri, comunicării interioare, tăcerii și a comunicării prin gesturi. Cel de-al treilea capitol al volumului include interpretarea unor situații sau strategii comunicaționale. Strategiile prezentate în subcapitole separate (sistemul de gen al discursului unui rit de trecere, includerea cunoștințelor genealogice în text și expunerea lor publică, funcțiile și contextele comunicării autobiografice în secolul XX, limbajul discursului despre soarta diasporei, constituirea aparatului de gesturi într-o epocă, rolul modelator existențial al textelor ideologice, discursuri în reprezentările media ale unui eveniment, metodele de modelare a conținutului în comunicarea de fiecare zi) sunt considerate importante în practica comunicării (minoritară, de regulă bilingvă, interculturală) a ultimelor decenii. Analizele sunt în corelație cu ideile paradigmatică ale antropologiei: cultura ia naștere în mare măsură în cadrul limbii (Sapir); cultura este făurită de om, pentru a-și ușura existența pe pământ (Lévi-Strauss); limbile diferite construiesc lumi diferite (Geertz); comunicarea constituie unitatea dintre om și mediul său (Bausinger); comunicarea formează comunități (Gumperz, Hymes); oferă individului posibilitatea de a se încadra în societate (Goffmann); în cadrul comunicării este întotdeauna prezentă aspirarea spre economie, expresivitate, atingerea obiectivelor comunicaționale, luarea în considerare a contextelor, respectiv utilizarea competențelor lingvistice (cunoașterea limbii, cunoștințele referitoare la normele comunicării și a situațiilor comunicaționale).

Titlul publicației: *Populism, Memory and Minority Rights*

Titlul articolului: *Mono-ethnic Transnationalism? Romanian Public Perceptions of Hungarian Ethno-political Claims and Kin-state Policies (Transnaționalism mono-etnic? Percepții publice în România asupra drepturilor minoritare și politici de diasporă maghiare)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

Autor ISPMN : Kiss Tamás

Abstract: În 2010, Ungaria și-a modificat legislația privind cetățenia, făcând posibil ca cetățenii maghiari care trăiesc în țările vecine să obțină cetățenie extra-teritorială. Această lucrare încearcă să explice lipsa rezistenței și a contramăsurilor românești față de legislația maghiară, sugerând că România a trecut la un concept post-westfalian de suveranitate. Textul investighează percepția publicului românesc asupra drepturilor minorităților, precum și asupra cetățeniei maghiare. Bazându-se pe studii empirice și pe sondaje despre modul în care majoritatea din România percepe drepturile

minorității, respectiv intruziunea statului maghiar, studiul afirmă că trebuie investigat empiric dacă majoritatea națională consideră autonomia minorităților și cetățenia extrateritorială drept strategii conflictuale.

Titlul publicației: *Introduction: Unequal Accommodation, Ethnic Parallelism, and Increasing Marginality (Integrare asimetrică, paralelism etnic și procese de marginalizare)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

Autor: Kiss Tamás

Abstract: Cartea oferă o analiză multidisciplinară aprofundată a proceselor sociale și politice majore care afectează maghiarii din România după răsturnarea regimului comunist în 1989. Volumul evidențiază interdependența dintre strategiile etno-politice ale elitelor minoritare și regimul de politică minoritar al României privind pe de o parte, și procese sociale, cum ar fi crearea frontierelor etnice și stratificarea etnică, pe de altă parte. Capitolele combină perspective dintr-o varietate de discipline, inclusiv științe politice și sociologia relațiilor etnice, susținute de constatările unei game largi de investigații empirice.

Titlul publicației: *Minority Political Agency in Historical Perspective: Periodization and Key Problems (Strategii politice minoritare, periodizare și probleme cheie)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

Autor ISPMN : Kiss Tamás

Coautor: Nándor Bárdi

Abstract: Capitolul reprezintă o introducere istorică în procesele politice care au afectat maghiarii transilvăneni după prăbușirea regimului comunist. Este un rezumat al istoriei politice al secolului trecut al maghiarilor din Transilvania, de când provincia a devenit parte a României. De asemenea, oferă o periodizare bazată pe trei aspecte, și anume trăsăturile generale ale regimului politic din România, schimbările în strategiile politice ale elitelor maghiare și caracteristicile domeniului instituțional.

Titlul publicației: *Ethnic Parallelism: Political Program and Social Reality: An Introduction (Paralelism etnic: program politic și realitate socială)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

Autor ISPMN : Kiss Tamás

Coautor: Kiss Dénes

Abstract: Acest capitol discută noțiunile de paralelism etnic și „Societatea minoritară”, care au avut un rol central în programul politic și de auto-reprezentare a elitelor maghiare transilvănene din perioada interbelică și care au fost reiterate de liderii comunității după 1989. De asemenea, capitolul oferă o imagine de ansamblu asupra rețelei instituționale menite să susțină segmentul (sau pilonul) societății maghiare, care a jucat un rol-cheie în reproducerea granițelor etnice. Capitolul subliniază faptul că paralelismul etnic poate fi privit atât ca un program etno-politic, cât și ca o realitate socială, însă în acest ultim caz încapsularea nu este deloc perfectă, deoarece unele domenii sunt imperfect încapsulate

(de exemplu educație, biserici, mass-media), în timp ce altele nu sunt în primul rând integrate din punct de vedere etnic (de exemplu, economia).

Titlul publicației: *Media Consumption and the Hungarian-Language Media in Transylvania (Consum mass-media și organe mass-media de limbă maghiară în Transilvania)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

Autor ISPMN : Kiss Tamás

Abstract: În acest capitol sunt prezentate structurile media în limba maghiară în Transilvania și consumul media al maghiarilor transilvăneni. Elitele maghiare au construit un sistem separat mediatic în limba maghiară, combinând elementele structurilor de mass-media autonome (ziarele private și posturile de radio comerciale) cu caracteristici ale unui sistem media bazat pe modelul de protecție a minorităților (redacții maghiare în radio și televiziune publică) . Cu toate acestea, ei nu au fost deosebit de interesați să influențeze conținutul mass-media în limba română, ceea ce a condus adesea la reprezentări discriminatorii și „neautentice” ale comunității. Limba consumului media este în primul rând limba maghiară, dominanța mass-media în limba română fiind limitată în principal la comunitățile maghiare dispersate. Este, de asemenea, important că cele mai populare canale de televiziune sunt din Ungaria, asupra cărora elitele maghiare transilvănene au puțină influență.

Titlul publicației: *Demographic Dynamics and Ethnic Classification: An Introduction to Societal Macro-Processes (Dinamici demografice și clasificare etnică. Introducere în analiza macro-socială)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

Autor ISPMN : Kiss Tamás

Abstract: Acest capitol cuprinde două părți mai largi. Prima se referă la procesele demografice care afectează comunitatea maghiară din România, inclusiv asimilarea, diferențele etnice în fertilitate și mortalitate, respectiv procesele migratorii, argumentând că tendințele negative din aceste domenii sunt o consecință a asimetriilor de putere inerente statului național. A doua parte pornește de la presupunerea că recensămintele sunt inevitabil instrumente politice în lupta pentru reprezentarea legitimă a realităților sociale și oferă o analiză a proceselor de clasificare etnică folosite la recensăminte, discutând, de asemenea, două situații importante în care identificarea recensământului și clasificarea etnică zilnică nu se potrivesc neapărat, și anume cazul romilor care vorbesc limba maghiară și al ceangăilor (catolicii de origine maghiară) în regiunea Moldovei.

Titlul publicației: *A Changing System of Ethnic Stratification: The Social Positions of Transylvanian Hungarians (Sistem de stratificare etnică în schimbare: poziții sociale ale maghiarilor din Transilvania)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură cu renume internațională

Limbă: engleză

Autor ISPMN : Kiss Tamás

Abstract: Acest capitol analizează schimbările care au avut loc în pozițiile maghiarilor în sistemul stratificării etnice din Transilvania și al României în secolul trecut și conturează câteva procese care contribuie la marginalizarea acestora. Cele mai semnificative transformări au avut loc în timpul socialismului de stat, când ungurii și-au pierdut poziția dominantă anterior în orașele (nordului) Transilvaniei. O analiză a inegalităților etnice de astăzi arată că, în prezent, maghiarii au o poziție mai puțin favorabilă față de majoritate, fiind mai puțin educați, câștigând mai puțin și fiind subreprezențați în rândul clasei medii urbane. Cu toate acestea, inegalitățile sunt mai scăzute în comunitatea maghiară, iar relația maghiaro-română nu este una ierarhică, deoarece maghiarii sunt prezenți în toate straturile sociale, iar elitele ungare continuă să controleze câteva canale instituționale importante ale mobilității sociale.

Titlul publicației: *Assimilation and Boundary Reinforcement: Ethnic Exogamy and Socialization in Ethnically Mixed Families (Asimilare și reîntărirea granițelor etnice: căsătorii mixte și socializare etnică în cadrul familiilor mixte)*

Tipul publicației: Carte colectivă

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria A, ISI

Limbă: engleză

Autor ISPMN : Kiss Tamás

Abstract: Acest capitol analizează relația dintre etnie și căsătorie (endogamie și exogamie etnică) și procesul socializării etnice în familiile mixte din Transilvania. Ambele fenomene sunt analizate în raport cu procesele de formare a frontierelor etnice. Capitolul conține o analiză detaliată a factorilor care sporesc probabilitatea căsătoriilor mixte și care influențează rezultatul socializării etnice în căsătoriile mixte etnice. Principala constatare este că nivelurile relativ ridicate de amestecare etnică nu conduc la estomparea granițelor etnice dintre maghiari și români. Acest fenomen este explicat ca o consecință a strategiilor instituționale a elitelor ungare.

Titlul publicației: *Az uzorás, a prédikátor és a roma mozgalom. Etnikai kizárás és közösségi kohézió egy erdélyi faluban (Cămătarul, pastorul și mișcarea romă. Excluziune etnică și coeziune socială într-un sat transilvănean)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: engleză

Autor ISPMN : Kiss Tamás

Coautor: Szabó Árpád Töhötöm

Abstract: Studiul prezintă relațiile interetnice într-un sat mixt, rom – român – maghiar, din Transilvania. Textul se concentrează asupra sistemului local de clasificare și stratificare etnică și a formelor de excluziune a populației rome.

Titlul publicației: *Factors affecting turnout among ethnic minority voters: the case of Hungarians in Transylvania (Factori afectând prezența la vot a electoratului minoritar: cazul maghiarilor din Transilvania)*

Tipul publicației: În revistă de specialitate

Editură: internațională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate, categoria B

Limbă: maghiară

Autor ISPMN : Kiss Tamás, Székely István Gergő

Factors Affecting Turnout among Ethnic Minority Voters: The Case of Hungarians in Transylvania

Coautor: Barna Gergő

Abstract: Articolul investighează comportamentul electoral al minorităților printr-o analiză în profunzime a cazului maghiarilor transilvăneni, unul dintre grupurile etnice din Europa de Est post-comunistă mobilizate politic. Membrii acestei comunități au sprijinit în mod covârșitor UDMR, un partid etnic robust după schimbarea regimului. Studiul susține că ar trebuie analizate atât procesele macro-politice, cât și micro-fundațiile comportamentului de vot pentru a înțelege în mod corespunzător factorii care duc la vot etnic. În analiză se pune accentual mai ales pe micro-determinanți.

Titlul publicației: *Situation of the Hungarian minority in Romania. 26 years after the fall of the Communist regime (Situția minorității maghiare din România: 26 ani după căderea regimului comunist)*

Tipul publicației: carte de autor

Editură: națională

Clasificare editură: editură/revistă de specialitate

Limbă: engleză

Autor ISPMN : Kiss Tamás, Székely István Gergő

Coautor: Barna Gergő

Abstract: Colecția actuală de studii a fost elaborată de Fundația Academiei Kós Károly în colaborare cu Centrul de studii europene Wilfried Martens și are ca scop prezentarea situației politice, sociale, culturale, economice și demografice actuale a comunității maghiare din România. Scopul nostru a fost nu numai acela de a prezenta procesele care afectează comunitatea maghiară din România, ci și de a le plasa într-o perspectivă europeană comparativă. Lucrarea plasează România în tipologiile existente privind protecția minorităților și compară politicile sale cu cele ale altor state membre ale UE.

Cap. VIII. Raport financiar

Institutul pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale este instituție publică, cu sediul în municipiul Cluj-Napoca și funcționează în baza Hotărârii Guvernului nr. 893 din 2007, fiind subordonat Secretariatului General al Guvernului și în coordonarea D.R.I.

Bugetul Institutului, aprobat de către ordonatorul principal de credite, pentru anul 2018 se prezintă în felul următor:

000110	Total venituri	2.401.000
33.10.08/33.10.50	Venituri din prestări servicii	127.000
37.10.01	Donații	0.000
40.10.15	Sume utilizate din excedentul anului precedent pentru efectuarea de cheltuieli	0
43.10	Subvenții de la alte administrații	2.048.000
43.10.09	Subvenții pentru instituții publice	2.048.000
45.10/48.10	F.E.N.	190.000
67.10	TOTAL CHELTUIELI	2.401.000
01.10	Cheltuieli de personal	1.628.000
01.20	Bunuri și servicii	293.000
01.56	Proiecte finanțate din fonduri externe	92.000
01.58	Proiecte finanțate din fonduri externe	220.000
01.59	Alte cheltuieli	158.000
01.70	Cheltuieli de capital	10.000

Total încasări realizate din subvenții 2.026.249,43 lei, din prestări servicii 101.263,16 lei, donații 0 lei, prefinanțare Fundația Rothschild 75.068,82 lei. Excedent 2017 33.552,59 lei Excedent 2018 116,23 lei Total excedent 33.668,82 lei.

Notă explicativă la pozițiile din balanță:

- Mijloace de transport 119.945,20 lei, echipamente tehnologice 491.426,41 lei, mobilier și aparatură birotică 135.545,18 lei, clădiri 2.519.850,00 lei, terenuri 1.468.953,00 lei, alte active fixe necorporale (programe informatice) 472.352,87 lei; amortizarea totală aferentă (exclusiv clădire și teren) 1.196.860,91 lei,
- Stocuri 1.629.600,38: 213.125,44 lei reprezentând valoarea obiectelor de inventar din dotare, 968.490,53 lei cărțile și publicațiile, matrialele documentare din biblioteca Institutului, 446.734,41 cărțile editurii, 1.250 lei combustibil nedecontat prin Foi de parcurs;
- Conturi la trezorerie, casa, alte valori: 0 lei disponibil în contul de trezorerie, conturi curente 10.720,00 lei (garanție gestionari), 0 lei în casă, 33.668,82 lei disponibil/excedent din fonduri externe, avansuri de trezorerie 0 lei, alte valori 6.250 lei BVC;
- Datorii către bugetul de stat 7.799 lei reprezentând impozitul de salar aferent lunii decembrie,
- Salariile angajaților și contribuțiile aferente lunii decembrie: salarii nete 72.493 lei, obligații de întreținere/poprii/pensii private 3.474 lei, 3.217 lei concedii medicale, garanții gestionari 10.720 lei, contribuții sociale 46.863 lei, număr de angajați 28 din care 2 demnitari
- Suma de 5.234 lei de recuperat FNUASS, concedii medicale decembrie 2018.
- Clienți neîncasați .586,89 lei, facturi de întocmit 12.590,70 lei
- Furnizori neachitați – facturi curente 0 lei.

Notă explicativă la Contul de execuție al instituțiilor publice:

Total plăți efectuate 2.202.465,18 lei din care:

- **Cheltuieli de personal 1.586.338,99 lei**

Salarii de bază 1.464.307,00 lei,

Îndemnizații delegare	31.446,99 lei,
Alte drepturi salariale	0 lei,
Vouchere de vacanță	37.700,00 lei,
Contribuții	52.885,00 lei.
- Bunuri și servicii	196.780,91 lei
Furnituri de birou	0,00 lei,
Materiale curățenie	166,24 lei,
Încălzit iluminat	26.449,65 lei,
Apă canal salubritate	2.433,56 lei,
Carburanți	0,00 lei,
Piese de schimb	4.729,65 lei,
Telefon, internet poștă	22.445,24 lei,
Materiale și servicii caracter funcțional	43.413,20 lei,
Alte bunuri și servicii pentru întreținere și funcționare	35.484,36 lei,
Reparații curente	11.330,58 lei,
Obiecte de inventar	0,00 lei,
Deplasări interne	27.443,82 lei (participare la conferințe, cercetare de teren),
Deplasări externe	7.870,39 lei,
Consultanță și expertiză	1.929,00 lei,
Pregătire profesională	0,00 lei,
Protecția muncii	5.532,00 lei,
Studii și cercetări	0,00 lei,
Protocol	1.774,31 lei,
Prime de asigurare	4.528,84 lei,
Alte chelt. cu bunuri și serv.	1.250,07 lei.
- Cărți, publicații (biblioteca I.S.P.M.N.)	0,00 lei
- Burse de cercetare	0,00 lei
- Acțiuni cu caracter științific	115.870,76 lei (tipar cărți – tipar, corectură lingvistică, servicii de traducere; cheltuieli cu cesiunea drepturilor de proprietate intelectuală),
- Cheltuieli de capital – 9.960,30 lei (echipamente cu program informatic inclus).	
Plăți din fonduri externe nerambursabile:	
- Rothschild 56.16 – 82.800 lei burse din care 74.952,59 lei contribuția externă nerambursabilă din prefinanțare,	
- Youmig 58.01 FEDR – 210.714,22 (salarii, deplasări, cheltuieli indirecte - papetărie/materiale de curățenie, servicii de cercetare externalizată) – contribuția externă nerambursabilă UE 85%, cofinanțare națională MDRAP 13%.	
Sume de restituit S.G.G. (bugetului de stat)	
din F.E.N. -56 - 60.000 (POSDRU) + 22.829,61 (FP7 Migrom) lei – ani precedenți (cereri de rambursare depuse),	
din F.E.N. -58 – cereri de rambursare depuse FEDR+MDRAP an curent 70.481,10 lei (61.131,51+9.349,59), de solicitat MDRAP anii precedenți 16.618,42 lei, sume an curent de solicitat în 2019 (117.975,03 FEDR+ 18.043,26 MDRAP).	
Au fost demarate și continuate diferite cercetări/studii conform planului de activitate pentru	

2018.